

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 2 november 2015*§ 3 Interpellation om vita jobbmodellen i Stockholms stad (nr 2015:32)*

Anförande nr 1

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Här skulle jag egentligen tacka finansborgarrådet för svaret, men jag har inte fått något svar. I stället har finansborgarrådet tagit nästan ett halvår på sig för att författa en text som inte innehåller några som helst svar på mina frågor men däremot oförskämdheter och osanna påståenden om hur Alliansen skulle ha agerat i majoritet. Jag tycker att detta är ett dåligt försök att blanda bort korten i den här frågan, och jag tänker inte lägga tid på att bemöta den typen av anklagelser. Det är faktiskt inte Alliansen som ska stå till svars i den här frågan, Karin Wanngård. Det är du och dina koalitionspartner som nu styr Stockholm, och det är ni som är svaret skyldiga när det gäller hur ni tänker ta ansvar för stadens utveckling, och inte vi.

Det är till exempel fortfarande fullständigt oklart vad som avses med modellen vita jobb. I det så kallade svaret på vår interpellation hänvisar ni till att man antingen ska anlita externa revisorer eller anlita fackförbund för att göra granskningar av företag som vunnit upphandlingar hos kommunen. Det gör en viss skillnad vilken väg man väljer, Karin Wanngård. Är syftet att Kommunal eller Byggnads ska gå runt med jackor som det står Stockholms stad på ryggen på, precis som man gör i Malmö, och gå in och utföra myndighetsutövning på svenska arbetsplatser och kontrollera vilka som är med i facket eller inte? Det är ju så det står i LO:s handbok om vita jobb. Eller avser ni att göra det som vi i Alliansen gjorde, det vill säga teckna samarbetsavtal med Skatteverket för att kontrollera att aktörerna är seriösa? Om det är det som kallas vita jobb så finns det redan, och det är vi för. Vi tycker att det är bra.

Vi följde upp avtal, och vi bröt dem om man inte följde dem. Det är självklart för oss att aktörer ska betala skatt, hålla hög kvalitet i verksamheterna, erbjuda skäliga löner och följa avtal. Men om det handlar om fackliga razzior på arbetsplatser där de hotar med sympatistrejker eller annat om man inte har kollektivavtal är det någonting helt annat. Vi saknar fortfarande svar. Hur ska er modell se ut?

Karin Wanngård skriver i sitt svar att hon och stadens jurister inte är ett dugg oroliga för att det här strider mot gällande lagar eller regelverk. Att stadens jurister inte pratar med företagen är en sak, men att Karin Wanngård har en så frånvarande dialog med våra företag i staden är uppseendeväckande. Svenskt Näringsliv berättar att deras medlemmar nu är oerhört oroliga för vad staden kommer att göra. Man har inte bara raserat företagsklimatet, utan nu vill man också införa långtgående maktmedel för facket. Det skulle också kunna hota den svenska modellen med jämbördiga parter. Det är allvarligt. Nu förväntar jag mig ett riktigt svar från finansborgarrådet. Det förtjänar stockholmarna och alla de som nu är oroliga över att Stockholms stad har blivit ett nytt förbund inom LO-kollektivet.

Anförande nr 3

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Jag vill anknyta till det föregående talare sade och utveckla ämnet lite mer. Som ni vet förekommer det offentliga upphandlingar i mycket stor omfattning i Sverige. Summan är 600–800 miljarder, det beror lite på hur man räknar. Det är byggentreprenader, sjukvård och mat i skolbespisningar, you name it, och självfallet kan det förekomma fusk och illojal konkurrens. Vi alla här vill naturligtvis minska avarterna, men för den skull behöver man inte hamna på samma stol som LO-kollektivet.

Hur långt ned i kedjan som skyldigheterna ska sträcka sig med LO-modellen är oklart. Det viktigaste i LO-modellen är att företaget som vann upphandlingen måste kunna visa de handlingar som kommunen anser sig behöva ta del av. Jag säger kommunen, och det är faktiskt fråga om en avsiktlig felsägning. Det är inte fråga kommunen eller någon som denna har utsett, eller förmodligen inte – det talas om någon revisorsgrupp. Nej, så väl är det inte. Nu dyker facket upp, och facket tillåts plötsligt bli myndighetsutövare. Det finns ett svepskäl för detta. Det är att kollektivavtalen är så komplexa att just bara facket kan tolka dem.

Vita jobbmodellen enligt LO innebär att man går in i företagen, tittar på lönelistor, bokföring och anställningsförhållanden. Som nämdes är det fråga om rena självpåtaga razzior, och det krävs ordentligt lagstöd för detta. Därför har också Konkurrensverket kopplats in, men tyvärr finns det inget svar från Konkurrensverket ännu. Man kan, som nämnts, titta på lönelistor och medlemsförteckningar.

Vad ska vi göra i Stockholm då? I stället ska vi använda oss av befintlig lagstiftning för att få bort oseriösa aktörer. Den vita jobbmodellen skrämmar bort företag, framför allt mindre företag, och försämrar konkurrensen. Därför skulle jag vilja säga att Stockholms kommun inte bör inlåta sig med vita jobbmodellen utan i stället fundera på hur vi bygger upp en upphandlingsorganisation som har kompetens och själv kan utöva kontroll och som gör rätt från början. Det är det viktigaste.

Anförande nr 4

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Sverigedemokraternas och Moderaternas gemensamma hot om att facket skulle vara någonting negativt och att det är någonting som man med all kraft ska motarbeta känner vi väl till. Det är inget nytt. Vi har sett det förr. Vi har sett att ni inte tycker om facket eller kollektivavtal.

Till skillnad från er står vi upp för kollektivavtalen. Vi vet att vita jobb, där människor får betalt efter överenskommelse och där avtalen stipulerar vad som ska gälla för försäkringar och pension, gör att arbetare och tjänstemän håller längre på sina arbetsplatser.

Jag träffade företrädare för dataspelsbranschen för några veckor sedan. Man kan ju tro att de skulle dela Sverigedemokraternas och Moderaternas uppfattning om hemskheten med kollektivavtal. I stället är de nöjda med hur bra det fungerar och säger att man faktiskt orkar arbeta i branschen fram till pensionen och att de lyckas behålla seniora, kunniga människor. Varför det? Jo, för att de följer kollektivavtal. De har rimliga arbetstidsveckor, de har ledigt, de har tid för återhämtning med familj och vänner, vilket utvecklar företag och innovationer som vi ska prata om senare i

dag. De mår mycket bättre, och de vet att avtalen också gäller för nästa person som har samma arbetsuppgifter.

Att Moderaterna inte tar ansvar i den här frågan har vi sett med all tydlighet när det gäller Råcksta parkeringsgarage. Under ert styre tillät ni att arbetarna som byggde Råcksta parkeringsgarage fick 30 kronor i timmen. 30 kronor i timmen fick de när de byggde Råcksta parkeringsgarage under moderat styre. Jag har förstått att ni inte vill ha någon rättvisa när det gäller löner. Ni vill inte ha någon rättvisa när det gäller arbetsmiljön. Men vi gillar när konkurrensen är neutral och företagen vet att de verkar på en marknad där konkurrensen är lika för alla.

Anförande nr 5

Borgarrådet E d h o l m (FP): Den som lyssnar på det här kan ju tro att diskussionen handlar om kollektivavtals vara eller inte vara. Det gör den inte. Den handlar om att Socialdemokraterna har sagt att vita jobbmodellen ska gälla i Stockholms stad. Frågeställningen är därför: Vad är vita jobbmodellen? Det finns nämligen en sådan modell som LO har tagit fram. Den går ut på att facket ska vara den instans som kontrollerar att man följer de avtal som Stockholms stad har tecknat med leverantörerna.

I det här svaret säger Karin Wanngård att det inte alls behöver vara så. Det kan vara så att man har externa revisorer i stället som granskar avtalen. Det är någonting helt annat. Vi tycker självfallet att alla avtal som Stockholms stad ingår ska granskas, och de ska granskas både utifrån vilka löner och andra villkor som de som arbetar i företagen har och utifrån hur väl ett företag lever upp till avtalen. Under den förra mandatperioden rev vi till exempel upp avtal där leverantören inte uppfyllde kraven. Det måste Stockholms stad göra, och där kan vi säkert bli bättre. Det har varit lite olika med det. Ibland har Stockholms stad varit mycket duktig på det och ibland har man varit rätt dålig på det.

Jag kan säga att jag just nu överöses av mejl som handlar om skoltaxi i Stockholm. Varje vecka får jag ungefär fem mejl från förtvivlade föräldrar som anser att skoltaxi inte fungerar, men det gör Stockholm stad ingenting åt över huvud taget. Det är lite spännande. Vi måste bli bättre på alla sätt.

Men att facket skulle vara den instans som går ut och granskar företagen för att se om Stockholms stads avtal följs eller inte följs är ett fattigdomsbevis. Jag tycker att det är ett fattigdomsbevis att inte vi själva, som tecknar avtalen, kan göra denna granskning utan måste ta till en utomstående part för att göra det. Jag tycker att det vore alldeles utmärkt om finansborgarrådet nu tog avstånd från den vita jobbmodell som LO har tagit fram och i stället säger att vi ska bli duktigare på att granska de avtal som Stockholms stad ingår både när det gäller dem som arbetar i företagen och när det gäller hur företagen lever upp till de krav som brukare har rätt att ställa på avtalen. Just nu är vi dåliga på både och. Jag tycker att det är fattigdomsbevis att Karin Wanngård inte ens vet vad det är hon kräver när hon säger att hon kräver vita jobbmodellen eftersom det tydligen finns olika åsikter om den.

Anförande nr 6

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag tror att vi alla här inne vill att kvaliteten i upphandlade verksamheter ska vara hög och att de anställdas villkor ska

vara goda. För att uppnå dessa mål krävs det en god uppföljning och att kvaliteten i de granskande institutionerna håller en hög nivå.

Ibland kan det som i medierna kallas för avslöjanden om missförhållanden när det gäller både verksamhetens innehåll och de anställdas villkor användas som argument för att privat verksamhet är till skada för kommunens invånare när det i själva verket visar att vi har en granskning och uppföljning som fungerar. Missförhållanden kommer tyvärr alltid att finnas så länge som människor arbetar i och styr verksamheter. Men det frågan om vita jobbmodellen handlar om är vem som ska sköta denna granskning av våra gemensamma verksamheter. Ska det ske, som vita jobbmodellen förespråkar, genom att genomföra en smygsocialisering av arbetsmarknaden? Eller är det den part som upphandlat verksamheten som också ska kontrollera att de villkor man kommit överens om efterlevs?

Nu ska man alltså införa en modell där facken ska sköta en granskning som naturligtvis kommunen och Skatteverket borde klara av, eventuellt med förstärkning utifrån. Nu gör Karin Wanngård misstaget att säga att Alliansen inte förstår fackens betydelse på svensk arbetsmarknad. Det gör vi visst det. Facken spelar en viktig roll i den svenska modell som vi har på svensk arbetsmarknad. Just därför är det så viktigt att facken inte får den särställning vad gäller granskningen som ni vill införa med vita jobbmodellen. Det säger sig självt att företagen är djupt skeptiska till detta och att det i sin tur riskerar att göra Stockholm mindre attraktivt att investera i.

Över huvud taget har dialogen med företagen varit högst bristfällig. Det sägs ibland att seriösa företag inte har någonting att frukta med den här modellen. Det är möjligt, men då kan man fråga sig varför även seriösa företag känner en mycket stor oro inför vita jobbmodellen. Sedan den rödgrönrosa majoriteten tog över makten i Stockholm har vi sjunkit 50 placeringar när företagsklimatet i landets kommuner mäts, och med vita jobbmodellen riskerar placeringen att bli ännu sämre. Detta tillsammans med många andra beslut, såsom återkommunalisering av väl fungerande verksamheter, visar att majoriteten är inne på en smygsocialisering av Stockholms arbetsmarknad. Det är djupt olyckligt och oroväckande för Stockholms framtid. Det räcker inte med att tala vackert om företagens betydelse för Stockholm, utan man måste också visa det i konkret handling.

Anförande nr 7

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Låt mig med börja med att säga att detta är lite livgivande. Det är glädjande att Moderaterna och Sverigedemokraterna nu faktiskt visar sina rätta ansikten, sina fackföreningsfientliga ansikten, och, vill jag säga, sitt förakt för LO-kollektivet och de problem som LO-kollektivet möter i sin verklighet och i sin vardag. Jag tycker att det jag hör här ifrån talarstolen är tydligt och anmärkningsvärt.

Men låt mig säga att detta inte bara handlar om LO-kollektivets problem, om det är det ni är oroad över och om det är det som skrämmer er. Det handlar i lika hög grad om tjänstemannakollektivets och tjänstemannafackens problem. Jag har träffat flera av tjänstemannafacken i Stockholm. Samtliga delar samma frustration över att inga sociala krav har ställts vid upphandlingar. Samtliga vill vara en del av den här modellen. Ett av dem har också tagit steget in och velat vara ett försöksfack i detta.

Jag har också träffat Svenskt Näringsliv, Almega och Sveriges Bygginstrumenter. Jag medger att de inte var riktigt lika ivriga, men det var bra möten. Vi förde bra resonemang. Vi redde ut en del missförstånd som ni nu upprepar. De ser också samma problem som vi och de fackliga organisationerna. Man kan enkelt säga att ju närmare verksamheterna de befann sig i de organisationerna, desto större förståelse hade de för problemformuleringen och att vi ville göra någonting åt det.

Sedan finns det en del grava missförstånd här, till exempel att det skulle handla om att granska företag och om myndighetsutövning och att det skulle vara en modell som LO har tagit fram. Så är det inte. Detta är en modell som har tagits fram av jurister och upphandlare i Stockholms stad i samarbete med bland annat Elektrikerna och Byggnads. Det finns ett missförstånd om att de skulle granska stadens avtal och huruvida man uppfyller dem. Det är kanske det största missförståndet av alla. Detta handlar om att granska de nya kraven, de sociala kraven, som bygger på kollektivavtalen. Det är detta som är vita jobbmodellen. Det innebär att vi ska ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor. Det är det de ska granska, och det är det centrala och det viktiga.

Anförande nr 8

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Problemet är att vi inte vet vilken modell det handlar om eftersom man fortfarande inte har konkretiserat vilken modell man avser att gå fram med, Roger Mogert. Då kommer vi tillbaka till exempelvis LO:s handbok om vita jobb. Men vi lever i osäkerhet, och det skapar också otrygghet och osäkerhet hos företagen.

Låt mig vara tydlig. Vi är alla överens om att leverantörer och andra företag som staden anlitar ska vara seriösa. Vi är överens om att skattefusk, svartjobb och dåliga arbetsvillkor inte ska accepteras. Det finns ingen konflikt om detta. Så försök inte framställa det så att det finns en konflikt eller att vi är fientliga mot fackförbund eller kollektivavtal! Hela den svenska modellen bärs upp av det ska vara två jämbördiga parter, men nu vill regeringen, ledd av Socialdemokraterna, inskränka den svenska modellen genom att låta en myndighet gå in och ställa krav på exempelvis lönenivåer. Det är någonting som parterna har avtalat tidigare, men nu ska den här myndigheten in och sätta nivåer. Det hotar i förlängningen också den svenska modellen, skulle jag vilja säga.

Jag tycker att vi ska prata om de effekter som vi nu ser av den här modellen. Hur ska ni säkerställa att facket inte får myndighetsliknande villkor och att de inte utför myndighetsutövning på arbetsplatserna? I dag är det Skatteverket som har ansvaret att göra de här granskningarna. Nu vill ni att fackförbunden ska ha denna rättighet. Är detta förenligt med lag? Det saknar vi svar på. Det får vi inte heller svar på i interpellationsunderlaget. Varför gick ni inte vidare med det vi i Alliansen gjorde? Vi tecknade avtal med Skatteverket för att följa upp avtalen och kontrollera om aktörerna inte var seriösa.

Detta med parkeringshuset i Råcksta handlade om att de inte följde de avtalen. Så fort det uppdagades såg man till att arbetarna fick skäliga löner och de löner som var satta i avtalet. Det följdes upp. Det viktiga är uppföljningen, och den kan bli bättre. Vi är beredda att stå bakom möjligheten att vidga uppdraget till oberoende auktorise-

rade revisorer, men vi vill inte låta något fackförbund gå in på arbetsplatser och i princip ge Byggnads ett VIP-kort till småföretagens loggböcker.

Jag saknar också hela diskussionen om kvalitet och kvalitetsgranskning. Under vår tid instiftade vi i Alliansen kvalitetsinspektörer inom både äldreomsorg och socialtjänst. Där kunde de granska kvaliteten, och det hade varit välkommet om man hade velat gå vidare även med det.

Vi vill, precis som ni, att oseriösa aktörer ska försvinna. Vi tror att vi kan komma långt genom vitesklausuler och hävklausuler och genom att följa ingångna avtal på ett bra sätt. Där kan vi också gå vidare med revisorer. Vi vill ha ordning och reda på skatt, lön och andra villkor, men det här är inte rätt väg för Stockholm.

Anförande nr 9

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Det här blev en mycket intressant debatt. Karin Wanngård säger att det handlar om kollektivavtal. Roger Mogert säger att det handlar om kollektivavtalsliknande villkor. Roger Mogert säger också att det inte handlar om LO:s vita jobbmodell. Ni hänvisar alltså till en modell som inte finns annat än just på LO:s hemsida. Det är därför vi är så nyfikna på hur ni tänker er detta. Varken i interpellationssvaret eller i de anföranden som vi har hört har vi fått svar på frågorna om vem det är som ska sköta uppföljningen. Om ni vill att staden ska vara en god beställare där vi har många aktörer som deltar i upphandlingarna är det kanske inte så klokt att ha en modell där man tillåter de fackliga förbunden att gå in och göra kontroller av företagets bokföring och granska medarbetarnas medlemskap i fackliga organisationer. Hur många seriösa företag tror ni kommer att delta i Stockholms stads upphandlingar om man inför en sådan modell?

För att vara en god beställare och få många anbudsgivare är det också rimligt att man har en dialog med näringslivet och med företagen. Har ni haft några sådana dialoger? Har ni diskuterat detta med företagen? Har ni diskuterat detta med näringslivet? Eller har ni bara pratat med LO?

Vi vill självfallet ha vita jobb, men vi vill inte ha en fackförbundsdriven vita jobbmodell. Det är därför som vi är så intresserade av att få reda på vad ni menar med vita jobbmodellen. Bra arbetsvillkor och nolltolerans mot fusk är en självklarhet, men det måste staden klara av att granska och kontrollera utan fackförbunden. Det måste vi klara av att granska själva. Staden ska skriva avtal som har mycket tydliga krav och som gör att vi kan bryta de avtalen eller vidta andra åtgärder när det framkommer att det finns oegentligheter. Det är också en självklarhet, och det behöver vi inte ha en fackförbundsdriven vita jobbmodell för att göra.

Vi vill fortfarande ha svar. Vad är vita jobbmodellen för er? Är det en modell som ger fackförbunden orimliga befogenheter eller är det en modell som säkerställer bra arbetsvillkor? Det är en avgörande skillnad.

Anförande nr 10

T i n a K r a t z (V): Fru ordförande! Vi i Vänsterpartiet tycker att vita jobbmodellen är viktig. Vi måste alla kunna enas om att skattefusk och svartjobb inte ska förekomma i Stockholm och absolut inte på de områden som Stockholms stad ansvarar för. Målet med vita jobbmodellen är att bekämpa svartjobb och brottslig

verksamhet och att skapa ett sundare arbetsliv med sjysta arbetsvillkor så att stadens anställda, hos upphandlade entreprenörer likväl som i våra egna verksamheter, ska ha möjlighet att leva på sin lön, hinna med ett liv vid sidan om arbetet och vara goda föräldrar och medborgare.

Vita jobbmodellen är ett sätt att motarbeta de osjysta företagen och gynna de sjysta företagen, de företag som erbjuder bra arbetsvillkor, följer lagar, betalar skatt och avgifter. Det är mycket lovvärt att vi nu har svart på vitt i Moderaternas interpellation på att de tycker att det är viktigt att motverka fusk och svartjobb och verka för sjysta arbetsvillkor. Det är lite synd att ni inte lyckades genomföra detta under er tid i majoritet. Möjligen prioriterade ni inte problemet så högt som vi gör.

Det projekt i Malmö som genomfördes och som rör vita jobbmodellen och det som vi själva också gjorde i Stockholm byggde på att staden i samverkan med de fackliga företrädarna säkrade att verksamheter håller sig till de avtalade kollektivavtalen. Detta skedde utifrån att facken redan har ett bra och upparbetat samverkansarbete med arbetsgivarna och att de kan de skilda branschernas olika avtal och förutsättningar bäst. Det gör det här till en lämplig och enkel lösning, och det är varken något nytt eller märkligt med att facken säkerställer att arbetsgivare håller sig till kollektivavtal. Vi är övertygade om att seriösa företag varken är rädda eller oroliga för fackförbunden. De har redan ett gott samarbete med dem.

Kommunstyrelsen har nu lagt fram ett förslag som öppnar även för ett alternativ med oberoende externa revisorer. För Vänsterpartiet är inte formen på uppföljningen viktig, utan det viktiga är att verka för bästa möjliga säkerhet och för att vi inte via stadens olika upphandlingar bidrar till dåliga arbetsvillkor, svartjobb eller rena olagligheter. Detta vill vi göra för att nå det gemensamma målet om en bra arbetsmiljö med bra och långsiktiga villkor där vi gynnar de arbetsgivare och företag som är eniga med oss om att detta är målet och inte gynnar de företag som försöker komma undan så billigt och ansvarslost som möjligt.

Vänsterpartiet vill tillsammans med Socialdemokraterna, Miljöpartiet och FI arbeta vidare och tror även att ni övriga i kommunfullmäktige delar vår önskan om att stockholmarna ska ha bra arbetsvillkor.

Anförande nr 11

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande, ärade kommunfullmäktigeledamöter! Vi diskuterar vita jobbmodellen i dag. Varje år upphandlar vi för mer än 11 miljarder kronor av våra skattepengar. När Alliansen styrde blev tyvärr många seriösa företag som följer lagar och regler undanknuffade av oseriösa företag som har vunnit upphandlingar genom att pressa kollektivavtalen och genom att ha undermåliga anställningsvillkor.

Vi i staden måste bli bättre på att följa upp avtalen och säkerställa att avtalen följs upp. Vita jobbmodellen blir ett viktigt komplement i uppföljningsarbetet. Vi i den rödgrönrosa majoriteten vill sända ett klart budskap till de oseriösa företagen att inte göra sig besvär om de inte kan garantera sjysta anställningsvillkor. För oss i den rödgrönrosa majoriteten är det lite konstigt att höra Moderaterna och Alliansen tala om rimliga anställningsvillkor och att man ska motverka skattefusk och vurma för facket när ni år 2006 avskaffade och lade ned vita jobbmodellen med efterföljande

skandaler med oseriösa företag som fick avtal och som beskrevs i medierna. Det är verkligen skenheligt att stå här och säga att man står för rimliga villkor i de verksamheter som finns.

Vi politiker är ansvariga för hur våra skattepengar hanteras. Vi vill att stockholmarna ska få ut mer för sina skattepengar. Våra skattepengar ska gå till företag som betalar skatt och sociala avgifter, som garanterar sjysta anställningsvillkor och som ger den bästa servicen till stockholmarna. Jag vill också säga att jag inte alls är förvånad över att Moderaterna och Sverigedemokraterna samarbetar i den här frågan och attackerar fackföreningsrörelsen. Jag är inte alls förvånad över det.

Anförande nr 12

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Det är viktigt av olika skäl att det här sker på ett bra och korrekt sätt, precis som Kadir säger. Ett skäl är naturligtvis att det är enormt mycket skattemedel vi pratar om. Vi gör upphandlingar som är värda väldigt mycket pengar. Ett annat skäl till korrekta och bra uppföljningar är naturligtvis att de som arbetar i företagen som vi handlar upp ska ha bra villkor. Ett tredje skäl är att brukarna som använder sig av tjänsterna i företagen ska få bra tjänster. Allt detta är vi överens om. Men under varje mandatperiod kommer det att uppstå skandaler av olika slag.

När jag tillträdde som skolborgarråd fick jag ta över en skandal i Sisab, men det skulle aldrig falla mig in att anklaga Socialdemokraterna för att ha varit ansvariga för den, absolut inte. Det är sådant som händer. Det vi kan göra är att lära oss av de problem som vi har och försöka se till att man upptäcker dem i tid nästa gång.

Under de föregående mandatperioderna började vi till exempel att göra regelmässiga kreditprövningar av de företag som staden anlitar. Det fanns inte under ert styre. Vi tecknade avtal med Skatteverket för att de skulle granska de företag som arbetar åt Stockholm stad. Det finns säkert många fler åtgärder som man kan vidta för att se till att avtalen följs och följs upp.

Men frågan som vi fortfarande ställer oss är: Vad är vita jobbmodellen? Karin Wanngård säger att det kan betyda att vi blir bättre på det vi redan gör i dag, men hon säger också att det kan vara så att det är fackföreningar som ska göra uppföljningskontrollerna i Stockholms stad. Om det handlar om det andra alternativet vänder vi oss emot det. Handlar det om det första alternativet, det vill säga att vi blir ännu duktigare på det som vi redan är ganska duktiga på i Stockholm, tycker vi att det är toppen. Men detta att fackföreningar ska gå in i privata företag under täckmanteln att vara Stockholms stad vänder vi oss emot. Vi tycker att Stockholms stad är en stor och rik stad. Vi har råd att göra våra uppföljningar själva. Eller håller Stockholm nu på att bli så fattigt att vi kan låta i stort sett vem som helst göra gratis granskningar åt oss för att vi inte klarar av att betala för dem själva? Det är i så fall det enda svaret på den frågan. Vi vill gärna ha fler granskningar, bättre revisioner och externa revisorer, men lämna fackföreningsrörelsen utanför detta!

Det är absolut inte sant att Svenskt Näringsliv skulle välkomna den här modellen. Man är tvärtom rädd för att de stora, seriösa bolagen inte längre kommer att vilja ge sig in i detta, och då är det de oseriösa som kvarstår.

Anförande nr 13

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag ska börja med att upprepa mig. Jag gick igenom alla dem jag faktiskt har haft kontakt med av tjänstemannafacken och näringslivsorganisationerna. Det har varit viktigt att ha en dialog med dem.

Nej, vita jobbmodellen är återigen inte hämtad från LO:s hemsida. Den är framtagen av Stockholm stad under min ledning. Den är framtagen tillsammans med våra jurister, våra upphandlare och några specifika fackliga organisationer. Så ser det ut. Den är framtagen för att vi ska kunna ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor eftersom bedömningen är att vi inte kan ställa krav på kollektivavtal. Det är bakgrunden.

Anledningen till att fackföreningarna över huvud taget var med från början var att det vi gör, som är lite känsligt, är att vi plockar ur delar av kollektivavtalet – det är vad modellen i praktiken innebär – och säger till dem vi handlar upp av att detta är viktigt och det här vill vi att de når upp till. Det är därför de fackliga organisationerna är med. Anledningen till att de är med som gratis arbetskraft eller gratis konsulter, formellt enligt lagens mening, är inte för att de vill ha världsherraväldet, om ni nu trodde detta – de har nog med arbete som det är – utan för att de, precis som vi, vill hålla borta företag som lönedumpar och de facto utnyttjar människor på Stockholms arbetsmarknad. Erbjudandet om att följa upp har också gått till näringslivsorganisationerna, men de har artigt tackat nej.

Sedan vill jag säga att jag tror precis som Lotta Edholm att detta inte kommer att lösa alla problem. Det vore vidunderligt om det gjorde det. Det vore fantastiskt bra, men det kommer rimligen inte att göra det. Men det är ett bra komplement till andra åtgärder. Det finns faktiskt inte några andra sätt i dag som fungerar så att man kan ställa sociala krav i likhet med kollektivavtalen. Detta är den modell som finns.

Jag måste ställa två specifika frågor omvänt till er. Ska Skatteverket granska om man följer kollektivavtalen? Är detta ert allvar? När ni säger att Byggnads ska få VIP-kort till våra arbetsplatser menar ni då att Byggnads annars inte skulle ha tillträde till Stockholms stads byggarbetsplatser?

Anförande nr 14

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker att det sprids rena osanningar i talarstolen och till viss del också i svaret. Det påstås att Alliansen inte gjorde någonting åt oseriösa aktörer i upphandlad verksamhet under sin tid, utan vi lät det bara fortgå. Dumpade löner, taskiga arbetsvillkor och dåligt skött verksamhet lät vi bara fortgå. Det gjordes absolut ingenting. Det är ju inte sant. Det gjordes en hel del för att styra upp, för att kvaliteten i den upphandlade verksamheten skulle bli bättre och för att komma åt de oseriösa aktörer som naturligtvis finns. Vi vet att det finns oseriösa aktörer. Men det bästa är såklart att stoppa dessa oseriösa aktörer vid grinden och inte låta dem komma in. Ibland kommer de att släppas in nu och i framtiden, och då gäller det att ha en granskning som fungerar.

Men det vi vänder oss emot är att facken skulle få det här uppdraget. Vi vänder oss emot att facken får något slags myndighetsliknande uppdrag i det här fallet. Jag vet att ni säger att det inte är så, men vi litar inte riktigt på det. Vi vet att Socialdemokraterna och stora delar av fackföreningsrörelsen är så här tajta. Ni får betalt i

valkampanjen. Det anställs många människor. Det är ett väldigt tätt samarbete. Jag litar inte riktigt på de försäkringar ni står och ger här i talarstolen om att facken inte ska ha den betydelsen.

Sedan pratar Mogert om att man vill ställa sociala krav. Vi har inget emot att ställa sociala krav i upphandlingar, men det har ingenting med vita jobbmodellen att göra. Vita jobbmodellen handlar bland annat om att facken återigen ska gå in och granska att avtalen efterlevs, och det är detta vi vänder oss emot. Varför är det facken som ska granska att de sociala kraven efterlevs och inte andra aktörer? Vi öppnar för att vi ska kunna ta in externa revisorer, externa aktörer, som får granska att avtalen efterlevs. Där kan vi nå en samsyn om behovet finns, men låt inte facken sköta det uppdraget!

Jag tycker också att det blir märkligt när man likställer fackförbunden med oberoende externa aktörer, och det säger något om Socialdemokraternas tajta band med stora delar av fackföreningsrörelsen. Man säger att antingen ska fackförbunden sköta den här granskningen eller också ska det vara oberoende externa aktörer, precis som om det vore samma sak och man kan likställa dessa två. Det kan man inte göra, utan granskningen ska ske just genom oberoende aktörer, och då kan vi inte låta fackföreningar sköta den.

Anförande nr 15

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! I det här fallet verkar Sverigedemokraterna hålla med Alliansen om kritiken mot den så kallade vita jobbmodellen, precis som Sverigedemokraterna håller Socialdemokraterna i handen när det gäller att göra det dyrare att anställa unga genom att höja arbetsgivaravgiften, vilket man gör i riksdagen. Visst finns det samarbeten när det gäller arbetsmarknadsfrågor.

Roger Mogert säger att man ska ställa krav på kollektivavtalsliknande villkor, inget annat. I Socialdemokraternas och majoritetens budget på s. 15 står det ställa krav på kollektivavtal i samband med vita jobb. Kanske kommer någon sorts rättelse, vad vet jag, men det är vad det står. Det är otydliga besked hela tiden som riskerar att skapa oro bland alla de småföretag som försöker att komma in på en ganska snårig upphandlingsmarknad.

Som kommun upphandlar vi varor och tjänster för 11 miljarder kronor varje år från över 15 000 olika leverantörer. Det gör oss såklart till en mycket stor och viktig aktör på den offentliga marknaden. Det innebär också att vi måste agera ansvarsfullt för att inte riskera slöseri med skattebetalarnas pengar, för att undvika dålig kvalitet i våra verksamheter och för att inte skapa osäkra villkor för våra företag, vilket också i förlängningen drabbar jobben.

Därför är jag mycket bekymrad över den linje som Socialdemokraterna och majoriteten nu driver. För mig är det uppenbart att de fackliga organisationernas makt är viktigast för majoriteten och inte skattebetalarnas pengar och inte kvaliteten i verksamheterna eller arbetstillfällena hos de upphandlade företagen. Man kan fråga sig varför det inte har förekommit någon form av dialog med branschråd eller de andra företagen inför ett sådant här ärende. Vi vet fortfarande inte riktigt vad den här modellen går ut på. Det finns inget skriftligt, men man hade kunnat bjuda in

företagen och fråga hur de skulle vilja att ett företag som vinner en upphandling ska granskas så att det inte blir otillbörlig konkurrens utan sjysta villkor. Hur följer vi upp företag på bästa sätt? De vet ju oftast vad det är man ska granska för att det ska vara sjysta villkor på arbetsmarknaden.

Nu står vi inför ett vägval, Karin Wanngård. Antingen fortsätter vi arbetet med att kvalitetsinspektera verksamheterna och ha ett samarbete med Skatteverket. Det kan vi också förstärka genom att låta oberoende revisorer att komma in. Eller också kallar vi in Byggnads. Det här är inte Alice i Underlandet där det inte spelar någon roll vart man går eller vart man är på väg. Nu handlar det om rätt eller fel väg för Stockholm. Men ta ansvar för ditt val och skyll inte sedan på att ni inte visst vart ni skulle! Kom ihåg att politiskt ledarskap handlar om att välja och välja rätt för Stockholm!

Anförande nr 16

Karin Ernlund (C): Du säger att vita jobbmodellen visst finns någon annanstans än på LO:s hemsida och att ni har tagit fram den tillsammans med jurister, facket och näringslivet, Roger Mogert. Skicka mig då gärna riktlinjerna för vita jobbmodellen och visa exakt hur ni har tänkt er att den här modellen ska se ut till karin.ernlund@stockholm.se. Det enda jag hittar när jag söker på vita jobbmodellen är det som finns på LO:s hemsida, och det är det vi vänder oss emot. Vi vänder oss emot att facket ska ha tillgång till företagens bokföring. Vi vänder oss emot att fackförbunden ska ha tillgång till medarbetarnas organisering. Det är det vi vänder oss emot. Om det är så att vita jobbmodellen såsom ni pratar om den handlar om att vi ska ställa tuffa krav, ha bra uppföljning och sjysta villkor är vi överens. Men visa oss då vad ni menar med vita jobbmodellen. De svaren har vi över huvud taget inte fått i den här debatten, men om de finns – mejla gärna mig!

Anförande nr 17

Borgarrådet Mogert (S): Fru ordförande! Jag börjar med att vända mig till Kristdemokraterna. Jag vet att ni är för sociala krav. Jag tycker att det är bra. Vi har i mycket en samsyn i detta. Det är bra att du understryker det. Det är tråkigt att vi inte har en samsyn på fackföreningarnas roll i detta, men jag vet att när vi införde vita jobbmodellen förra gången 2006 reserverade ni er inte i kommunstyrelsen. Det gladdde mig. Jag vet att vi i socialnämnden under den förra mandatperioden röstade tillsammans i den här frågan och bildade majoritet en gång på fyra år. Det var en bra dag.

Centerpartiet, och för all del Moderaterna, säger att det inte finns skriftligt, men ärendet är ju antaget i kommunstyrelsen. www.insyn.se kanske kan fungera. Prova det i alla fall! Det fungerar uppe hos mig. Där finns ett ärende som antogs i kommunstyrelsen i juni. Jag tror faktiskt att ni båda var där.

Sedan säger Moderaterna att det handlar om att välja mellan att granska verksamheten eller att granska de sociala kraven. Jag måste bara fråga: Varför då? Varför kan vi inte göra båda sakerna? Vita jobbmodellen handlar som sagt om att granska de sociala krav som vi kommer att ställa. Det handlar inte om att granska verksamheterna. Det handlar inte om myndighetsutövning, utan det handlar specifikt om huruvida de organisationer vi anlitar klarar att ge rimliga arbetsvillkor såsom du från

Centerpartiet definierar det. Ja, det är i grunden det vi vill uppnå med detta. Så enkelt är det.

Anförande nr 18

Borgarrådet E d h o l m (FP): Fru ordförande! Den här debatten är en aning förvirrad. Vi säger att vi absolut ska granska de avtal som vi tecknar med olika företag bättre. Det förekommer säkert både problem och oegentligheter. Det har det gjort när ni har varit ansvariga tidigare, och det har det gjort när vi har varit ansvariga. Vi måste ständigt uppfinna olika metoder för att se till att de verksamheter vi upphandlar sköts på ett bra sätt.

Men vi har fortfarande inte fått något svar på frågan om vad vita jobbmodellen faktiskt innebär. Innebär den bara att vi ska fortsätta på den linje och det spår som vi har i dag, nämligen att det är Stockholms stad som gör upphandlingarna och det också är Stockholm stad som sköter granskningarna, är det jättebra. Vi kan säkert komma på fler effektiva metoder. Men om ni tänker använda fackföreningsrörelsen för att gå in i privata företag tycker vi att det hela blir problematiskt.

Karin Wanngård, som för övrigt inte har gjort några inlägg förutom sitt första inlägg utan överlämnat detta till kultur- och stadsbyggnadsborgarrådet i stället, har fortfarande inte något svar på frågan om vem som ska utföra denna granskning. Är det vi själva med all den kraft och alla de jurister vi har i Stockholms stad eller är det till exempel Byggnadsarbetareförbundet?

Kollektivavtal är bra. Det tror jag att de flesta av oss är överens om, men oftast när Socialdemokraterna diskuterar kollektivavtal sker det enbart utifrån facket synvinkel. Man glömmer bort att kollektivavtalet är just ett avtal mellan olika parter där arbetsgivarna också är en part. Ni har nu flera gånger i den här talarstolen sagt att det här är jättebra för alla sjysta företag. För alla företag som följer alla avtal, som betalar ut bra löner och har bra villkor är det här jättebra. Men den verklighetsbilden delas inte av företagen själva. De som står på andra sidan av kollektivavtalen anser inte att detta är rätt väg att gå. De tycker att vi ska granska avtal som vi i Stockholms stad ingår, men det är vi själva som ska göra det med hjälp av till exempel de jurister som vi har och externa granskare. Vi ska inte ta till några föreningar som erbjuder sig att göra detta helt gratis. Man bör faktiskt fundera på varför en organisation erbjuder sig att göra någonting helt gratis. Vi ska bli bättre i Stockholms stad, men vi ska göra det av egen kraft och med egna skattemedel och inte någon annans.

Anförande nr 19

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Det här är på många sätt en intressant debatt. Den handlar om rätt många saker samtidigt. Det gör det ibland i den här salen. Jag kan inte dra någon annan slutsats än att majoriteten inte har några problem med att fackliga organisationer har tillträde till företags bokföring och till information om huruvida de anställda i upphandlade företag är medlemmar i facket eller inte. Ni har inga problem med det, bara så att vi har det klart för oss.

Sedan kunde naturligtvis Roger Mogert inte låta bli att göra sig lite lustig. Jag vet att du inte har några inlägg kvar, så jag ska inte provocera dig för mycket. Jo, vi kan läsa ärenden. Vi har läst det här ärendet så bra att vi vet att det inte står någonting om

sociala krav. Det handlar om kontroll av skatter och kontroll av löner. Det handlar inte om sociala krav.

*§ 8 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Bandy- och skridskohallen*

Anförande nr 20

B o S u n d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Förra veckan skrevs det en hel del i både Dagens Nyheter och Aftonbladet om den bandyhall som vi alla hoppas ska byggas. Vi i Alliansen initierade detta under den förra mandatperioden och fattade beslut 2013, och vi avsatte 100 miljoner för att kunna bygga denna hall.

Sedan har det hänt mycket under det senaste året. Den har blivit fördyrad och försenad i flera omgångar under det här året. Det senaste budet tyder på att den kommer att kosta 175 miljoner. Det är 43 procent dyrare bara på ett år. Det är lite slöseri med skattemedel. En förklaring kan vara ett krav som vi har hört från Miljöpartiet, nämligen att de som vistas på Skogskyrkogården skulle klaga på att det stör utsikten över på andra sidan Nynäsvägen och att man därför skulle behöva gräva ned den här hallen till viss del. Jag vet inte om det är sant, men det har påståtts i alla fall. Det skulle också fördyra och försena den.

Frågan är: Vad är beskedet från Emilia Bjuggren till Hammarby bandy och alla andra klubbar som älskar bandy? Kommer hallen att byggas, och i sådana fall när?

Anförande nr 21

B o r g a r r å d e t B j u g g r e n (S): Tack för frågan! I dag finns det ett tusental ungdomar som spelar bandy i Stockholmsregionen, och som bekant har vi ingen bandyhall. Det innebär att de cirka 130 lag som vi har i seriespel den här säsongen inte riktigt kommer igång med sin träning eftersom vi har ett ganska milt klimat just nu. Föräldrar tvingas köra till både Uppsala och Katrineholm för att det över huvud taget ska vara möjligt att träna. Behovet av en bandyhall i Stockholm är skriande. Därför var vi också väldigt glada när vi äntligen fick ett inriktningsbeslut under den tidigare majoriteten.

Dock uttryckte vi redan då en oro för planeringen och projekteringen. Vi var såklart positivt överraskade över den låga kostnaden som majoriteten då menade att man kunde bygga en ishall för. Mycket riktigt visade det sig, som i väldigt många andra av de projekt som vi har ärvt, att det var en helt felaktig beräkning. En första uppskattning som vi fick efter att vi hade tagit över var att den här bandyhallen skulle gå att bygga för 175 miljoner kronor, vilket inte riktigt är 100 procent mer än vad den tidigare majoriteten utlovade men nästan.

Nu visar det sig att platsen är mycket svår att bygga på. Det beror bland annat på att man delvis måste gräva ned den. Det har att göra med detaljplanen och inget annat. Men det handlar inte bara om det, utan det är mycket stor byggnad som får stora konsekvenser för vägen och tunnelbanetrafiken. Nu har vi bett alla inblandade kontor att reda ut hur vi ska få en bandyhall på plats i Stockholm eftersom det finns ett skriande behov. Vi avvaktar tills vi har ett ordentligt underlag på hur vi ska gå till väga.

Anförande nr 22

B o S u n d i n (M): Jag tolkar det så att det faktiskt kommer en bandyhall någon gång i en okänd framtid. Det välkomnas naturligtvis av alla bandyälskare. Stockholm är en av de stora regionerna när det gäller bandy, och det finns ett stort behov. Som du sade spelar vädret en roll. Isen på Zinkensdamm blir försenad i år också. Det rör vi kanske inte över.

Jag blir lite förvånad när du säger att underlaget för inriktningsbeslutet var dåligt. Skyller ni på vår idrottsförvaltning som tog fram det här underlaget? Menar ni att det skulle vara deras fel? Det är ju samma förvaltning som finns i dag. En annan fråga som dyker upp är: Om det är så svårt att bygga på den här platsen till de här pengarna, kan det finnas alternativa platser? Jag har fått förfrågningar från andra håll, men jag lämnar det så länge.

Anförande nr 23

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Tyvärr är inte det här det enda projekt som vi har ärvt som har visat sig bli betydligt dyrare. Tidigare har vi till exempel diskuterat de enkla hallarna som var kraftigt underprojekterade när det gäller prisbedömningen. Exakt vem som har felat från fall till fall, när man har haft politisk påtryckning på prisuppskattningen och när man inte har haft det, vet inte jag. Det får du gå tillbaka till dina kamrater och reda ut.

Vi anser att förslaget var för dåligt underbyggt. Projektet är betydligt större och mer komplicerat. Vi kommer att ta ansvar för att vi har en ekonomi där vi klarar av att redovisa vart kronorna försvinner, och då måste vi få underlag som visar alternativ på hur vi kan gå framåt till en kostnad som stockholmarna klarar av så att vi kan möjliggöra för alla barn och ungdomar som vill spela bandy i Stockholm att verkligen göra det.

Anförande nr 24

B o S u n d i n (M): Men ändå kvarstår frågan: När och till vilken kostnad kommer den här hallen att byggas. Det är ganska viktigt. Om den kostar nästan 100 miljoner mer än beräknat tas ju de pengarna från andra saker i den budget som finns i idrottsnämnden, till exempel från de fem hallar som vi ville bygga för 100 miljoner under den förra mandatperioden eller från breddidrotten och spontanidrotten. Någonstans tas ju pengarna ifrån eftersom det inte finns oändligt med pengar. Pengarna i kommunen är ändliga. Det är min ena fråga.

Den andra frågan är: Nu verkar det bli ännu svårare och dyrare att bygga och gräva ned den för att behålla utsikten från Skogskyrkogården. Det känns lite absurt att det skulle vara ett skäl att gräva ned den här hallen till viss del, och det kostar pengar. Kan man tänka sig att bygga på en annan plats? Det finns andra platser i Stockholm.

Anförande nr 25

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tänker inte sia om hur vi exakt ska göra förrän vi har sett underlaget. Spaden skulle ha varit marken nu, så det finns ett skriande behov av att snabbt få ett förslag på hur vi ska gå vidare.

När det gäller kostnaden kan man säga att det är tur att vi har en ny majoritet med en helt annan investeringsbudget. Vi vet att det var ett politiskt påhitt att det skulle vara

möjligt att bygga de här fem hallarna för 100 miljoner. Det sade vi från början, och det har vi sagt hela tiden. Nu har vi sett till att vi har råd att investera i de här fem hallarna som så väl behövs. Det är jätteviktigt att vi är kloka med varje investerad krona, och självklart i det här fallet också. Vi måste få till en bandyhall, men det måste göras på ett klokt sätt.

En bandyhall måste vara minst tolv meter hög. Det är en hög byggnad. Det ryms inte i detaljplan. Det är bekymret på just den här platsen. Det handlar inte om några siktlinjer, utan det är problem med detaljplanen.

Fråga nr 2. Kulturgårdarna

Anförande nr 26

R i c h a r d B e n g t s s o n (FP): Ordförande, fullmäktige! Min fråga går till Ann-Margarethe Livh i hennes roll som demokratiborgarråd. Den rör kulturgårdarna eller kanske mer specifikt de föreningsverksamheter som sedan decennier hyr in sig i samlingslokaler i stadens kulturgårdar.

Min fråga lyder: Vilka åtgärder avser du att vidta för att undvika att de ideella föreningar som hyr in sig i de här lokalerna ska behöva lägga ned sin verksamhet och flytta därifrån under nästa år? Det är vad som nu riskerar att ske på grund av höjda hyror.

Nu kommer Ann-Margarethe Livh att svara mig att det egentligen är Alliansens fel att den här situationen har uppstått. Då kommer jag att vara tvungen att upprepa min fråga i mitt nästa inlägg, och därför gör jag det nu på en gång. Jag är intresserad av att höra dig svara på den här frågan: Vilka åtgärder avser *du* att vidta för att undvika att föreningarna tvingas lägga ned sin verksamhet?

Anförande nr 27

Borgarrådet L i v h (V): Du sade själv att det var Alliansen som fattade de här besluten, så jag behöver inte förtydliga det. Vi vet redan att ni på central nivå har fattat beslut om affärsmässighet för bostadsbolagen och att ni lokalt i Stockholm fattat beslut om höjda hyror. Det är bra att du erkänner att det är ni som har fattat de besluten och inte vi.

Jag kan tala om vad vi gör i Stadsholmen. Vi är inte ansvariga för all typ av föreningsverksamhet. Vi är ett företag som hyr ut lokaler och tar ut självkostnadshyror för det. Nu har vi sett över de hyror som ni har beslutat om för att se hur självkostnadshyrorna för de här lokalerna kommer att se ut. Det är vad vi gör, och det är vad ett bostadsbolag ska göra.

Anförande nr 28

R i c h a r d B e n g t s s o n (FP): Du är också politiker i den här församlingen. Du titulerar dig demokratiborgarråd. Det här är ett alldeles utmärkt sätt att stärka den lokala demokratin, det som majoriteten brukar tala sig varm för i andra sammanhang. Vi har olika uppfattningar om den lagstiftning som alliansregeringen införde under den förra perioden och som reglerar hur de allmännyttiga bostadsbolagen ska ta ut sina hyror.

Men vi i den här församlingen, och det är det jag är intresserad av, kan fatta ett politiskt beslut som möjliggör för de här ideella föreningarna att fortsatt ha lokaler att träffas i, vistas i och vara i. Den politiska signalen kan vi sända, och vi kan inrätta system för att möjliggöra detta. Det handlar till exempel om pensionärsgrupper, Anonyma Alkoholister och anhängargrupper till missbrukare. Det är små, viktiga och ganska resurssvaga verksamheter som inom ett par månader tvingas flytta från de här lokalerna och inte har någonstans att vara. Konsekvenserna blir förödande för de här verksamheterna. Det kommenterar du inte.

Anförande nr 29

Borgarrådet L i v h (V): Jag tycker att det är jättetråkigt att ni satt i åtta år och var så medvetna om det här problemet och fattade beslut som går tvärtemot vad du säger nu. Jag tycker att det är ganska trist. Först fattar ni i Alliansen beslut som ställer till besvär för en massa folk, i det här fallet för föreningar, och sedan börjar ni väldigt bombastiskt att säga att nu måste vi fixa till era olyckliga beslut. Nu gör vi det. Som jag sade tidigare kommer vi att se till att man betalar de självkostnadshyror som man ska betala.

Om du läser vår budget kan du se att det står i kulturnämndens skrivelse att man ska kompensera gårdar som drabbas av hyreshöjningar. Det står i vår budget. Med vår majoritet behöver inte föreningar oroa sig för att de inte ska ha några lokaler. Om ni hade fortsatt att styra, tagit ut era affärsmässiga hyror och kört på den affärsmässiga linjen när det gäller både bostäder och kulturlokaler hade de haft anledning att oroa sig.

Anförande nr 30

R i c h a r d B e n g t s s o n (FP): I den här församlingen styr vi inte över lagstiftningen. Det gjorde vi inte under den förra perioden, och det gör vi inte under den här perioden. Vi kan ha olika uppfattningar om lagen om de allmännyttiga bostadsbolagen, men det handlar inte om det nu. Nu har du varit ansvarig i ett helt år. Du hade kunnat möta de här föreningarna, träffa dem och beskriva det som du nu försöker säga, det vill säga att ni kommer att lösa den här situationen.

Jag företräder Folkpartiet och inte hela Alliansen. Det finns säkert olika uppfattningar här, men det har skapat en väldigt stor oro i de här verksamheterna. Det återstår att se om det blir som du säger, att de här föreningarna kommer att kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet. Jag var på ett möte i förra veckan på Farsta Gård där många hade samlats, och du var också inbjuden dit. När man samtalar med dem får man intrycket av att många av dem redan har börjat avveckla sin verksamhet för nästa år eller befärar att det kommer att bli konsekvensen. Jag menar att du hade kunnat undvika det.

Du tycker att vi stör dig i det här arbetet, men vi i Folkpartiet har kommit med ett antal förslag som syftar till att vara konstruktiva. Vi har till exempel föreslagit att man ska utse en förhandlingsperson som kan möta föreningarna och hitta en överenskommelse som är hållbar.

Anförande nr 31

Borgarrådet L i v h (V): Jag har träffat de här gårdarna och samtalat med dem när det gäller mitt ansvar i den här frågan, det vill säga vilka hyror man ska ta ut och vad

som är rimligt. Det har jag kommunicerat med alla de här gårdarna, och det är de helt klara över.

Jag tycker att det är jätteintressant att ni går emot er egen politiska uppfattning och plötsligt tycker att vi ska ta avstånd från den här lagen och göra undantag från den bara för att ni plötsligt har kommit på att det inte var något bra beslut ni fattade. Ni fattade ett beslut under den förra mandatperioden, och vi försöker mildra det beslutet. Vi försöker att rädda de här föreningarna som ni har satt i knipa. Tycker du nu plötsligt att vi ska sänka hyrorna för de föreningarna? Det går helt emot vad ni tidigare har beslutat. Det är mycket intressant. Det kanske är Folkpartiets nya bostadspolitik.

Fråga nr 3. Har Stockholms stad några planer på att gå i Solnas fotspår och ge förtur till förstahandskontrakt ur sitt allmännyttiga bostadsbestånd till nyanlända migranter?

Anförande nr 32

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter, Ann-Margarethe Livh! Orsaken till den här frågan är den oro som sprider bland befintliga bostadssökande i Stockholmsområdet på grund av de i Solna har avsatt 50 lägenheter till nyanlända migranter. I dagarna talas det mycket om människors lika värde. Det är en princip som Sverigedemokraterna ställer upp på. Praktiskt omsatt betyder det att Sverigedemokraterna anser att människor ska få lika behandling. Om undantag sker ska det vara på individnivå. Man ska inte specialbehandla hela grupper av människor.

Vi hoppas att Ann-Margarethe Livh nu ska ställa sig här i talarstolen och lugna dem som saknar bostad i Stockholm och säga: Ni behöver inte vara oroliga. Vi ska inte skapa några gräddfiler en masse för vissa grupper av människor. Bostäderna ska fördelas i tur och ordning efter den tid som man har stått i bostadskön.

Anförande nr 33

Borgarrådet L i v h (V): Jag kanske ska upplysa dig om hur Stockholms stads bostadskö förmedlar. Våra bolag har ett avtal med bostadsförmedlingen om hur lägenheter ska förmedlas hos dem, och detta sker strikt och rättvist efter kötid. Det är ett system som jag försvarar. Det är ett rättvist system. Invånarna i Stockholm ska kunna lita på det när de står i kön. Det ska också komma kommunala lägenheter ut ur den förmedlingen. Detta är kristallklart. Det går också att läsa det på bostadsförmedlingens hemsida om man är intresserad av hur reglerna fungerar. Vi är kristallklara i Stockholm. Det är ungefär 11 000 lägenheter per år som går till bostadsförmedlingen. Hälften av dem är kommunala, och hälften är privata. De ska som sagt fördelas rättvist genom kön.

För alla stockholmare, för dem som är nyanlända och för dem som har bott här länge, behöver vi bygga fler hyresrätter i Stockholm. Vi behöver fördubbla byggande av kommunala hyresrätter, och vi behöver också öka byggandet av privata hyresrätter. Det handlar om att alla stockholmare ska ha rätt att bo här. Alla lägenheter ska förmedlas rättvist genom bostadsförmedlingen. Så är det.

Anförande nr 34

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Jag tackar för klara besked. Ann-Margarethe Livh har nu tydligt deklarerat vad som gäller för fördelningen av

lägenheter i Stockholms stad. Jag tolkar beskedet så att det kommer att fortsätta att vara som det är nu. Vi har alltså fått det lugnande besked som vi hoppades på.

Ann-Margarethe Livh tog upp detta med bostadsbristen och bostadsbyggande generellt. Nu fick jag höra från det officiella politiska etablissemangent att budskapet från det officiella Sverige är klart: Den effektivaste metoden att minska bostadsbristen i Sverige är att öka massinvandringen.

Anförande nr 35

Borgarrådet L i v h (V): Jag vet inte vilka övernaturliga kontakter du har med etablissemangent i den här salen. Det budskap du framför har jag aldrig hört, och jag tar starkt avstånd från det.

Ordförande! När man närmar sig det som jag skulle vilja kalla nästan rasistiska åsikter tycker jag faktiskt inte att man ska få framföra dem.

Anförande nr 36

R i c k a r d W a l l (SD): Jag läste någonstans häromdagen att det finns någon som menar att det finns människor här i Sverige som ser rasism överallt. Vi har pratat om rasism. Det känns som om vi kommer att återkomma till den frågan under kvällen. Jag har bara några sekunder kvar, så jag avstår. Jag delar förstas inte din uppfattning, utan jag har en annan syn på rasism. Jag tackar för det svar som jag har fått från Ann-Margarethe Livh och det lugnande beskedet till de bostadssökande. Jag ber att få återkomma.

Anförande nr 37

Borgarrådet L i v h (V): Jag vill bara tacka för att du är helt klar över att vi har helt olika åsikter om vad som är rasism.

Fråga nr 4. Pendelbåtstrafik

Anförande nr 38

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande! Att utnyttja vattenvägarna i Stockholm för kollektivtrafik är en fråga där Centerpartiet och Miljöpartiet länge har varit överens, i alla fall i landstingets trafiknämnd. Nu har landstingets trafiknämnd fattat beslut om tre pendelbåtlinjer. De ska gå mellan Norr Mälarstrand och Söder Mälarstrand, mellan Ulvsunda och Södersjukhuset och mellan Ekerö och Gamla stan. Men ska det bli någonting med de här pendelbåtlinjerna krävs det också att kommunerna är med och ordnar tillgängliga och bra bryggor.

Min fråga till trafikborgarrådet är: Kommer Stockholms stad att bidra till pendelbåtstrafikens utbyggnad?

Anförande nr 39

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi bidrar självfallet till att kollektivtrafiken fungerar i Stockholm. Pendelbåtstrafik är någonting som vi ska se i framtiden i den här staden. Den första delen som kommer igång, som Karin också pratade om, är den över Riddarfjärden från Norr Mälarstrand till Söder Mälarstrand. Den kommer igång den 1 januari. Vi ser verkligen fram emot den som en avlastning när det pågår projekt i staden som gör att det är svårare att komma fram.

Sedan förs det en diskussion mellan staden och landstinget om åtgärder när det gäller bryggor. Det rör framför allt den båtlinje som är tänkt att gå från Solna och sluta vid Södersjukhuset. Den båtlinjen diskuteras just nu. Det finns framför allt två bryggor som man undrar om de går att använda eller inte, en vid Hornstull och en vid Södersjukhuset. Man diskuterar också de eventuella kostnader som det innebär. Som vi ser det kan båtlinjen sättas igång redan nu med de bryggor som finns, och man får vänta med de övriga bryggorna.

Orsaken till att man diskuterar några av bryggorna är frågan hur vi gör när vi bedriver kollektivtrafik i länet. Sedan 1971 när staden lämnade ifrån sig mycket av kollektivtrafiken till landstinget, i princip allting, är det landstinget som har stått för kostnaderna via landstingsskatten. Vi har vissa kostnader enligt ett avtal som till exempel gäller busstrafiken. När det ska iordningsställas busshållplatser betalar staden och landstinget fifty-fifty för dem. Det är ett avtal som gäller. Nu förs det diskussioner om det inte är samma princip som ska gälla för båttrafiken, och där är vi inte helt överens.

Anförande nr 40

K a r i n E r n l u n d (C): Det var en jättebra utläggning och resumé av vad som har hänt och vad som händer, men det är fortfarande inte svar på frågan vilken din ambition som trafikborgarråd är att göra för att Stockholm ska kunna få tillgängliga och bra bryggor. Vi i staden måste självfallet bidra för att det ska bli någonting av de här bryggorna och de här pendelbåtlinjerna. Det är inte samma principer som gäller för skärgårdstrafiken som för busshållplatserna, utan där är det faktiskt en salig röra av olika aktörer.

Jag tror att det är viktigt i det här fallet att Stockholm är med och bidrar. Det är viktigt att det finns en politisk vilja hos majoriteten att bidra till de här pendelbåtlinjerna. Jag hör inte att den politiska viljan finns, och jag ser den inte heller. Jag undrar om det finns några pengar avsatta i trafiknämnden för att kunna tillgängliggöra pendelbåtsbryggor.

Anförande nr 41

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vi diskuterar pendelbåtarna med landstinget. Vi vill att de ska komma till stånd, och det sker också den 1 januari. Vi ser fram emot invigningen av båtlinjen på Riddarfjärden som ett första steg. Sedan för vi diskussioner. Vi har inventerat alla bryggor som finns som rör den andra båtlinjen som ska gå från Solna till Södersjukhuset och även till Årsta. Det arbetet pågår. Vi vill att detta ska komma till stånd, och samtidigt vill vi att det här ska göras så att det finns ett system och ett avtal med en korrekt fördelning enligt de principer som vi har när det gäller all annan kollektivtrafik i staden. Det verkar konstigt om vi skulle göra på något annat sätt. Vi ser båtarna, precis som bussarna, som en del av detta, och då bör vi också använda samma principer.

Vi vet ännu inte vad kostnaden för detta kommer att bli för stadens del eftersom vi inte är klara med det. Det ryms inom budgeten eftersom det är en del av trafikkontorets arbete.

Anförande nr 42

Karin Ernlund (C): Jag tolkar det så att Stockholms stad och Daniel Helldén är ganska passiva i det här arbetet, och det tycker jag är mycket synd. Jag tror att Stockholm verkligen kommer att gynnas av att få ytterligare kollektivtrafik på vatten. Vi behöver det av många olika anledningar. Det här handlar inte bara om att vi ska ha bryggor som fungerar även för personer med rullatorer, rullstolar och barnvagnar, utan det här handlar också om att vi behöver ha bra förbindelser till de här bryggorna. Vi behöver ha bra cykelparkeringar och bra cykelvägar. Människor behöver också kunna ta vägen någonstans när de kliver i land. Jag har fortfarande inte sett någonting om detta i trafiknämnden, och jag hör egentligen inte någonting från dig om hur ni tänker i de här frågorna. Ska det här bli bra krävs det ganska mycket arbete med tillgängliggörande infrastruktur.

Anförande nr 43

Borgarrådet Helldén (MP): Den första båtlinjen startar den 1 januari. Det är klart att den kommer att gå. Den kommer bland annat att stanna här utanför och vid Kungsholms strand. Det är på gång. Trafikkontoret har jobbat med detta tillsammans med trafikförvaltningen i landstinget. Det förs diskussioner om hur man ska kunna få igång den andra båtlinjen. Vi anser att den båtlinjen också kunde ha startat nu trots att det förs diskussioner om huruvida de här två bryggorna går att använda eller inte. Det finns massor med ställen som man kan lägga till på, och det kunde ha fungerat. Den diskussionen förs. Det är inte vi som ska driva de här båtarna, utan det är landstinget. Eftersom de inte tycker att detta fungerar förs det en dialog om det. Den måste vi fortsätta, och den för vi inte hela tiden i trafiknämnden eftersom det är kontoret som gör det.

Fråga nr 5. Europakorridoren

Anförande nr 44

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Europakorridoren är en förening som har haft till uppgift att lobba för en ny stambana mellan Stockholm och Göteborg, Stockholm och Malmö och vidare via Köpenhamn och Hamburg. Föreningen förespråkar den rakaste, och därmed snabbaste vägen, mellan Stockholm och Malmö. I föreningen är ett stort antal kommuner och även regioner medlemmar, bland annat Stockholms stad. Just nu pågår Sverigeförhandlingarna som bland annat ska hitta en finansiering av denna utbyggnad av stambanan som jag anser är viktig dels ur ett klimatperspektiv, dels ur ett kapacitetsperspektiv för järnvägen.

Om jag har förstått saken rätt ämnar nu Stockholms stad att begära utträde ur Europakorridoren. Detta anser jag vara olyckligt. Det skulle sända fel signaler både till Sverigeförhandlingarna och till de kommuner som är medlemmar i Europakorridoren. Därför vill jag fråga Karin Wanngård varför Stockholm vill lämna Europakorridoren och om uppgifterna stämmer.

Anförande nr 45

Borgarrådet Wängård (S): Ordförande! Ja, uppgifterna stämmer. I T 2:an, som blir offentlig på onsdag, kommer vi mycket riktigt att föreslå att vi går ur Europakorridoren. Det är inte så jättekonstigt. Vi har varit med där ett tag. Vi betalar 1 krona per invånare för att vara med i den föreningen. Samtidigt ser vi att processen kring höghastighetståg är igång och att Sverigeförhandlingarna är igång. Europakor-

ridoren har bestämt sig för en särskild dragning. De har verkligen bestämt sig för att denna ska dras över Värnamo och Ljungby. Vi vet, inte minst Erik, hur diskussionerna har gått i södra Sverige om Växjö och Alvesta och hur höghastighetstågen ska gå. I det här läget anser jag att det är lite olämpligt att ha så tydliga åsikter om var höghastighetsbanans dragning ska gå.

Jag anser självfallet att processen kring höghastighetstågen ska fortgå. Jag ser också fram emot den process som innebär att man drar höghastighetstågen från Järna och in till Stockholms Central och till Arlanda, vilket är någonting som vi ännu inte har resonerat om. Stockholm har en tydlig prioritering när det gäller kollektivtrafik och den inomregionala trafiken i Stockholmsregionen och även i den större Stockholmsregionen. Det är en tydlig prioritering från stadens sida.

Anförande nr 46

Erik Slottnér (KD): Det är sant att det har fattats inriktningsbeslut och delmer långtgående beslut om höghastighetsbanan, bland annat om Ostlänken, men det är långt ifrån färdig ännu. Alla beslut är långt ifrån färdiga. Även om både oppositionen i riksdagen och regeringen är tydliga med att man vill ha en utbyggnad av höghastighetsbanor vet vi ännu inte riktigt om det blir av.

Eftersom Europakorridoren alltid har varit tydlig med att man vill ha dragningen via Ljungby eftersom det är den snabbaste vägen mellan Stockholm och Malmö och vidare till Danmark och Tyskland, kan man undra varför det har varit helt okej för Stockholm att ha den bestämda uppfattningen fram till nu. Nu när man har kommit längre i processen ska vi plötsligt överge den åsikten och inte ta tydlig ställning. Jag menar att vi som Stockholmspolitiker måste ta tydlig ställning för den linje som gagnar Stockholm och stockholmarna bäst, och det är såklart den snabbaste vägen via Ljungby. Den kommer att kunna ta oss med tåg till Malmö på två och en halv timme.

Anförande nr 47

Borgarrådet Wångård (S): Något som är mycket positivt med Europakorridorens dragning är att den startar i Stockholm, och när vi pratar höghastighetståg startar den i Järna. Vi ser naturligtvis med glädje fram emot processer med höghastighetståg.

Vi anser att det är olämpligt att vi ska betala 700 000 per år för att vara med i en organisation som inte gagnar Stockholm. Vi anser att vi kan göra mycket bättre saker med de pengarna. De kan gå till våra verksamheter. Jag är också tydlig med att vi kommer att prioritera tunnelbana och vår regionala trafik i Storstockholmsregionen i förhandlingarna. Jag vill också vara tydlig med att jag anser att höghastighetstågen är en statlig angelägenhet. Jag ser fram emot att man i Sverigeförhandlingarna återkommer med resonemang om vem som ska betala vad när det gäller höghastighetsbanor. Det ska bli väldigt spännande att följa.

Anförande nr 48

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Ja, jag tycker också att det ska bli spännande att följa den debatten. Det kommer nog att vara en del hårda duster och ord i den förhandlingen kan jag tänka mig. Samtidigt finns det olika finansieringslösningar. Det är inte bara bidrag från staten som ska lösa detta, utan det blir många

delfinansieringar från berörda kommuner. Man kan också tänka sig olika konsortielösningar så att man finansierar den här utbyggnaden enligt samma modell som man finansierade exempelvis Öresundsbron.

Vi måste ändå erkänna att Europakorridoren har haft en betydelsefull plats i den här debatten för att höghastighetsbanorna ska bli verklighet och för att vi är där vi är nu. Europakorridoren har haft en betydelsefull roll i den argumentationen. Jag tycker att vi skickar lite trista signaler från Stockholms stad när vi som den största aktören i den här föreningen väljer att lämna den. Visst är det en viss ekonomisk kostnad, men å andra sidan ska man också säga att Europakorridoren betalar tillbaka ungefär hälften av medlemsavgifterna eftersom man inte gör av med så mycket pengar som betalas in av kommunerna, och man har också sänkt medlemsavgifterna.

Anförande nr 49

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag kan verkligen hålla med dig om att Europakorridorens arbete och många andras arbete kring höghastighetståg och diskussionen kring höghastighetståg har lett till att vi befinner oss där vi befinner oss i dag, Erik.

När vi kommer in på finansieringsfrågan vill jag säga att man har resonerat mycket öppet om att de stora infrastruktursatsningarna i Sverige också ska löna sig när det gäller bostadspotential och de nyttor som man får av ny infrastruktur. Men samtidigt vill jag verkligen tydligt betona att det handlar om den inomregionala trafiken, och när det gäller Europakorridoren blir det en fråga om hur dragningen ska gå i södra Sverige innan man kommer ned till Malmö. Det blir också spännande att följa den diskussionen. Det har självfallet lett fram till att vi debatterar de här frågorna i dag, vilket är viktigt bland annat ur miljösynpunkt. Det handlar om hur infrastrukturen i Sverige ska se ut i framtiden.

Fråga nr 6. Hammarbyhöjden

Anförande nr 50

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Den 26 oktober kunde vi läsa i Stockholm Direkt att tjänstemännen på stadsbyggnadskontoret menar att byggplanerna för Hammarby-Björkhagen nu har försenats med ungefär ett år och att ett nytt förslag ska presenteras för stadsbyggnadsnämnden först under våren nästa år. När den rödgrönrosa majoriteten den 21 maj valde att bordlägga ärendet kommenterade stadsbyggnadsborgarrådet detta så här till samma tidning: "Vi måste göra något åt bostadsbristen i Stockholm. Många unga kan inte flytta hemifrån och börja sina vuxenliv, det har vi ett ansvar att ändra på."

Min fråga till stadsbyggnadsborgarrådet blir därför: Är det ansvarsfullt att försena 2 500 bostäder i Stockholm när det råder en sådan bostadsbrist som påstods?

Anförande nr 51

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag misstänker att det till och med är borgarrådet Larsson som ligger bakom påståendet att vi har fördröjt detta med ett år. Jag känner igen det från ett pressmeddelande som han skickade ut för ett tag sedan.

Jag har kontrollerat med kontoret och sett hur lång tid ärendet har fördröjts, om man ska använda er terminologi, genom att vi fattade ett politiskt beslut som delvis skiljde

sig från tjänstemännens. Det är faktiskt det du pratar om. Vi beslutade att huvudsakligen gå på tjänstemännens ärende med två korrigeringar. Vi ville att man skulle specificera hur man bygger i Hammarbyskogen och hur man utformar bebyggelsen på Nytorps gärde på ett annat sätt. Detta är två saker som man rimligen hade fått hantera under processen. Oavsett hur man vrider och vänder på det skulle dessa saker behöva diskuteras också i detaljplaneprocessen. Jag har mycket svårt att se att detta att vi fattar ett annat beslut än vad tjänstemännen föreslår är någonting som fördröjer saker och något förkastligt i sig.

Däremot kan jag hålla med om att det finns ett problem med hur staden har arbetat. Vi lägger ett eller två år på programarbeten för att sedan gå in i en fas med detaljplanarbeten som i bästa fall tar ett eller två år. Därför väljer vi nu att ändra arbetssättet en hel del jämfört med hur ni jobbade. Ni pratar om att ni har levererat många bostäder, men de flesta av dem ligger i program. Det finns 50 000 lägenheter i program i Stockholm.

Nu när nu vi tittar på Skärholmen, Bredäng, Sättra och Vårberg jobbar vi i stället med större start-pm så att vi kan göra områdesplaneringen och områdesanalysen parallellt i detta. Vi kan till och med markanvisa samtidigt eller lite efter. Det gör att vi kan korta processerna med två tre år när det gäller den här typen av områdesplanering. Det är att ta ansvar för bostadsbristen i Stockholm.

Anförande nr 52

Borgarrådet L a r s s o n (M): Så lätt kommer du inte undan, Roger Mogert. Det var ett bra försök, men beslutet den 11 juni innebar i praktiken en återremiss. Du säger att det innehöll två saker. Jag vill påstå att det innehöll sju saker. Sju att-satser är inte samma sak som två. De handlar bland annat om att anpassa bebyggelsen i Hammarbyskogen, att spara mosaiken av naturtyper, att stärka spridningssambanden och att både minska och öka exploateringen - hur man nu kan göra både och samtidigt.

Inför nämndens sammanträde intervjuades jag i Sveriges Television Stockholm och påpekade att det här skulle kunna innebära en ganska kraftig förskjutning av projektet. Nu påstår Roger Mogert att det inte är så. Det var en tjänsteman som var intervjuad i den artikel som jag refererade till från 26 oktober, inte jag. Där säger tjänstemannen att man räknar med att komma fram under nästa år och att det är en försening av projektet just för att man nu ska spara mosaiken av naturtyper, se till att anpassa bebyggelsens ytterligare, stärka spridningssamband och minska och öka exploateringen samtidigt. Hur ska det gå till? Kan du lova att det här inte försenas?

Anförande nr 53

Borgarrådet M o g e r t (S): Du vet ju hur planprocessen ser ut i Stockholm. Detta är en områdesplanering. Alla de här sakerna skulle komma i detaljplanefasen. Det här är saker som vi skulle ta ställning till, och jag tror att den genomsnittliga tiden för svåra detaljplaner i Stockholm under er period var sju år. Eller har jag fel? Det är klart att detta är saker som måste hanteras i detaljplaneprocessen. Nu görs de i ett tidigare skede. Man kan diskutera om det är rätt eller fel, men det är saker som ändå skulle behöva göras och hanteras.

Anförande nr 54

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det stämmer att ungefär 15–20 procent per år låg i olika programarbeten de senaste åren, och programarbetena tar längre tid. Det har varit så. Jag håller med om det är mycket bra att man bara har det i en del av ärendena, men nu pratar vi om ett mycket stort ärende med 2 500 bostäder som har försenats på grund av majoritetens interna oenighet. Jag skulle nog vilja höra när stadsbyggnadsborgarrådet bedömer att spaden kan sättas i backen för de första av dessa 2 500 bostäderna.

Faktum är med den här takten finns det risk för att det är först efter nästa val som spaden kommer i backen för de 2 500 bostäder som ni har förskjutit i tiden med minst ett år. Jag tycker att det är mycket hedervärt att man försöker att bygga i den här staden, men det är också mycket bra om man står för att man försenar projekten. Det gör inte stadsbyggnadsborgarrådet, åtminstone inte i talarstolen.

Anförande nr 55

Borgarrådet M o g e r t (S): Du frågar när spaden kan sättas i jorden för de första bostäderna. Vi antog ett start-pm för de första bostäderna inom programmet på nämndsammanträdet efter. Du vet att om det skulle gå bra handlar det om ungefär ett och ett halvt års detaljplaneprocess, och sedan är det en startupptid efter det. Det skulle innebära att vi kanske skulle kunna ha spaden i backen som två och ett halvt år. Sedan går inte allting så fort i Stockholm, men ungefär så lång tid handlar det om.

Fråga nr 7. Klasstorlekar

Anförande nr 56

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Under valrörelsen lovade många partier, inklusive Socialdemokraterna, att man skulle minska klasstorlekarna i grundskolan och framför allt i lågstadiet. Nu kan vi se att den andra budgeten är framlagd, och det är mycket små påslag på skolbudgeten i Stockholms stad. Man gör inte någon särskild satsning på lågstadiet, och man sätter inte heller av pengar till höjda lärarlöner.

Min fråga till borgarrådet är helt enkelt: När kommer vi att se minskade klasstorlekar i Stockholms stads grundskolor? Jag undrar också hur vi ska kunna se hur klasstorlekarna har minskat eftersom Socialdemokraterna inte vill mäta klasstorlekarna i Stockholms stads skolor.

Anförande nr 57

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag förstår inte riktigt var Lotta Edholm har fått det sista påståendet ifrån. Den 25 november 2014 genomförde Sweco en undersökning som omfattade samtliga skolor i Stockholms stad utom en. Det var närmare 58 000 elever som befann sig i skolan och drygt 5 000 lärare och andra vuxna. Vi kunde där se att grundskolans gruppstorlekar är ganska lika mellan årskurserna men att lärartätheten varierar. Den här utredningen, som jag betraktar som en baseline-studie för att vi de kommande åren ska kunna ha en mer intelligent diskussion om de här frågorna än vad en valrörelse kanske ger upphov till, visade att en absolut majoritet av grupperna, närmare bestämt 81 procent, bestod av 16–25 barn. Det var bara 1 procent som hade 31 barn eller fler i den här gruppen vid

mättillfället, och den största delen av dem var större samlingar för körövningar eller liknande.

För egen del bär jag en del av ansvaret för en förenklad retorik om det här med gruppstorlekar och klasstorlekar. Jag var valgeneral för Socialdemokraterna i Stockholm. Efter ett år som skolborgarråd med drygt 50 verksamhetsbesök kan jag säga att klasstorlekarna inte står högst upp på agendan när jag träffar lärare och rektorer. Där är jag självkritisk och vill, förhoppningsvis tillsammans med dig Lotta som jag också i andra sammanhang har hört säga att det är ett trubbigt mätinstrument, bidra till en diskussion som snarare handlar om personaltätheten.

Herr ordförande! Jag håller självfallet inte med om att vi satsar lite pengar på skolan. Vi gör tvärtom en stor satsning i den här budgeten. Jag träffade 16 rektorer i dag och frågade dem hur de ska använda det här ökade utrymmet, och det handlar framför allt om att öka personaltätheten med fler lärare, fler specialpedagoger, fler speciallärare, fler elevassistenter med mera.

Anförande nr 58

Borgarrådet E d h o l m (FP): Det är alltid roligt när Socialdemokraterna efter valet säger att de helst vill ha en mer intelligent diskussion. Det är nämligen ett sätt för Socialdemokraterna att ta avstånd från sina egna vallöften som de har avgivit.

Jag är fullt medveten om den undersökning som gjordes eftersom det var jag själv som tog initiativ till den. Men ni har inte velat upprepa den. Poängen med den här typen av undersökningar är att man ska göra dem varje år så att man kan se om det blir någon skillnad. Jag tillhör dem som är mycket skeptiska till detta att man säger att man ska öka personaltätheten. Det innebär i praktiken att man kan ta in folk från gatan i våra skolor för att öka personaltätheten. Det är möjligtvis så att vi ska ha fler lärare i våra skolor, men vi ska inte göra det så enkelt för oss att vi säger att vi ska ha mer personal. Jag tror att det är helt fel väg att gå. Den vägen har Stockholms stads skolor gått förut och också lämnat, och det är jag glad för.

Anförande nr 59

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag tycker att det är jätteviktigt att vi mäter detta regelbundet. Det behöver inte ske precis varje år, utan det kan ske vartannat år till exempel. Det är en stor ansträngning att göra en sådan här undersökning, och man ska ha tid att analysera resultaten också. Jag tror inte att de hade förändrats nämnvärt om vi hade mätt samma datum i år som förra året, men sådana utvärderingar ska självfallet upprepas. Det var det jag inledde med att säga.

Jag håller också självfallet med Lotta Edholm om att inte vem som helst kan jobba i skolan. Det är bara att konstatera att det som den borgerliga regeringen på riksplanet och den borgerliga regimen här i Stadshuset lämnar efter sig är en skolsituation där det fattas både lokaler och utbildad personal. Här måste vi öka skolans attraktivitet så att det är fler som vill söka till de här utbildningarna och, där är vi överens, ligga på regeringen, oavsett färg, om att det ska finnas fler utbildningsplatser för lärare och förskollärare i Stockholmsregionen. Vi vet att där man studerar brukar man också börja jobba.

Anförande nr 60

Borgarrådet E d h o l m (FP): Tyvärr minskar Olle Burells partikamrater i regeringen nu i själva verket antalet utbildningsplatser vid de lärosäten som ligger i Stockholmsregionen. Därvidlag får man nog säga att Olle Burell har misslyckats å det grövsta.

Jag menar att om man går ut i en valrörelse och lovar att klasstorlekarna i lågstadiet ska minska med fyra till fem elever per klass måste man för det första börja jobba för det. Det sker över huvud taget inte. För det andra måste man faktiskt mäta klasstorlekarna för att veta om man över huvud taget har lyckats eller inte. Jag förstår att Olle Burell inte vill göra detta varje år, för då kommer precis det som Olle Burell själv säger att visa sig, nämligen att det inte kommer att vara någon skillnad. Det kommer att vara ungefär så stora klasser som vi har haft och har på de flesta skolor. Därmed har man också misslyckats helt med att uppfylla det vallöfte som man gick till val på.

Anförande nr 61

Borgarrådet B u r e l l (S): Herr ordförande! Jag framhärdar i att det vore bra om vi kunde bidra till en bättre diskussion om det som är viktigast för våra elever, nämligen att de har tillgång till tillräckligt många utbildade, duktiga lärare, specialpedagoger, speciallärare och inkluderingspedagoger och inkluderingsassistenter, som jag hörde en rektor prata om i dag.

Vi vet allihop, jag tror att Lotta är medveten om det också, att vi står inför stora utmaningar i Stockholms skolor. Klasstorlekarna kommer rimligtvis att vara svåra att dra ned eftersom vi får så många fler elever. Jag vill vara ärlig och säga det här. Vi har allihop en jättestor utmaning framför oss för att bygga ut skolor i den takt som behövs och rekrytera alla de lärare som behövs. Jag hoppas verkligen att vi kan få till stånd ett handslag över blockgränsen och på alla sätt försöka klara den här utmaningen.

Fråga nr 8. Delar stadsbyggnads- och kulturborgarrådet Roger Mogert Sverigedemokraternas uppfattning att planerat Nobelmuseum med nuvarande arkitektoniska utformning kommer bättre till sin rätt någon annanstans i Stockholm?

Anförande nr 62

M a r g a r e t a H a g l u n d (SD): Herr ordförande! Pust, stön och stånk! Det är tråkigt. Vi har inte hunnit hämta oss från Slussenkatastrofen ännu. Sedan en tid tillbaka projekterar staden ännu ett feltänkt, modernistiskt mastodontbygge i en vacker, anrik och historisk innerstadsmiljö, nämligen Nobelmuseet på Blasieholmen. Området kring Kungliga slottet, Stadsgårdskajen, Norrbro, Blasieholmen, Gustav Adolfs torg och Rosenbad består av hundraårig och äldre, huvudsaklig småskalig bebyggelse. I den stadsbild som ger Stockholm dess identitet som en av världens allra vackraste städer vill man placera Nobelmuseet.

Om man nu prompt måste bygga detta museum som en jättekloss, kan man då inte göra det någon annanstans? Varför inte i Hagastaden till exempel?

Anförande nr 63

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Nej, jag delar inte din uppfattning i den här frågan heller. Den här byggnaden är ritad för platsen av en av världens främsta arkitekter. Den har vunnit en arkitekturtävling, och därefter ytterligare en gång anpassats till platsen. Man kan tycka vad man vill om projektet, men det är en märklig tanke att den skulle passa bättre någon annanstans.

Anförande nr 64

M a r g a r e t a H a g l u n d (SD): Den kan vinna hur många priser som helst, men den är fruktansvärt ful och passar inte alls i miljön. Sverigedemokraterna menar att en stad ska växa med så kallade årsringar. I stadens centrum finns då den äldsta bebyggelsen, och allteftersom tiden går bygger man nytt på dittills obebyggt område allt längre ut från citykärnan. I Stockholm har vi Gamla stan, malmarna, närförorterna och så vidare. På så sätt hamnar varje eras bebyggelse i sin tids arkitektur.

Som jag nyss nämnt skulle Nobelmuseet som det planeras fullständigt skära sig mot, för att inte säga förstöra, den historiska miljön på Blasieholmen med omnejd. Lösningen blir då antingen att ändra på dess arkitektoniska utformning eller dess läge, och jag föredrar dess läge.

Anförande nr 65

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag måste tyvärr säga att det är en mycket märklig uppfattning att vi skulle sluta bygga på vissa platser och att vi skulle sluta att bygga i innerstaden. Vi skulle alltså inte bygga Norra Djurgårdsstaden, Nordvästra Kungsholmen eller Hammarby sjöstad med det resonemanget. Det är ett ytterligt märkligt resonemang som bara skulle lägga en våt filt över Stockholm.

Anförande nr 66

M a r g a r e t a H a g l u n d (SD): Denna bebyggelse ligger inte direkt i citykärnan. Att förlägga Nobelmuseet till Hagastaden är bara ett förslag. Det för övrigt en tanke som också har vunnit gillande hos Sverigedemokraterna på riksnivå. Nu växer det upp ett omfattande nybyggnadskomplex i Hagastaden varför Nobelmuseet skulle smälta in hyfsat där. Dessutom har ännu inte detaljplanen för Hagastaden vunnit laga kraft i alla dess delar såvitt jag känner till. Jag känner dock till att man planerar att bygga ett stort, fult parkeringshus där. En sådan byggnad torde väl stadsbyggnads- och kulturborgarrådet lätt kunna ta bort med hjälp av Daniel Helldén och därmed skapa plats för Nobelmuseet i Hagastaden.

Anförande nr 67

Borgarrådet M o g e r t (S): Som du säkert vet är det inte staden som bygger Nobelmuseet utan Nobelstiftelsen. Staden kan inte flytta det och säga att de ska bygga det där i stället. Det är en byggherre som vill bygga. Nu har de option på att bygga på det här stället. Man har genomfört en markanvisningstävling. Det är inte så att vi kan peka på ett annat ställe och det blir så. Så fungerar det inte.

*§ 13 Detaljplan för Årsta 1:1 i stadsdelarna Årsta och Östberga
(cirka 1 000 lägenheter) Dp 2011-11775-54
(Utl. 2015:113)*

Anförande nr 68

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag har bara en kort förklaring till bordläggningen. Vi har varit lite för ivriga med att skriva fram ärendet, och det måste helt enkelt tas i samband med exploateringsavtalen. Annars blir det dåligt för staden.

§ 14 Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § och rapportering enligt 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) kvartal 1 år 2015 (Utl. 2015:114)

Anförande nr 69

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Nu är det då dags för att i detta ärende ställa majoriteten lite grann till svars för ej verkställda beslut. Vi hade under förra mandatperioden mycket debatt om de här frågorna, och ibland var det rätt höga tongångar från Vänsterpartiet och Miljöpartiet, främst.

Nu ser vi att antalet ej verkställda beslut enligt LSS ökar och att det nu är högre än för det första kvartalet 2014, det vill säga när vi styrde, jämfört med det fjärde kvartalet för i år. Vi ser fortfarande att gruppbostad är den trånga sektorn, men eftersom majoriteten under förra mandatperioden upplevde att de hade en bättre politik på området tänkte jag fråga borgarrådet Lindhagen hur hon ställer sig till att antalet bostäder fortfarande inte tillgodoses i tillräckligt stor utsträckning. Och vad avser man göra åt saken?

Nu plötsligt ser vi också hur antalet kontaktpersoner och ledsagare inte utses i tid. Det är således inte kopplat till bostadsfrågan, utan det är en relativt enkel insats att förmedla. Vi ser också att den viktiga insatsen korttidsvistelse eller trygghetslarm inte tillgodoses i tid, och vi kunde under förra veckan ta del av reportage om hur en journalist från Sveriges Radio har tvingats sluta sitt jobb efter 20 år på grund av att Kungsholmens stadsdelsnämnd drog in all ledsagning i somras.

Vad har borgarrådet för plan för att på ett bra sätt lösa de problem ni ser och som ni så kraftfullt under förra mandatperioden förespråkade i er majoritet att ni kunde lösa? Jag har förståelse för att vissa insatser är svåra att uppfylla i tid. Men, borgarrådet Lindhagen, visst är det skillnad på att vara i opposition och i majoritet? Tidigare har ju Miljöpartiet lovat tak-över-huvudet-garanti för alla hemlösa EU-medborgare. Det har man backat ifrån. Ni förespråkade att inget barn i Stockholm skulle vråkas om bara Miljöpartiet styrde. Nu ser vi hur barn fortfarande blir föremål för vräkning, och vi ser hur antalet ej verkställda beslut enligt LSS ökar. Nu är det ert ansvar att säkerställa att bostäder, ledsagare och kontaktpersoner förmedlas inom lagens uppsatta ramar.

Nu är det upp till bevis för Miljöpartiet och den nya majoriteten. Kommer ni att lyckas förverkliga era löften och utfästelser? Jag lovar att vi kommer att vara precis lika ambitiösa som ni med att följa upp denna utveckling. Ansvar förpliktigar!

Anförande nr 70

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag tycker att det är bra att vi diskuterar de här frågorna. Jag hade förväntat mig att det eventuellt inte skulle bli några inlägg. Detta är viktiga frågor. När vi tittar på bostadsfrågan ser vi att det inte är där den stora ökningen har skett när vi jämför. Det gäller snarare kontaktpersoner och ledsagarsservice. Det är jätteviktiga insatser som handlar om delaktighet i samhället.

Anna König Jerlmyr! Du lyfte fallet med ledsagarservice på Kungsholmen. Jag kan förstå att detta fall väcker upprördhet hos många. För egen del tycker jag att det är

positivt att den person som detta berör har valt att dra ärendet till domstol. Jag tror att det är bra att ärendet prövas. Jag skulle också för egen del kunna tänka mig att det kanske finns behov av att se över lagstiftningen när det gäller just ledsagarservice.

Detta är viktiga frågor och en stor utmaning när det gäller bostäder. Jag kan också kommentera detta med en tak-över-huvudet-garanti: Det är ingenting som vi har gått ut med på kommunal nivå. Däremot har jag stor sympati för dem som driver den linjen. För egen del tycker jag att det är oerhört viktigt att vi ökar antalet boendeanternativ, inte minst för utsatta EU-medborgare. Det är också någonting som vi har haft stort fokus på från den nya majoriteten.

Anförande nr 71

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag har hört i debatten att man hänvisar till detta: Bara lagen ändras så kommer vi att kunna bevilja ledsagning och lösa fall som det som denna journalist, som nu tvingas sluta, blev så berörd av. Men lagstiftningen behöver inte ändras. Man kan verkställa ledsagning efter biståndsprövning. Det är bara att leverera. Vi ser nu hur det antal som inte får ledsagning i tid ökar. Det är otroligt problematiskt.

Jag har inte motionerna framför mig, men om jag minns rätt drev Stefan Nilsson från Miljöpartiet ganska enträget frågan om tak-över-huvudet-garantin under förra mandatperioden även härifrån Stockholms stadshus. Visst var det så, och visst var det MP-politik då också?

Lagen behöver som sagt inte ändras. Det är bara att leverera och att vara tydliga. Nu är det upp till bevis. Det är ert ansvar!

Anförande nr 72

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag är glad över att det är vårt ansvar. Det är lite olika frågor som vi diskuterar. Vi diskuterar dels de insatser som har beviljats men inte verkställts; det är det ärendet handlar om. Jag tror att det är oerhört viktigt att titta närmare på vad det beror på att åtgärderna inte har verkställts och varför det här har ökat just när det gäller ledsagning och kontaktpersoner. Insatserna har alltså beviljats men inte genomförts. Det tycker jag är en fråga som vi behöver titta närmare på.

Beslut om ledsagning som inte har beviljats, vilket ärendet egentligen inte handlar om men något som är en viktig fråga, är en långsiktig trend. Under lång tid har vi sett att det har blivit svårare att få ledsagning beviljad. Vad det beror på är någonting som jag tror att vi alla politiker måste ta till oss och fundera på.

Anförande nr 73

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hallå! Jag tänkte säga några ord i egenskap av ordförande i Micasa AB. Jag tänkte inte haka på den raljanta tonen från oppositionsborgarrådet, utan bara säga något kort om saker som är på gång genom budgetupdrag och dylikt vad gäller just Micasa när det gäller till exempel tillgången på LSS-bostäder. Men man måste också lyfta in andra typer av boendeformer. Det gäller till exempel profil- och intressentboenden både på socialtjänstsidan och äldreomsorgsidan. Där finns det ett problem som vi har haft under lång tid med att stadsdelarna

inte beställer platser i tillräckligt stor utsträckning, vilket stoppar upp nyproduktionen.

Några saker som vi tittar på i dagsläget vad gäller vår budget är först och främst att vi över huvud taget behöver stärka samordningen i staden. Vi har till exempel inte haft någon naturlig koppling mellan äldreboendeplaneringen och markplaneringen. Vi behöver ta ett samlat grepp både genom bostadsgeneralen och den äldreombudsman som syftar bland annat till att föra in ett äldreperspektiv i stadsplaneringen.

Vi kommer också att titta på finansiering av till exempel profilboendeplatser och korttidsvård. I dagsläget har vi ett problem där många stadsdelar ser ett behov av olika typer av särskilda boenden, men man vill inte stå med hela risken för tomgångshyror. Därför finns det ett intressant budgetuppdrag som syftar just till detta.

Nu tänker ni: Typiskt Clara! Hon pratar äldreomsorg igen. Ja, men detta har med varandra att göra. Vi behöver helt enkelt se hur vi underlättar för stadsdelarna och hur vi får fram de bostäder som vi alla ser ett behov av. Jag tror just på tidig samordning, för konkurrensen om marken i Stockholms stad är hård. Då behöver vi tänka rätt redan från början.

Anförande nr 74

D e m b a B a h (MP): Fru ordförande! Man kan säga att det finns förhoppningar att stockholmarna ska få sina behov av insatser enligt SoL och LSS tillgodosedda och att snabba beslut blir verkställda. Svårigheterna med särskilt boende är att det är många som tackar nej till bostäder därför att de vill att bostäderna ska finnas nära deras anhöriga, och ibland finns det inte särskilt boende där de anhöriga finns. Ibland finns det inga platser alls, och de tackar nej till erbjudandena och vill vänta till dess att de får plats i stadsdelen.

Det viktigaste är att se till att det byggs nya särskilt anpassade boenden när det byggs i nya områden. I min stadsdel, till exempel, är det många som vill ha en kontaktperson som har samma intresse eller som talar samma språk. Ibland är det svårt att hitta en sådan person i ett visst bostadsområde. Ibland kan det handla om en språkgrupp som är så liten att man inte kan hitta någon person. Detta gör att det är svårt att verkställa besluten.

Anförande nr 75

S o f i a M o d i g h (KD): Det kan vara svårt att rekrytera; det framhålls i den handling som vi har fått. Det gäller till exempel kontaktpersoner. Jag tycker att det kan vara intressant att bena lite i frågan, för ibland är det svårt att rekrytera till exempel även familjehem. Då har staden gått ut och gjort kampanjer och fått hyggligt många att anmäla sig och så vidare. Det finns andra funktioner i samhället som vi också rekryterar, så att säga.

Jag tycker att man kanske ska fråga sig om det bara är så enkelt att folk i allmänhet ser ett upprop och sedan anmäler sig eller om det är som jag tror att det är, nämligen att man genom civilsamhällets organisationer hittar de här människorna. Det är där man oftast uppmuntras att ta på sig uppdragen, eller så tillhör man kanske målgruppen eller känner den väl i och med att man är engagerad i en ideell organisation. Jag vet att det är så åtminstone i vissa fall när det gäller kontaktpersoner. Det finns

ideella organisationer som uppmuntrar sina medlemmar att vara kontaktpersoner. Det är inte alltid helt lätt att kommunicera med staden; det handlar om godkännandeprocesser och så vidare.

Jag funderar på om det finns några tankar om hur staden bättre samverkar med ideella organisationer för att rekrytera till exempel kontaktpersoner inom det sociala området. Kan man tänka sig att bjuda in till sådana överläggningar, eller vad kan man tänka sig att ha för strategi?

Anförande nr 76

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det är kloka tankar som lyfts. Jag tror mycket på samverkan med civilsamhället. Det är en jättebra möjlighet att titta närmare på om det finns en rekryteringsbas här även när det gäller familjehem, som vi särskilt lyfter fram i budgeten för nästa år. Där ser vi att det kommer att finnas ett stort behov med tanke på alla de ensamkommande barn som kommer till Stockholm. Det är självklart en viktig tanke att lyfta fram, som du gjorde här i dag.

Anförande nr 77

S o f i a M o d i g h (KD): Jag säger bara tack för att vi är överens om det, och så får vi hjälpas åt att se till att få fram de här människorna så att människor i slutändan får det stöd och den service som de behöver.

§ 15 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, kvartal 1 år 2015, äldreomsorg (Utl. 2015:115)

Anförande nr 78

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Ordförande, fullmäktige! Rapporteringen är från det första kvartalet i år, och vi är nu inne i det sista kvartalet. Det handlar om att det inom äldreomsorgen fanns 109 ej verkställda beslut. Det var 94 som handlade om särskilt boende, 14 om dagverksamhet och ett om korttidsvård. I samtliga fall hade man när det gäller boende valt att vänta på önskat boende eller tackat nej. När det gäller det andra ville man också av olika anledningar vänta.

Det handlar alltså inte om resursbrist. Så här var det på vår tid också, och det är det som är det intressanta. Då var det höga skrik från den andra sidan om att det var så dåligt och att det var så många icke verkställda beslut. Detta beror just på att man ska ha möjlighet att välja. Vi tycker att det är bra. Det är klart att det hade varit ännu bättre om det hade funnits plats där människor vill vara, men så kan det kanske inte alltid vara.

Min fråga till borgarrådet är: När man nu har tagit tillbaka en hel del av dessa entreprenader till kommunal regi och antalet utförare har minskat – tror borgarrådet då att det kommer att bli fler som tackar nej? Det finns en stor risk för att antalet kommer att öka. När man har färre saker att välja mellan tackar man nej om man inte får det man vill ha. Vi är intresserade av att människor ska få det de vill ha. Det finns inte tillräckligt många alternativ. Då är det fler som inte kommer att tacka ja.

Anförande nr 79

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Det var den starkaste överdrift som jag hittills har hört i den här salen. Jag tror att jag deltog i *en* debatt om just detta ärende.

Däremot tycker jag att det är jättebra att detta redovisas. Det infördes 2006–2010, då det infördes att man ska redovisa de ej verkställda besluten. Men vi har fått samma svar varenda gång. Man tackar nej till ett önskat boende. Man kanske inte vill ha det närmaste, utan man vill ha ett annat. Jag tror inte att det alltid har att göra med utförare utan med den geografiska placeringen av äldreboendet.

Däremot tycker jag inte att vi hade särskilt högljudda debatter om det här. Vi hade det om socialtjänsten och ledsagare, men inte om detta. Det måste jag påpeka.

Anförande nr 80

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jodå, det känner jag väl igen. Det pågick under hela mandatperioden. Vi tyckte att det var bra att man hade möjlighet att välja. När ni hade makten förra gången åkte man ut om man tackade nej, för då ansågs man inte ha något behov. Detta var ett steg framåt, men det fick vi mycket kritik för. Nu kan vi läsa i ärendet att det inte handlar om resursbrist. Nej, just det – nu är det samma motiveringar som vi hade. Nu är det tydligen helt okej från er sida.

Anförande nr 81

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Det är svårt för mig att kommentera hur debatten gick förut. Det hoppas jag att du har overseende med, eftersom jag inte satt här då.

Vad gäller förlängning av avtal kan man säga att boendena som sådana finns kvar även när avtalen inte förlängs. Att inte förlänga avtal med en privat aktör innebär inte att man spränger bort huset. Huset finns kvar, personalen finns kvar och så vidare.

Jag tycker att du lyfter en viktig fråga. Vi måste hela tiden ställa oss frågan: Varför tackar man nej? Det är jätteviktigt. Min upplevelse är att vi ska titta på frågan närmare och göra en djupare analys av vilka boenden man tackar nej till. Och vad kan det bero på? Jag tror också rent spontant att vi har ett hårt tryck på våra innerstadsboenden. Så är det generellt, och då måste vi över lag titta på hur vi utökar antalet platser till exempel där. Vi ska titta på de här frågorna, för det är jätteviktigt att man hela tiden analyserar de ej verkställda besluten.

Anförande nr 82

A n n - K a t r i n Å s l u n d (FP): Jag tycker att det är bra att man kommer att analysera besluten och titta på var de största önskemålen finns. Det är viktigt. Men man ska inte tro att när man byter utförare kommer samma verksamhet att finnas kvar. Så är det inte alls. Även om en hel del av personalen är kvar kommer det att bli en förändring när man byter utförare; det är ju därför man gör det. Jag antar att det är det ni vill när ni tar tillbaka verksamheterna och minskar valfriheten för stockholmarna.

Anförande nr 83

T o r u n B o u c h e r (V): Jag tänkte skvallra lite, höll jag på att säga. Vi har diskuterat detta i äldre nämnden. Jag kan inte heller komma ihåg att vi har diskuterat det så mycket i fullmäktige, men vi har alltså gjort det en del i äldre nämnden.

Förra mandatperioden lade jag fram en skrivelse i äldre nämnden där jag bad att få redovisat varför det är så här. Då fick jag ett svar där man redogjorde för vilka boenden som var mest populära. Det vet vi alltså. Däremot ville inte den dåvarande majoriteten så hemskt gärna redogöra för vilka boenden som var minst populära. Jag tycker på något sätt att det är en ungefär lika intressant fråga. Jag har lyft det med äldreförvaltningen, och det är det som är mitt skvaller. Jag vill gärna gå ett steg vidare och titta lite grann på vilka boenden som är populära. Kan man göra en analys av vilka som inte är populära, och varför är de inte det? Kan man ta det hela ett steg vidare? Vi har dock inte hunnit dit ännu, men jag hoppas också att vi ska komma med en ny sorts svar på de kvartalsvisa redovisningarna. Det är min absoluta ambition.

§ 17 Park 1 Samverkanscentral. Slutrapport (Utl. 2015:117)

Anförande nr 84

J a n V a l e s k o g (S): Att utveckla en gemensam samverkanscentral för de så kallade blåljusverksamheterna och andra aktörer när det gäller trafiksystemet är mycket viktigt – det är vi alla överens om. Det är viktigt för att kunna utveckla och effektivisera denna samverkan. Som framgår av ärendet har det lagts ned åtskilliga resurser på detta. Målsättningen var att i projektet Park 1 iordningsställa en ny byggnad på Västra Kungsholmen för ändamålet. Av kostnadsskäl och på grund av att ett antal tilltänkta hyresgäster, bland andra Trafikverket, inte fanns kvar som hyresgäster, blev det inte möjligt att genomföra projektet som det var tänkt från början.

Jag vill ändå framhålla att det kommer att ske en ökad samverkan, och på längre sikt kommer vi helt säkert att utveckla en helt gemensam samverkanscentral. Nu kommer länsstyrelserna att leda det fortsatta arbetet i frågorna. Jag är helt säker på att en hel del av de investerade resurserna också kommer att kunna användas väl i det fortsatta arbetet. Runda huset och Johannes räddningscentral kommer under överskådlig tid att väl svara upp mot den fysiska samverkan som behövs vad gäller exempelvis trafikledning och drift och även vardagsunderhåll.

Förslaget till beslut innebär att projekt Park 1 Samverkanscentral avbryts och att fastighetsnämndens avkastningskrav regleras i samband med upprättande av stadens bokslut 2015. De fastigheter som nu inte kommer att användas får exploateringskontoret i uppdrag att utreda och finna alternativa exploateringsmöjligheter för.

Med detta vill jag yrka bifall kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 85

P e r O s s m e r (SD): Egentligen har jag bara några reflexioner. Detta gäller ett projekt som startade för sex sju år sedan. Som sagt var det tal om en samlokalisering i Hornsberg av Trafikverket, Trafik Stockholm, SOS Alarm, Brandförsvaret och olika institutioner. Nu har det konstaterats att vi har kommit till vägs ände. Projektet får läggas ned. Det har visserligen kostat skattebetalarna 158 miljoner kronor, men som alltid finns det inte någon anledning att kasta goda pengar efter dåliga.

Vad jag egentligen tänkte med mitt anförande var att göra en reflexion: helt enkelt att projektet var dumt från början. Denna typ av samverkanscentraler måste vara skyddade. Vanligen krävs det att man förlägger dem långt nere i berget. Det är helt enkelt så att om Putin eller någon annan trycker på knappen slår en missil direkt ut en sådan här vacker glasbyggnad som det var tänkt och planerat att man skulle ha.

Under rådande omständigheter säger jag: Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 86

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det här med 158 miljoner kom som en överraskning för oss, framför allt för oss som var nya i fastighetsnämnden i den här omgången. Det var tråkigt att vi fick så lite för det, men uppenbarligen var det andra som drog sig ur projektet och så stod vi där med notan. Om vi kan lära oss någonting av detta till nästa gång – om det blir någon nästa gång och det blir någon ny planering av en

sådan här central – är det att vi då måste skriva bindande avtal så att vi klarar oss ur det hela.

Det är ändå i sak ingen större katastrof. Som finansborgarrådet skriver kommer detta att rulla på. Vi har anläggningar som klarar det här. Det är bara den här lärdomen vi kan dra: Till nästa gång ska vi ha rejält mycket på fötterna i form av avtal.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

§ 18 Innovationsstrategi för Stockholms stad (Utl. 2015:118)

Anförande nr 87

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! Detta är ett härligt ärende att få skriva fram efter ett år som finansborgarråd – att verkligen lyfta det viktiga arbete som görs. Det görs mycket redan i dag av medarbetare, företag och akademi när det gäller att verkligen komma fram med bra idéer som bärs i verksamheterna.

Att ha en innovationsstrategi på plats för en så stor stad som Stockholm kommer att innebära nya sätt att arbeta på. Vi vet att vi behöver fler goda idéer och nya sätt att arbeta på. Vi behöver effektiviseringar, men vi behöver också nya sätt att leverera god service till medborgarna. Detta är ett sätt att arbeta med hur kunskap och kompetens ska tas till vara i vår organisation. Därför lägger vi nu ett verktyg på en innovationsstrategi som är stadsövergripande i det ärende som vi ser på fullmäktiges bord i dag. Sedan ska förvaltningar och bolag arbeta vidare med vad de kan bli bäst på och vilka innovationer de kan få möjlighet att ta fram.

Detta ärende gör att vi verkligen höjer ambitionerna för att vi ser att arbetet är av yttersta vikt. När vi antar en stadsövergripande strategi för innovationer är det min förväntan och min förhoppning att vi öppnar upp vårt synsätt på att arbeta för att verkligen få fram vårt bästa sätt att arbeta och att dela med oss av goda kunskaper och bra exempel. Vi vet att det är bra och att det är nyckeln för Stockholm i framtiden.

Jag vill därmed yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till innovationsstrategi för Stockholm.

Anförande nr 88

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! I dag ska vi alltså fatta beslut om en ny innovationsstrategi. Det är ett ärende som på många sätt är välbehövligt då innovation skapar möjligheter att utveckla våra verksamheter och hjälper oss att hitta bättre och mer effektiva sätt att skapa service åt stockholmarna. Det finns många goda delar i strategin, som förslaget att arbeta med innovationsslussar som möjliggör för medarbetare att finna nya lösningar på befintliga utmaningar. Medarbetare i våra förvaltningar och bolag behöver vara innovativa och tänka nytt för att verklig förändring och förbättring ska kunna äga rum. Men för det krävs också lite mer än en strategi.

Vi saknar en redogörelse för hur den nya majoriteten kommer att implementera detta. Kommer man att avsätta de resurser som krävs, som man också skriver i ärendet kommer att behövas, för att implementera strategin? Hur ska man säkerställa att det här verkligen implementeras i en tid då innovationsförmågan stryps i Stockholm och man tar tillbaka verksamhet efter verksamhet i egen regi? Det är tack vare att vi har en mångfald av olika aktörer som är med och utvecklar Stockholm som vi också skapar innovationer.

Frågan kvarstår, helt enkelt. Det är bra att den nya majoriteten vill införa innovationsupphandlingar. Men samtidigt gör man nu allt för att återkommunalisera verksamheter i nämnderna. På vilket sätt kommer den nya majoriteten att förhålla sig till innovationsupphandlingar när ni lokalt motsätter er fortsatta upphandlingar? Ta

till exempel Farsta stadsdelsnämnd, där man i verksamhetsplanen för nästa år skriver att man inte ska ha någon mer konkurrensutsättning i Farsta. Det är ett tydligt ställningstagande, tycker jag.

Det är en sak att anta en strategi och en annan sak att walk the talk, som man säger. Nu är det upp till bevis för den nya majoriteten. Antingen får vi ett Stockholm med livskraftiga företag och innovationer eller så får vi ett fortsatt raserat företagsklimat som imploderar. Nu hänger det verkligen på er.

Därför yrkar jag bifall till Moderaternas reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 89

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Att ni inte tänker hjälpa till har jag med all tydlighet sett. Men det som är så fantastiskt med innovationer och det som jag redan har gått händelserna i förväg med handlar om detta att vi har tillsatt en innovationsdirektör som arbetar just med kopplingen mellan akademi och politik och att verkligen få fram hur vi kan jobba med ett nytt sätt.

Det du talar om är att det skulle vara av ondo att vi gör saker i egen regi. Våra 40 000 anställda skulle alltså inte ha kapacitet att komma med nya idéer och nya sätt att arbeta på. Jag vet att vi kommer att kunna klara det här oavsett om det är upphandlad verksamhet och oavsett om det är egenregiverksamhet, för vi vet att när den livskraft och den kunskap och kompetens som vi människor besitter kommer fram blir det ett starkare Stockholm.

Anförande nr 90

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag känner att det är mycket dubbla budskap här. Å ena sidan säger man att man är för innovationsupphandlingar och för konkurrenskraft i Stockholm, å andra sidan säger man ute i stadsdelarna att nu är det slut med upphandlingar. Vi ska inte konkurrensutsetta verksamheter, säger man. Vad gör inte det för att strypa innovationskraften i vårt framtida Stockholm?

Innovationsstrategin är bra; det tycker vi också. Men vi frågar oss vilka resurser den nya direktören kommer att få när man nu ska implementera strategin ute i verksamheterna. Och kommer medarbetarna att kunna få den tid de behöver i äldreomsorg, socialtjänst och så vidare för att verkligen kunna ta till vara på och avsätta tid för innovationer, nytänkande och utvecklande av verksamheterna? Det ger inte detta svar på.

Det är klart att vi kommer att följa upp det här som handlingskraftig opposition och se till att Stockholm får upphandlingar, att vi motsätter oss detta återtagande till egen regi och att vi säkerställer att vi får innovationer på riktigt i våra verksamheter.

Anförande nr 91

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Vi lever i en tid av många omställningar: globalisering, klimatförändringar och teknikutveckling som ger oss många nya möjligheter och några utmaningar. På arbetsmarknaden kommer yrkeskategorier att försvinna. Vissa menar att 50 procent av de arbeten som vi känner i dag kommer att robotiseras. Samtidigt ser vi att andra, nya yrken tillkommer.

En förutsättning för jobbskapande är att vi behåller det goda innovationsklimat som vi har i vår stad. Vår stad har flest enhörningar per capita efter Silicon Valley. Jag är helt övertygad om att det är där Stockholm ska konkurrera – genom hög kunskapsnivå och genom att se till att föra utvecklingen framåt, och inte genom lägre löner. Redan nu ser vi att prognoserna säger att ungefär 200 000 nya jobb kommer att skapas i regionen fram till 2020. Tre fjärdedelar av dessa kräver mer än gymnasial utbildning. Därför måste vi också se till att de människor som bor i vår stad får följa med på banan.

Att ha en stark innovationspolitik är en viktig del i detta. Det har också antytts här i talarstolen att några ser detta som enbart någonting för privat sektor. Därför är jag glad för att man i innovationsstrategin ser potentialen att bedriva en aktiv innovationspolitik även i offentlig sektor och se till att stadens medarbetare verkligen tar vara på denna möjlighet att utveckla verksamheten och att utveckla vår stad tillsammans med oss.

Jag är därför jätteglad att strategin kom fram, och jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 92

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, ledamöter och åhörare! Innovation – smaka på ordet! Innovation har en tendens att låta fint men också lite komplicerat. Staden skriver i strategin att vi som stad möter utmaningar som globalisering, kompetensförsörjning, attraktivitet och demografisk utveckling. Det är givetvis tunga frågor för en kommun. Men om vi tittar på våra interna system ser vi att det helt enkelt handlar om att fånga upp medarbetarnas egna idéer om förenklingar av arbetet, minskade risker och så vidare. Det är här vi på alla nivåer måste uppmuntra detta arbete i staden. Medarbetarnas insikter om sina dagliga utmaningar är grunden för innovationer. Innovationer gör man främst inte genom språng, utan i det lilla – i vardagen.

Det är där ledarskapet blir en avgörande faktor för att vi ska kunna lyckas. Det beskrivs tydligt i strategin. Man skulle enkelt kunna sammanfatta det som att ett innovativt arbetsklimat innebär att man ska lyssna på och ha respekt för medarbetarnas idéer till förbättring.

För tro det eller ej, det är inte vi politiker i Stadshuset som kommer att skapa innovation. Det vi ska göra är att skapa goda förutsättningar för att innovationer ska komma till. Här har vi en hemläxa att göra när det gäller hur vi använder vårt upphandlingsinstrument. Rollen som beställare kan inte nog understrykas då staden upphandlar för massor av miljarder varje år. Med dessa upphandlingar kan vi styra mot innovation. Innovation i små och växande företag kan främjas genom att man inte krånglar till upphandlingsreglerna ytterligare. Det är tillräckligt krångligt redan i dag.

Innovationer och företagsklimat hänger starkt ihop. Stadens arbetssätt, bemötande och handläggning kan bidra till att innovationer föds i företag. Det handlar bland annat om hur vi tillämpar våra regler och lagar, men också om hur attityden från politiker ser ut gentemot företagare. Framför allt är det viktigt att vi skapar en sund marknad utan illojal konkurrens från stadens egen verksamhet.

Om parametrar som dem jag har beskrivit här försämrats, försämrats också förutsättningarna för ett innovativt Stockholm. Stockholm står sig fortfarande starkt i den globala konkurrensen, men just nu går utvecklingen åt fel håll. För att vi ska kunna behålla positionen som en innovativ stad måste vänstermajoriteten ta företagsklimatet på allvar och agera. En fungerande innovationsstrategi kan bidra, men den kommer inte att göra skillnad om man inte samtidigt förbättrar företagsklimatet.

Sammanfattningsvis är den strategi som vi har att besluta om här i dag ett bra underlag för en kommande innovationsstrategi, men den är inte tillräckligt spetsig. Vi vill att den omarbetas och vidareutvecklas.

Därför vill jag yrka bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 93

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Ordförande, fullmäktige! Vi välkomnar en ny innovationsstrategi. Den innehåller en extern del där det handlar om att staden bidrar till att utveckla Stockholmsregionens innovationskraft. Det handlar om att vara en aktiv del av det regionala innovationsarbetet. Staden behöver samverka med externa aktörer och skapa en gemensam plattform i syfte att utveckla staden för sina invånare.

Glädjande och kanske lite mer nytt är också den interna delen av innovationsstrategin, där poängen är att medarbetare själva ska vara med och utveckla stadens verksamheter. Det handlar om att utveckla nyttor och värden för våra medborgare. Tid ska avsättas för förnyelsearbete och innovation. Ingen ifrågasätter det självklara i att stadens verksamheter ska präglas av god kvalitet, ekonomisk balans och en god måluppfyllelse. Men det finns också ett mycket stort värde i att ha möjligheter, resurser och incitament för att låta medarbetare tänka utanför boxen. Det är så vi ska ta oss an våra gemensamma utmaningar i ett Stockholm för alla.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 94

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Sverigedemokraterna tycker självklart att det är bra med en innovationsstrategi. Vi vet att det är inom denna bransch vi kommer att skapa arbetstillfällen. Det handlar om hundratals, kanske tusentals, arbetstillfällen så detta är en jätteviktig fråga. Men vi kan också se att det saknas konkreta förslag, och därför delar vi helt enkelt Moderaternas syn på frågan.

Sverigedemokraterna yrkar därför bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 95

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! Vad roligt att vi nu satsar på innovation! Det tror jag att alla tycker. Det är jättebra att vi i dag kommer att ha både en innovationsstrategi och en innovationsdirektör, som jag ser sitter här uppe och lyssnar och antecknar.

En innovationsstrategi är någonting som staden har saknat. När både OECD och London School of Economics under 2013 gjorde en genomgång av hur Stockholm skulle kunna bli en bättre grön hållbar och växande stad pekade de just på detta och

menade att det var någonting som Stockholm saknade. De menade att det saknades plattformar för nätverken vid innovation, och de tyckte att Stockholm stöttade den gröna innovationen lite dåligt. Som gammal kursare vet jag att innovation inte så lätt kommer på beställning, men det är viktigt att när innovationer dyker upp ska man kunna fånga in det man behöver. Detta kan man göra på lite olika sätt. Man kan till exempel vara tydlig med att innovation och nytänkande inom organisationen uppmuntras. Det ska också finnas sätt att fånga in den innovation som uppkommer inom organisationen. Detta finns med i strategin, där det tas upp i flera punkter. Det handlar speciellt om att innovation ska uppmuntras inom nämnder och bolag.

En annan viktig punkt är såklart hur staden ska kunna stärka sin roll som en innovation upphandlare. Inom miljöområdet finns det många olika saker som behöver innovativa lösningar. Jag hyser en stark förhoppning om att vi till exempel ska kunna ha innovativa lösningar inom vattenområdet. Vi har pengar, och vi har åtgärder som behöver genomföras. Vi har därför lagt in i nästa års budget att vi ska satsa på innovationsupphandling inom de delarna.

När det gäller hur vi ska göra staden till en bättre beställare av innovationsupphandling finns det lite olika exempel i strategin. Jag tror att detta är en jättebra start för hur vi ska kunna börja jobba för att staden ska bli en bättre innovationsupphandlare och en bättre stöttande funktion för att det ska gynna innovation. Jag tror också att detta är det som kommer att leda staden framåt så att den blir modern och att vi ska lyckas med det arbete som vi behöver göra.

Jag yrkar bifall till innovationsstrategin.

Anförande nr 96

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! När man börjar läsa utlåtandet får man alltmer en känsla ju längre man läser: Vad handlar det hela om? Intrycket förstärks. Det är i själva verket fråga om 184 sidor snömos. Snömos är verkligen ordet, och jag måste säga att jag beundrar borgarrådet Wanngård som kan tala så entusiastiskt om detta. HC Andersens saga om kejsarens nya kläder har sällan varit mer aktuell. Som vanligt handlar det om skraddaren och den nakna kejsaren. I det här fallet har man anlitat en konsult som för ett okänt antal miljoner har åstadkommit en utredning som vi inte blir särskilt mycket klokare av.

Det som sägs bland remissvaren är till exempel: Det är viktigt och nödvändigt med ständig utveckling av stadens verksamheter. Det är viktigt att finna vägar för innovationstänket. Förslaget kan vitalisera stadens utvecklingsarbete och ge ny kraft till både chefer och medarbetare, etcetera.

Det är många plattityder man får höra som flitiga medarbetare ute på kanslierna har nödgats producera. Visst kan det vara bra om man förstår vissa saker. Det kan handla om nya växtbäddar för träd – alltså att de ska få vatten och näring – och att krematorierna kan komma på metoder för att minska kvicksilvret. Allt det där är bra, och det förekommer i industrin där man ju har särskilda regler för de anställdas uppfinningar.

Det hela handlar om självklara saker. Man ska tänka efter hur den egna organisationen fungerar. Vad kan vi göra bättre? Allt detta måste vara uppenbart för alla medarbetare och chefer i stadens förvaltning. Annars sköter man inte sitt jobb, skulle

jag vilja säga. Allt flyter ut i förslaget. Det saknas tydliga mål. Allt är välmenande förhoppningar.

Det är dock svårt att säga nej till något som är självklart. Vi i SD och på annat håll har naturligtvis inte något emot innovationer. Det är alldeles utmärkt, såvida det inte kostar för mycket pengar.

Därför går SD halva vägen och yrkar bifall till Alliansens reservation.

Anförande nr 97

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag välkomnar också att vi nu tar ett samlat grepp om innovationer och innovationsarbete i Stockholms stad. Jag tycker att ärendet är särskilt spännande mot bakgrund av att det är intimt sammankopplat med våra personalpolitiska strategier och hur vi blir en attraktiv arbetsgivare.

För att frigöra ett starkt innovationsklimat hos våra egna verksamheter är det jätteviktigt att vi har engagerade medarbetare som görs verkligt delaktiga i de processer som sker på deras arbetsplatser, att det är högt i tak och att det är tillåtet att göra fel. Som någon var inne på tidigare ligger det lite i essensen med innovationer; i nio fall av tio flyger det inte och när det sedan flyger flyger det ordentligt.

Jag tänkte nämna några områden där jag hoppas på att innovationsstrategin ska få konkret bäring som ska genomsyras av denna nya strategi. För det första ska vi revidera personalpolicyn, som ni vet. Det är någonting som vi antog i samband med den förra budgeten. Där kan man säga att just detta med att ta till vara medarbetarnas engagemang och åsikter och att få medarbetarna delaktiga i att föra Stockholm framåt är någonting som vi kommer att betona väldigt mycket. Detta har börjat behandlas i vårt samverkanssystem. Tanken är att diskussionen ska ut på våra arbetsplatser, på ATP-möten och i fikarum. Det är någonting som jag hoppas på.

När det gäller ledarskapsutvecklingsprogrammen kommer vi att fortsätta med Kompetensutvecklingsfonden, där vi har satt in 200 miljoner. Vi ska skala upp våra ledarskapsutvecklingsprogram, och även där tror jag att det är otroligt viktigt att det får vara ett område där vi har möjlighet att konkretisera de skrivningar om ledarskap som finns i innovationsstrategin.

Jag tror också att det är viktigt att betona att för att vi ska ha chefer som har möjlighet att vara bärare av strategin och ser till att den implementeras i våra verksamheter måste vi förbättra chefernas arbetsvillkor. Det är ett arbete som vi redan har påbörjat. Det handlar om att påbörja chefernas arbetsvillkor och titta på sådana saker som kontrollspann, det vill säga hur många medarbetare man har under sig och hur det ser ut med chefsstöd och introduktionsprogram.

Det tredje jag vill nämna är vår hemtjänst. Jag tror att det är ett område som inte nog kan överskattas. Vi står inför snabba demografiska förändringar; vår befolkningsstruktur kommer att se helt annorlunda ut 2040. I samband med budgeten initierar vi nu ett långsiktigt utvecklingsarbete inom just hemtjänsten för hur vi ska möta behoven hos framtidens äldre. Då handlar det just om personcentrering, samverkan, digitalisering, välfärdsteknologi, e-hälsa och personalkontinuitet. Här hoppas jag verkligen att vi ska få se möjligheter att just konkretisera innovationsstrategin. Det

får inte bara stanna vid ett visionsdokument. Vi måste ut i våra verksamheter, och det behövs inte minst inom hemtjänsten.

Anförande nr 98

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Jag är glad att vi nu har innovationsstrategin framför oss. Vi tar ett steg till mot en mycket innovativ stad. Det är inte så att vi inte har hållit på med innovation förut, men här får vi ett samlat dokument som pekar åt vilket håll vi ska gå.

Det ger bra redskap för hur vi ska kunna få en fungerande och tillåtande kultur där innovation är en central del i arbetet. Vi behöver ta till vara den kreativitet som finns och se till att den frodas med alla dessa anställda som vi har och alla dessa som jobbar för vår verksamhet. Det är där det finns – detta som kan göra att vi tar ett steg till och att hela regionen kan kliva upp och bli den framtidsregion som vi ska vara. Vi ska uppmuntra alla som är i staden att komma med goda idéer och att utveckla dem och se till att den växande miljön finns där.

Det är som sagt inget nytt att det finns innovation i staden. Det kan jag se på trafikkontoret, till exempel, där man har tagit fram åtskilliga fantastiska lösningar och idéer med andra verksamheter externt och internt. Det gör mig mycket glad. Jag kan också se att arbetet kan gå ett ytterligare steg. Vi har det interna arbetet för detta, och vi har även det externa. Därför tycker jag att det är extra roligt att man nu tar ett ytterligare steg i arbetet med relationen till högskolor och universitet. Den länken måste finnas på ett bra sätt.

Jag var på KTH för två veckor sedan och talade på ett seminarium som handlade om innovativ forskning, där vi diskuterade trafikfrågor. Det presenterades projekt som staden redan är inblandad i, och det fanns nya projekt, bland annat något så spännande som smart asfalt – hur nu asfalt kan vara smart. Det kan man ju diskutera, men det var någonting som togs upp i sammanhanget. Frågan var: Hur knyter vi kontakterna mellan staden och forskningen? Jag kände då en trygghet i att vi nu har en innovationsdirektör som knyter dessa kontakter och kan göra att vi kan ta ett steg till. Tack, Gunnar, för att du tar detta arbete!

Jag yrkar nämligen bifall till ärendet.

Anförande nr 99

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Stockholm har mycket att tjäna på att stärka innovationsförmågan. Det har i princip alla talare varit uppe och sagt här nu, och vi är överens om hur viktig innovationen är i Stockholm och för Stockholms utveckling. Även om staden redan i dag arbetar med innovationsfrämjande initiativ, exempelvis kvalitetsutmärkelsen, förnyelsepriset, Goda-exempel-mässan och Openlab saknas ett mer strukturerat angreppssätt. I stadens organisation behöver det finnas processer och ett förhållningssätt som främjar innovation. Därför är det bra att staden utarbetar en innovationsstrategi och att det finns en ambition att skapa strukturer som bidrar till nytänkande och till smarta lösningar på framtidens utmaningar.

Det krävs dock ett skarpare och mer konkret dokument så att stadens nämnder och medarbetare tydligt vet vilket arbetssätt som förväntas och hur implementeringen av

strategin och uppföljningen av resultaten ska ske. Det bör framgå tydligare hur de fastslagna målen, som i sig inte är dåliga, ska uppnås. Det behövs en konkretisering av hur innovationsarbetet ska förbättras, vilka nya strukturer som behövs och hur vi utvecklar miljöer som främjar innovation. Dessutom ser vi att det saknas mål och indikatorer liksom en tidsplan för implementering. Vi anser att det behöver kompletteras.

Med anledning av detta yrkar jag bifall till den reservation som Moderaterna och Folkpartiet har lagt fram i kommunstyrelsen.

Anförande nr 100

R i c h a r d B e n g t s s o n (FP): Ordförande! Också jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen, som går ut på att vi i stort ställer oss positiva till att staden har en innovationsstrategi, men där vi tycker att dokumentet borde ha arbetats om och förtydligats på en mängd punkter.

Det är kul att här i debatten ta del av den oerhörda entusiasm som finns i dokumentet. Det verkar inte finnas någon hejd på vilka förhoppningar detta väcker när det gäller vilken innovation det här i slutändan ska kunna bidra till. Det är roligt. Det har bland annat nämnts ett antal andra dokument som ska skrivas om i enlighet med det här. Vi kan hoppas att det i sin förlängning ska leda till just innovation, vilket ju är hela poängen. Jag känner mig dock inte helt övertygad efter att ha tagit del av debatten om att så kommer att ske.

Det har varit uppe i debatten, men jag tycker att det är värt att påpeka att de fria innovatörerna står för en stor del av innovationskraften i offentlig välfärdsverksamhet. Det är friskolor, enskilda vård- och omsorgsföretag, idéburna organisationer med flera som i hög grad har bidragit till att utveckla svensk välfärd sedan vi öppnade upp de offentliga monopolen för sisådär en 30 år sedan. Det har inte bara bidragit till effektivitets- och kvalitetsförbättringar; jag vill påstå att det också har bidragit till att det finns ett fortsatt brett allmänt stöd för den svenska välfärdsmodellen. Det tycker jag att vi ska vara glada för.

När man går igenom vad nämnderna har tyckt i remissrundan ser man att de säger ungefär samma saker som vi har varit inne på här: Strategin är bra som en kartläggning och som en nulägesanalys, men den svarar inte tillräckligt koncist och tydligt på vad det är som i praktiken ska genomföras. Vad är det i praktiken som ska hända? Nyckeltal, utvärderingsmål, tidsplaner etcetera saknas. Idrottsnämnden lyfter i sitt remissvar fram att vi har bestämt att centrala styrdokument, som det beslutas om i fullmäktige, ska benämnas program eller riktlinjer. Nämnden föreslår i sitt remissvar att man ska anpassa det. Det kan ses som en semantisk fråga, men jag tycker att det är ett tydligt exempel på att detta inte är tillräckligt väl genomarbetat. Det ska bli intressant att se hur den rödgrönrosa majoriteten väljer att förvalta strategin.

Bifall till vår reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 101

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Innovation och innovationskraft är otroligt viktigt. Detta handlar verkligen om Stockholms framtid. När jag läser i utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande ser jag att de skriver: Begreppet

innovation är tämligen nytt och inte brett förankrat inom offentlig sektor. Det antyder lite grann vilken stor förändring staden står inför.

Under de år som jag var borgarråd här hade jag förmånen att jobba mycket med de här frågorna. Jag var med och tog initiativ till Innovationskraft Stockholm, där mycket arbete har gjorts. Jag har varit med om Openlab och många andra saker. Men till syvende och sist handlar detta otroligt mycket om vilka attityder som finns. Jag blir lite rädd när jag lyssnar på debatten och inläggen här. Det är väldigt mycket av vi-och-de-perspektiv i de här sammanhangen. Det är vi i staden och de utanför staden, i den privata verksamheten. Om detta ska fungera på ett bra sätt kan man inte ha den inställningen. Grunden till att vi tog initiativ till Norra Djurgårdsstaden Innovation, till exempel, handlade om att vi såg en gemensam utmaning från näringslivet, från akademien och från staden att hitta smarta lösningar när det gäller till exempel hållbara stadsutvecklingsprojekt.

Jag tror att det är otroligt viktigt att man har det perspektivet: Det är inte tjänstemän som ska sitta på sin kammare och fundera ut vad man ska ha för smarta lösningar. Det är egentligen inte heller företagen som ska sitta på sin kammare och fundera ut smarta lösningar. Här handlar det i stället om att ha en öppen attityd från stadens sida sett och att tala om vilka utmaningar det är som vi står inför. När det kommer hundratals människor varje dag till stationen, som det gör nu här i Stockholm, är det gigantiska utmaningar. Då, kära fullmäktige, krävs det verkligen innovationskraft från alla människor som över huvud taget kan tänka på en kreativ idé. Då har man inte råd att säga: Vi ska inte ha hjälp av friskolor, vi ska inte ha hjälp av fristående verksamheter och vi ska inte ha privata äldreomsorgsföretag eller språkföretag som kan jobba med de här sakerna. Man kan inte heller säga: Vi ska inte ha privata aktörer som bygger skolor. Vi måste ha en öppen attityd för att kunna hantera frågorna.

Det jag tycker saknas i dokumentet är helt enkelt en annan attityd. Utan det kommer vi inte att kunna klara av förändringen. Vi behöver mycket innovationskraft i Stockholm, men det är inte ett dokument utan det är mindset och attityder.

Med detta yrkar jag bifall till den gemensamma reservationen i kommunstyrelsen.

Anförande nr 102

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag tänkte att jag ska begära replik så att det blir lite debatt här. Det finns något som jag inte hör, och som hela tiden är frånvarande, från hela er sida. Du talade hela tiden om den externa innovationsstrategin, som den benämns i dokumentet. Du blandar in andra aktörer och så vidare. Ingen är emot det på det sättet.

Däremot handlar det om något annat som är ytterligare intressant: att ta med sig den rationalitet som innovationen innebär in i den offentliga förvaltningen och på så sätt skapa nya lösningar. Det handlar också på något sätt om att man förskjuter makt till våra medarbetare.

Jag undrar bara varför det är så tyst om detta från er sida.

Anförande nr 103

U l l a H a m i l t o n (M): Daniel Helldén stod alldeles nyss här i talarstolen och refererade till flera initiativ som jag tog när jag var ordförande i trafiknämnden och som också baserades på detta perspektiv: Vi har ett problem. Hur löser vi problemet? Då funderar tjänstemännen tillsammans med andra aktörer på hur man hittar lösningar på problemen. Jag tror att det är det som är det viktiga. Det finns otroligt många bra och begåvade människor och bra och begåvade lösningar i Stockholm. Men vi har en otrolig förmåga att säga att tjänstemän i staden ska sitta på sin kammare och fundera på saker och ting, och andra ska sitta på sin kammare och fundera på saker och ting.

Om vi ska få innovationskraft handlar det mycket om att man måste utbyta erfarenheter med varandra. Man ska ha olika perspektiv och fokusera på vad det är för typ av problem som vi vill lösa och sedan lösa dem gemensamt. Det har inte att göra med att man nedvärderar tjänstemännen i staden, utan det handlar om att man måste ha en annan attityd till problemlösningar.

Anförande nr 104

Å k e A s k e n s t e n (MP): Fru ordförande! Jag begärde inte replik på Ulla Hamilton, för jag tyckte att mycket av det hon sade om stadsutveckling var bra. Det behövs onekligen en innovationskraft, som vi inte har sett så mycket av i dag.

Vi vet att det i går kväll kom en rapport från SMHI om att temperaturen i Stockholm om mindre än 100 år kommer att vara fem grader högre än den är i dag. Vad innebär det? Jag kan tänka mig att våra barnbarn och andra nog kommer att undra vad vi egentligen gjorde på vår tid. Vi har egentligen inte gjort så förfärligt mycket. Vi borde kunna göra mer, och det är fortfarande inte för sent. Det gäller bostäder, och det gäller trafik. Det gäller oerhört mycket annat också, och det finns mycket att göra i dessa sektorer.

En annan fråga som är oroväckande och som miljö- och hälsoskyddsnämnden snuddar lite vid är vattennivåerna. Om det blir fem grader här blir det mycket mer på andra håll, och då kommer havsnivåerna att stiga. Då kommer Östersjön in i bilden, och då kommer Stockholm in i bilden. Det gäller våra skärgårdsöar, men även här inne i innerstaden och Mälaren.

Anförande nr 105

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag hade tänkt begära replik flera gånger, men det är svårt när det är så svepande anklagelser som kommer från talarstolen. Jag vill bara göra några klargöranden.

Först och främst är det ingen som har sagt att vi ska sluta att upphandla varor och tjänster. Det är ingen som har sagt att vi ska få bort privata aktörer inom till exempel äldreomsorgen. Däremot måste man som beställare av varor och tjänster själv ha friheten att göra strategiska avväganden av när man ska göra en upphandling och inte. Av de exempel som har tagits upp har man bland annat nämnt vård- och omsorgsboenden. Det är tre avtal som man har valt att inte förlänga. Ett exempel är Högdalens vård- och omsorgsboende, som är utdömt av Arbetsmiljöverket. Där vore det alltså oklokt att ingå nya avtal när vi inte vet hur äldreomsorgen ska struktureras i denna stadsdel.

Ett område där jag tror att vi kan göra mycket mer inom bland annat äldreomsorg och socialtjänst handlar om idéburen sektor. Vi har överenskommelser, och vi har ett arbete som har pågått, men jag tror att man kan ta ett steg till där. Om man tittar överlag på idéburen sektor inom äldreomsorgen ser man att den står för ungefär 2 procent av alla välfärdstjänster. Det är en väldigt låg andel.

Nu har vi skrivningar i budgeten, och jag ämnar också driva frågan som ordförande i Äldrecentrums styrelse, om hur staden kan gå vidare för att främja idéburen verksamhet. Det handlar bland annat om hur vi särredovisar statistik. Det var ett himla liv när vi skulle särredovisa lex Sarah-anmälningar, men det handlar i grunden om att vi ska hitta kvalitetsfrämjande mekanismer. Det handlar också om möjligheten att till exempel pressa lagstiftningen och i vissa lägen ingå partnerskap där man erbjuder långsiktiga upphandlingsvillkor just för att gynna innovation.

Återigen: Jag har som personalborgarråd ansvar för stadens egna medarbetare. Jag har inte ansvar för de andra. Jag tycker att det är otroligt bra och fantastiskt att vi nu ska ta ett steg där vi tydligt ska trycka på just att våra medarbetare måste kunna känna sig delaktiga. Det ska vara högt i tak. Det ska vara okej att kritisera, ifrågasätta och komma med egna idéer. Man ska inte behöva starta ett eget företag. Om man vill göra det – varsågod! Men man ska inte behöva starta ett eget företag för att känna att man får förverkliga sina idéer. Det ska vara självklart även för en anställd i Stockholms stad.

Anförande nr 106

Ulla Hamiltson (M): Fru ordförande! Jag vill bara göra en deklaration som kanske inte är så känd för borgarrådet: Det är faktiskt så att alla företag är idéburna. Oavsett vilken bolagsform man driver verksamheten i är det en idéburen verksamhet.

Det som du står här och säger nu är precis det som gör att många är oroliga. Ni vill olagligt favorisera vissa typer av verksamhetsformer. Det är inte förenligt med den svenska lagstiftningen att säga att man bara ska jobba med non-profit-verksamheter. Därmed avsäger ni er också många möjligheter att jobba tillsammans med aktörer som också är kapitalstarka och som också skulle kunna avlasta staden en hel del investeringar, vilket verkligen kommer att behövas med tanke på den utmaning som vi står inför.

Jag blir riktigt bekymrad när jag lyssnar på dig.

Anförande nr 107

Borgarrådet Lindblom (V): Det var ju tråkigt att du blir det. För det första använder jag de begrepp som är vedertagna i svensk debatt. Man brukar tala om idéburen, kommersiell och offentlig verksamhet. Det som bland andra Famna driver är behovet av en särredovisning. I dag osynliggörs icke vinstdrivande idéburna aktörer. Det är det begrepp som används. Du får gå till SAOL eller någonting annat om du vill ifrågasätta vilka begrepp man använder. Det jag har använt är det som är vedertaget i debatten.

För det andra, vad gäller att ensidigt gynna idéburna aktörer, kan jag förstås inte göra det. Det beror på att vår förra regeringen valde att inte implementera EU-direktivet om non-profit-upphandling. Det är ju himla fint att jag inte heller har sagt så, eller

hur, Ulla? Det är ingen som har sagt att vi bara ska främja eller bara jobba med idéburen verksamhet. Jag vet inte riktigt var du har hört det någonstans. Det vi däremot har sagt är att vi ska titta på hur staden kan underlätta för idéburna aktörer, för de står för en väldigt liten andel i hela Sverige – 2 procent inom äldreomsorgen. Jag tror att de kan bidra med mycket mer om vi bara tillåter dem.

§ 19 Hantering av fordon inom kommunkoncernen i Stockholms stad (Utl. 2015:119)

Anförande nr 108

Borgarrådet L u h r (MP): Fru ordförande! Ärendet handlar om hur vi bäst ska hantera de bilar som används inom staden. Förslaget går ut på att miljö- och hälsoskyddsnämnden ska ta fram ett förslag på en strategi för hur vi ska hantera bilarna. I dag har vi ungefär 800 bilar inom stadens verksamhet. De är utspridda på ungefär 40 olika förvaltningar och bolag. I den underliggande studie som ligger till grund för förslaget har man identifierat olika problem med bland annat tidskrävande administration, att det finns dåligt utnyttjade bilar i staden och att det är svårt att följa upp kostnaderna per bil.

Vi har ganska tuffa miljöbils mål i staden, där vi ska ha en helt fossilfri bilflotta senast till år 2030. I grundstudien har det kommit fram att det kan vara svårt att få fram de miljöbästa bilarna när förvaltningarna och bolagen beställer på egen hand.

En annan viktig aspekt är hur vi bäst kan satsa på bilpooler i de fall där vi ser hur bilar utnyttjas dåligt eller om det finns närliggande förvaltningar eller bolag som skulle kunna ha gemensamma bilar i stället för att, som i dag, sina egna.

Det är viktigt att maximera nyttan av de bilar som staden använder. Färre bilar ger lägre kostnader och mindre trafik, och de tar mindre plats i staden. De minskade kostnader som hanteringen kan ge kan också användas till att finansiera eventuella extrakostnader för ännu bättre miljösmarta bilar. Det är viktigt med stadsövergripande strategi, som miljö- och hälsoskyddsnämnden nu föreslås ta fram. Ett framträdande förslag till strategi är även att miljö- och hälsoskyddsnämnden får det övergripande samordnande ansvaret för samordningen av stadens bilflotta. En anledning till det är att man sedan 90-talet har haft och fortfarande har ansvaret för att samordna och öka andelen miljöbra bilar och miljöbra fordonsbränslen inom staden, vilket har lett till att 98 procent av stadens bilar i dag i alla fall vid inköpstillfället var miljöbilar.

Jag vill helt enkelt bara säga att det är ett bra förslag med en strategi som både ger miljönytta och som sparar pengar för staden.

Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 109

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Sverigedemokraterna kommer inte att göra något särskilt yttrande i ärendet. Vi nöjer oss med att lite grann muntligt förklara att vi är lite, lite undrande och tveksamma.

Ärendehantering av fordonen står på två ben: en finansieringsdel, som vi inte har några speciella synpunkter på, och en större del, nämligen bilpoolen. Man kan tänka sig att det var så att man såg ett transportbehov för Stockholms stad och att man med bilarna utspridda på olika förvaltningar skulle kunna rationalisera genom att lägga allt i en bilpool. När vi nu läser på s. 207 i handlingarna ser vi dock att det står: För att en bilpoolslösning ska få önskad effekt krävs också ett aktivt förändringsarbete. Aha! Här ringer en varningsklocka. Då börjar man ana att syftet med bilpoolen inte är att anpassa bilflottan till verkligheten utan att man har politiska ambitioner att

minska bilanvändningen. Sedan kommer man att anpassa och vidta olika åtgärder för att tvinga in verkligheten i den här bilpoolen.

Ett påhitt man har är till exempel klimatkompensation. Man säger att om privat bil används i tjänsten är det ofta en äldre bil, och då ska det betalas extra för det. Syftet är förstås detta: Om man har en bilpool, och även om bilpoolen ska ligga högst 400 meter från arbetsplatsen blir det nog ändå så att en del personer som tidigare har haft sin tjänstebil i garaget under sig i stället kommer att välja att ta den privata bilen. Då lägger man på en kostnad på de privata bilarna för att tvinga personerna att gå de extra meterna. Då kommer man in på någonting som heter suboptimering. Vi ser stadens personalstyrka och bilar som en produktionsresurs som tillsammans ska optimera utfallet och det resultat som genereras.

Vi är inte särskilt övertygade, än så länge, om att man kommer att uppnå detta. Man säger att man i andra städer och länder har uppnått bra resultat. Ja, när det gäller att minska bilanvändningen kan man uppnå sådana resultat. Men inte när det gäller den totala bilden.

Anförande nr 110

Malin Ericson (FI): Jag tycker förstås att det är bra att vi arbetar med en strategi för stadens bilanvändning av kostnadsskäl och av miljöskäl eftersom vi tycker att det är en viktig sak att klimatet inte tar stryk på grund av våra bilar. Bilpoolsutredningen talar om möjligheten att i framtiden inkludera cyklar av olika slag och elmopeder i bilpoolerna. Det tycker vi ska ingå redan från början, eller i alla fall i en mycket nära framtid. Om vi ska lägga om till gång-, cykel- och kollektivtrafik för våra verksamheter måste vi också erbjuda dessa alternativ.

Idén med så kallade halvöppna bilpooler tycker vi också är bra, särskilt om det innebär att tillgången till bilpooler blir större i förorten, där det tidigare inte har funnits några bilpooler.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 20 Tiggeriförbud, ändring av stadens allmänna ordningsföreskrifter (Utl. 2015:111)

Anförande nr 111

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Den här motionen handlar om anständighet. Är vi för eller emot att behandla våra medmänniskor med anständighet? Jag och Centerpartiet är naturligtvis för. Vad motionärernas inställning är är mer tveksamt. Det finns inga enkla och snabba lösningar på att utrota fattigdom och utsatthet. Därför är det också helt uteslutet för Centerpartiet att förbjuda människor att be om hjälp. Dels är det moraliskt tveksamt eftersom människor oavsett var de är eller varifrån de kommer har grundläggande friheter, dels skulle ett förbud bara innebära att sopa problemen under mattan.

Ordförande! Tiggeriet är bara ett symptom på ett mycket större problem som vi tillsammans behöver hitta lösningar på. Det handlar om ett stort utanförskap, ofta baserat på en diskriminering och en rasism som har pågått under århundraden. Om vi som stad skulle förbjuda tiggeriet skulle vi vända ryggen till det ansvar som vi har.

Centerpartiet vill i stället angripa problemet på tre fronter. Vi vill bistå och ställa krav på hemländerna så att de kan och vill ta ansvar för sina egna invånare. Det handlar om att den svenska regeringen ska ha bilaterala kontakter och om att sätta press genom EU. Men det handlar också om att vi som stad kan bistå med kunskap i hemländerna om socialtjänst och skola.

Ordförande! Centerpartiet vill också lindra det mänskliga lidande som vi ser på våra gator. Det gör vi redan i dag, och det ska vi fortsätta med i samarbete med frivilligorganisationer och i verksamheter som till exempel Vinternatt. Dessutom vill vi skapa meningsfull sysselsättning som ett riktigt alternativ till att tigga. Då krävs vilja, reformer och smarta lösningar för att skapa enkla jobb. Vi i Centerpartiet tycker att staden ska samarbeta med företag och civilsamhälle för att fånga upp alla goda idéer och alla goda krafter.

Ordförande! Vi vill inte förbjuda tiggeriet. För oss i Centerpartiet löser man inte problemen genom att gömma dem och blunda för dem. Vi har en mycket mer human och pragmatisk inställning än så.

Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 112

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Nu hann Stina Bengtsson trycka på talarknappen lite fortare än jag. Jag vill ändå säga så här, vilket jag anmälde till kansliet redan förra gången, att vad gäller yrkandet i motionen bortfaller den andra att-satsen om att sociala myndigheter och kommuner inte ska bevilja livsmedel etcetera. Detta gäller alltså bara den första att-satsen om att det i stadens allmänna ordningsföreskrifter 14 § intas ett allmänt förbud mot tiggeri.

Jag har inte så mycket talartid kvar, men jag kan ändå säga att detta är en viktig motion. Den berör alla stockholmare. Detta bottnar i att EU-migranter uppehåller sig på trottoarer, torg och andra offentliga platser och tigger av förbipasserande. När det gäller tunnelbanor och pendeltågsperronger är problemet med tiggeri lättare att

åtgärda genom förbud. Det är SL som bestämmer det. Det är en ordningsfråga ungefär som glassättning och medförande av cyklar.

När det gäller tiggeriet är situationen lite mer komplex. Jag vill erinra om att det finns något som heter EG:s rörlighetsdirektiv. Redan när detta var aktuellt i början av 2000-talet varnade förre statsministern Persson för social turism. Han blev tyvärr sannspådd. Om man stannar längre än tre månader ställs andra krav. Vi känner till att det då handlar om andra möjligheter när det gäller anställning och försörjning. Men inte heller den första tremånadersperioden är utan inskränkningar. Enligt utlänningslagstiftningen 8 kap. 9 § kan de som är en orimlig börda för biståndssystemet utvisas eller avvisas. Dessa möjligheter finns naturligtvis för våra sociala myndigheter, men här i staden gör man ingenting för att initiera en avvisning. Tvärtom – på en mängd olika sätt gör man långt mer än det som följer av de lagliga skyldigheterna.

Tiggeriet är inte straffbart. På 60-talet hade vi den på sätt och vis ganska lämpliga lösdriverilagen. Den har vi inte längre. I Stockholms stads allmänna ordningsföreskrifter finns ett förbud mot penninginsamling utan tillstånd och så vidare. Men något klart förbud finns inte. Det är på tiden att ett sådant införs.

Det är därför vi från Sverigedemokraterna yrkar att det i stadens allmänna ordningsföreskrifter tas in ett allmänt förbud mot tiggeri.

Anförande nr 113

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Jag vet att det är den kommunala församlingen och inte riksdagen som är lagstiftande här. Men i motionen nämns inte mindre än två gånger en lösdriverilag från 1800-talet. Per Ossmer talade om den även i sitt inlägg. Då undrar jag – och jag tror att stockholmarna också undrar – vilka andra 1800-talsförslag Sverigedemokraterna vill införa. Kan det vara att tillåta barnarbete, tillåta aga, förbjuda skilsmässa, omyndigförklara gifta kvinnor eller kanske att införa straff för homosexuella samlag? Eller är det något annat fräschtt som ni vill återuppväcka?

Anförande nr 114

P e r O s s m e r (SD): Det jag hör bortifrån Vänsterpartiet är nästan roligt – hur man kan förlänga och tänka. Jag tog med lösdriverilagstiftningen eftersom den har varit aktuell och eftersom den på sin tid fyllde en ganska utmärkt funktion i sammanhanget. Jag har egentligen mer att säga, men jag väntar. Det kanske är någon annan som begär replik.

Anförande nr 115

S t i n a B e n g t s s o n (C): SD talar väldigt mycket om förbud. Men ingenstans – inte någon gång – talar ni om det lidande som människor som tigger utsätts för och den diskriminering som bland andra romer utsätts för. Jag tycker att det börjar bli ganska tröttsamt att höra på ert tjat, i ärlighetens namn. Därför skulle jag vilja ge dig en chans att säga någonting positivt.

Hur vill SD minska lidandet, och hur vill ni minska diskrimineringen av romerna?

Anförande nr 116

P e r O s s m e r (SD): Det där är en ledande fråga som inte är särskilt förnuftig. Hur vill vi minska det? Genom att vi säger nej kommer de att återvända till sina hemländer. Där vet vi att det pågår ett arbete, och det är det vi understöder. Se till att det fungerar där nere! Vi vet också redan genom senare rapporter att det har börjat fungera exempelvis nere i Rumänien.

Man kan ha synpunkter. Jag vill bara säga att man har åberopat diverse utlåtanden. Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har sagt att det troligen finns en möjlighet – även om det än inte är fullt möjligt – att vi kan ha tiggeriförbud. Det finns i Göteborg, men jag ska inte läsa upp 10 § i Göteborgs ordningsföreskrifter. Vi vet att det också i Umeå finns ett förslag som ligger om förbud mot tiggeri. Allt är fullt möjligt om man vill.

Anförande nr 117

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag är inne lite grann på samma spår som föregående talare. Det handlar dels om lösdriverilagen. Det fanns förstås ett skäl till att den togs bort. Den lyfte ingen människa i utsatthet, och lagen fyllde inget syfte när det gällde att ge stöd till en utsatt grupp. Det är det detta handlar om – huruvida vi bryr oss om den här gruppen eller inte.

Jag skulle återigen vilja lyfta den fråga som Stina Bengtsson ställde: Hur ska ert förslag om att införa ett tiggeriförbud hjälpa denna utsatta grupp att lyfta sig ur fattigdom? Jag har väldigt svårt att förstå det, och jag skulle gärna vilja ha ett svar på det.

Anförande nr 118

P e r O s s m e r (SD): Jag har lite svårt att förstå frågan. Hur ska vi hjälpa? Vi hjälper dem genom att de återvänder till sina hemländer i och med det utvecklingsarbete som förhoppningsvis förekommer där. Det kommer att bli bättre för dem. Vi vet att det inte är så lätt att hjälpa. Vi vet att den Leissnerska utredningen från den förra folkpartiledaren visade att bland de romer som bor i Malmö är minst 80 procent beroende av försörjningsstöd. Det är alltså ingen lätt åtgärd.

I övrigt tycker jag att hela argumentationen går ut på att det är synd om tiggarna och synd om romerna. Man skulle vilja se lite mer förnuftsskäl från er sida.

Anförande nr 119

A l e x a n d r a M a t t s o n Å k e r s t r ö m (V): Sverigedemokraterna föreslår i linje med sen 1800-talsanda att förbjuda tiggeri. De anser också eventuellt – eller om de drog tillbaka det nu – att staden ska begå lagbrott genom att inte bevilja medel till denna grupp, till exempel livsmedel, bohus eller hemresa. Det görs i enlighet med socialtjänstlagen efter en nödprövning. En av remissinstanserna är Stockholms stadsmission, som har stor erfarenhet av målgruppen. De skriver: Det vore ointelligent och ovärdigt Sverige att tro att en kriminalisering av tiggeri, som är likställd med kriminalisering av fattigdom, skulle vara en lösning på problemet.

Vi håller med, och vi yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag och avslag på motionen.

Anförande nr 120

P e r O s s m e r (SD): Jag vill, precis som ordföranden gjorde, poängtera att vi talar om motionens första att-sats. I övrigt tycker jag inte att talaren har kommit på något nytt. Det är synd om tiggarna. Vad ska vi göra åt det? Jag vill bara inte upprepa mina argument. Det är bättre att de försörjer sig nere i Rumänien eller Bulgarien.

Anförande nr 121

A l e x a n d r a M a t t s o n Å k e r s t r ö m (V): Jag tror att också vi alla andra här anser att det vore bra om ingen behövde leva i fattigdom och diskriminering och att man kunde bo i sitt hemland som alla andra. Det tror jag att vi alla kan hålla med om.

Anförande nr 122

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Folkpartiet yrkar avslag på motionen. Det bör inte vara förbjudet att hjälpa, lika lite som det bör vara förbjudet att be om hjälp. Men det är en intressant poäng som nu tas upp i debatten. Handlar det bara om att det är synd om människor? Nej, det gör inte det. Jag tänker på det uttalande som Alexandra använde om att ni vill förbjuda fattigdom. Det är förstås sant i sig. Ni vill framför allt förbjuda oss att se fattigdom, eftersom det är plågsamt.

Men det är egentligen inte det jag vänder mig emot i er politik. Det är i stället att ni faktiskt vill begränsa människors egen vilja och möjlighet att ta sig ur fattigdomen. Det handlar om den positiva kraften, möjligheten och styrkan. Det handlar inte bara om att vi inte ska få se, inte bara om att det är obehagligt och inte bara om att ni vill förbjuda. Ni tar bort möjligheterna för människor att lyfta sig ur fattigdom.

Vi har länge vetat att det är just människor som migrerar och rör sig som står för den mesta delen av pengar som skickas tillbaka till hemländerna. Vi vet det när det gäller flyktingar, och vi vet det när det gäller arbetskraftsinvandrare. Mycket tyder på att det är detsamma här. Om man tittar på rapporten från Rumänien nu ser man att i de områden där det finns hjälpporganisationer pågår ett positivt arbete. Men om man jämför det med delar av de städer och byar där det finns personer som har enskilda eller större delen av familjen på plats i Stockholm och i andra städer ser man att det går snabbare där. Pengarna kommer direkt. De kommer till användning inte bara i just det hemmet utan i hela samhället.

Det handlar om att aktivt förbjuda någonting som i dag fungerar och lyfter samhällen och människor ur fattigdom. Det är det ni vill göra.

I grund och botten är detta vad EU handlar om, i alla fall för oss liberaler och Folkpartiet. Det handlar om vad som är fri rörlighet – möjligheten för fattiga människor att ta sin kraft, sin energi och sin talang någon annanstans för att bygga sig ett bättre liv. Den möjligheten ska vi inte neka någon, och vi ser vilka effekter vi får. Från vår sida kan man inte säga att någon är bunden i den stat man har fötts. Bara för att man av slump har fötts där innebär inte det att man aldrig kan resa därifrån och att man bara måste stanna i denna stat oavsett hur den behandlar en. Det är beklämmande att det är detta synsätt ni har på stater, människor och möjligheter att bygga en bättre värld.

Anförande nr 123

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Vi tror väl inte – och jag tror inte heller att det är många som gör det – som Frida Johansson Metso att man lyfter sig genom ett tiggeri, ibland till och med genom ett organiserat tiggeri som ibland också är förbundet med olika kriminella åtgärder. Vi vet att det kan vara fråga om trafficking och annat. Det är inte så det går till, utan man skapar sig naturligtvis en existens på annat sätt än att komma till andra länder och bo i kåkstäder. Vi tror inte på den lösningen. Vad gäller EU-lagstiftningen och utlänningslagstiftningen är den ganska klar. Jag har ju varit lite inne på den och hur man skulle kunna åtgärda det hela.

Anförande nr 124

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Med all respekt: Din lösning är inte att tro på. Det är enskilda individer som gör bedömningen att på grund av den förföljelse och diskriminering de utsätts för i sitt hemland har de inga möjligheter att försörja sina barn, att bygga upp sina hus och att komma någonstans i livet. De väljer att bo på det sätt som du beskriver därför att det är ett bättre alternativ. För mig är det beklämmande att ni vill förbjuda det.

Det vi talar om här är att den fria rörligheten inom EU är en jämlikhetskraft för att människor ska kunna ta sig upp ur fattigdom. Jag förstår inte hur ni kan ställa er emot det när ni säger att man ska frångå ett perspektiv på vilka det är synd om och i stället stärka människors egen kraft. Det är precis vad det här är: Detta stärker. Det är tydligt, och det syns i Rumänien att när det gäller de hus som byggs starkare nu är det individer som är här och som har använt sin kraft och sin talang.

Anförande nr 125

K a r i n G u s t a v s s o n (S): Motionen handlar inte om en ordningsfråga. Den handlar, som Stina Bengtsson så välformulerat sade, om mänsklighet. Den handlar om människor som kommer till vår stad för att de inte ser några alternativ att stanna i sina hemländer eftersom de inte klarar av att försörja sina familjer där.

Per Ossmer och hans sverigedemokratiska partikamrater tycks tycka att gruppen fattiga EU-medborgare är någon sorts störande inslag i deras Bullerbyn. Men det är inte en syn som vi kan leva med, och det är inte ett sätt som vi kan förhålla oss till den här frågan på i den här salen. Vi behöver en politik – en aktiv politik – på internationell nivå, på EU-nivå och nationellt och lokalt i Stockholm för att se till att de här människorna inte behöver sitta utanför Konsum och Ica, inte behöver bo i Nackareservatet och inte behöver vara på våra gator i Stockholm. Det är den stora utmaningen – inte att förbjuda fattigdom.

Anförande nr 126

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag har bara en fråga, Karin. Vi har ju haft en dialog med politiker i till exempel Rumänien och Bulgarien. Vad har du för belägg när du säger att de här människorna inte har något val och att de måste komma till Sverige för att klara sin försörjning? Vad är dina belägg för det påståendet?

Anförande nr 127

K a r i n G u s t a v s s o n (S): Om du hade bemödat dig att kanske träffa de människor som jobbar med gruppen fattiga EU-medborgare hade du vetat det. De

möter de 600 personer som bor i vår stad för att de är tvungna att bo här. Dessa människor vittnar om att de är här och bor utomhus därför att de inte klarar av att försörja sina familjer. Att du ifrågasätter deras motiv tycker jag är ytterst märkligt.

Anförande nr 128

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Ord kan verka som små, små doser av arsenik som slukas obemärkt. De verkar inte ha någon betydelse, men efter en tid visar sig giftets verkningar. Sverigedemokraternas retorik och politik är giftet, och vi ser tyvärr verkningarna. Hatbrotten mot utsatta EU-migranter ökar. De senaste dagarna och den senaste veckan har vi sett fler brandattentat mot flyktingförläggningar, och i kväll fortsätter Sverigedemokraterna att fara fram med förbud för människor i utsatthet att be om gåvor. Politiken hör närmast hemma på 1800-talet, och jag hade önskat att den hade dött där.

I stället för hets, hat och främlingsfientlighet behöver vi se frågorna bredare. Utsatta människors situation är en komplex fråga som har flera delar. Vi behöver i EU stå upp för mänskliga rättigheter och stoppa den rasism, diskriminering och ekonomiska utsatthet som orsakar att människor reser och ofta reser tillsammans eftersom vi har en vilja att organisera oss när vi står inför stora utmaningar.

I Sverige kan vi se goda exempel. I Mariefred ger invånarna EU-migranter sysselsättning. I Stockholm jobbar vi med bland annat Crossroads och Vinternatt, och vi vill göra mycket mer. Stockholmarna vill inte se ett förbud mot tiggeri; det har Ipsos undersökt. Sex av tio vill inte ha det. När SD vill bekämpa fattiga människor bekämpar majoriteten av stockholmarna fattigdomen, hetsen och rasismen.

Jag yrkar avslag på motionen.

Anförande nr 129

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Du talade om lite olika förekomster från 1800-talet, Freddy, som du inte tycker att vi ska se i dagens Sverige. Det tycker jag är bra. Men jag kan nämna en som du glömde, och det är människohandel. Vi kan aldrig acceptera människohandel på våra gator och torg. Om man är emot människohandel stöder man också självklart ett förbud mot tiggeri.

Människor behöver hjälp; det är ingen som förnekar detta. Men det är inte Sveriges uppgift att ta hand om utländska medborgare. Vi ska i stället sätta större press på att länder som Rumänien och Bulgarien tar ett större ansvar. Det är så vi ska lösa problematiken.

Anförande nr 130

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Jag håller med om att Sverige ska ta på sig ett stort ansvar att stå upp för mänskliga rättigheter i EU. Men om du hade bemödat dig att läsa forskning på området i stället för att ha dina rasistiska skyggglappar hade du sett i de stora forskningsrapporterna från Norge, till exempel, att det inte är organiserad kriminalitet som står bakom detta. Människor organiserar sig tillsammans. Man reser tillsammans med sina nära och personer som man har en relation till för att man blir starkare om man reser tillsammans.

Detta är människor som lever i utsatthet. Vi ska på alla möjliga sätt både nationellt och internationellt hjälpa dem. Men det ni gör är att försöka förbjuda fattiga människor, och det tänker vi alltid stå upp för att rösta ned varje gång ni lägger fram det förslaget.

Anförande nr 131

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Tyvärr har vi nu två partier som gör gemensam sak i frågan. Även om Stockholmsmoderaterna nu för tillfället har valt att inte agera i enlighet med moderpartiet är de ovanligt tysta i debatten.

Allt fler ansluter sig till skaran och anammar en förtryckande ideologi. Medan civilsamhället reser sig för samhällets mest utsatta väljer etablerade politiska partier att taktfast marschera högerut. Att förbjuda tiggeri är att förbjuda fattigdom; det har de flesta stockholmare förstått. Folk i allmänhet vill inte införa tiggeriförbud. De skänker hellre en slant och ser till att människor kan komma in under tak.

Därför står vi nu inför ett vägval. Vi kan fortsätta på den inslagna vägen. Vi vet vart den leder. Eller så väljer vi att lära av historien. Vi är ledamöter av Sveriges tredje största parlament, och vi bör agera därefter.

Anförande nr 132

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Att inte agera, säger Gita Nabavi. På något sätt är det talande för hela den politiska majoritetens politik just nu när det gäller de här frågorna. Att inte agera, säger man, när vi har fler boplatser än någonsin. Det rapporterar polisen på Kungsholmen och Norrmalm när jag talar med dem. Man skickar signalerna att det uppenbarligen är okej i Stockholm att bosätta sig lite var som helst oberoende av var det är. Det är på något sätt en mänsklig rättighet. Det är sådana signaler man skickar i budgettexter och annat. Där har vi problemet.

Vi moderater här i Stockholm står inte bakom ett förbud. Vi säger: Gör som i Finland, och gör som i Norge! Var tydliga med att svensk lag gäller oavsett om man kommer från Rumänien, Borås eller Stockholm. Man får inte bosätta sig var som helst. Då behövs inget förbud, utan då kommer vi till rätta med de illegala boplatser vi ser. Det är vägen framåt. Problemet med den nya majoriteten är att de inte gör någonting. Vi saknar handlingskraft och agerande från den politiska majoriteten. Annars kommer detta att ta orimliga proportioner framöver.

Anförande nr 133

G i t a N a b a v i (FI): Vi har visat både handlingskraft och agerande i frågan. Vi har dubblerat antalet platser på de natthärbärgen som finns. Vi anser inte att man kan avvisa människor utan att anvisa dem en plats. Det är helt och hållet emot de internationella konventioner som vi har undertecknat. Så enkelt är det.

Anförande nr 134

S a l a r R a s h i d (S): Fru ordförande, ärade ledamöter! Bland de nya ord som 2015 kom med i Svenska Akademiens ordlista fanns antiziganism. Antiziganism är kollektiva fördomar och rasism riktade mot romer. Det är en form av rasism med sina fenotypiska skillnader som har varit gällande ända sedan romerna bosatte sig i Europa. Det är en rasism som under historien har föranlett förföljelse och folkmord. Det är den mörka historia som vårt Europa bär på. Med romernas historiska situation

i dag och romernas nutida situation i södra Europa med diskriminering och utanförskap känns det mer än rätt att detta ord äntligen har kommit in i Svenska Akademiens ordlista.

De flesta EU-migranter som kommer till Sverige i dag och tigger för sin försörjning kommer från Rumänien och Bulgarien. Men långt ifrån alla är romer. Långvarig diskriminering och effekterna av den ekonomiska krisen i Europa har lett till att nästan 40 procent av den rumänska befolkningen löper risk för fattigdom och socialt utanförskap.

Om vi ska försöka lösa denna utsatthet på riktigt – den nöd och fattigdom som många EU-migranter befinner sig i – behöver vi ta hänsyn till och beakta denna historiska utsatthet av romer men även den ekonomiska situationen i dessa länder. Vi behöver från Sveriges sida sätta påtryckningar på hemländerna, som flera har varit inne på, så att de efterlever både folkrätten och konventionen om mänskliga rättigheter. Samtidigt måste vi från stadens sida fortsätta att utveckla arbetet bland annat vad gäller uppsökande verksamhet. Vi behöver stödja de ideella organisationerna och ge stöd i samband med avvisningar och ordna fler sovplatser och akutboenden.

Svaret är inte, som SD föreslår, att staden i sina allmänna ordningsföreskrifter ska ta in ett allmänt tiggeriförbud. Dessutom konstaterar SLK att detta är förbjudet i lokala ordningsföreskrifter. Det finns inte något utrymme för att kunna införa det.

Jag vill bifalla kommunstyrelsens förslag. Jag tycker att den typ av argumentation som vi har fått höra från SD hör hemma i papperskorgen.

Anförande nr 135

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Jag tänkte bara belysa en fråga. Det var inte så länge sedan vi hade ett parti här som talade om att öppna sina hjärtan och allt möjligt. Sedan hade man en kongress, och då vände man på klacken. Man ville ha ett tiggeriförbud, man ville bedriva en ansvarsfull invandringspolitik och så vidare. Som någon annan talare sade här tycker jag att Moderaterna kommer lite billigt undan. Berätta nu lite, i stället! Hur går det här egentligen ihop? Nu har ni ett beslut från er kongress. Varför stöder ni inte den politik som ni beslutade om där? Det blir bara ett spel för galleriet. Var ärliga mot väljarna nu, i stället!

Anförande nr 136

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det finns många beslut som fattas på partikongresser. Det vet nog alla i det här rummet. Man kan ha lite olika uppfattningar om en del beslut, som vi vet. När vi tittar på hur man har gjort i Kista, i Finland och i Oslo säger de erfarenheterna oss att man inte behöver gå fram med ett förbud. Det räcker med att tydligt stå upp för avhysningar och för att vi får bort de illegala boplatserna. Precis som den nationella samordnarens säger ska vi ha nolltolerans mot illegala boplatser. Där är vi tydliga.

Då skiljer vi oss också från Sverigedemokraternas politik. Vi går inte på människorna, utan vi går på de illegala boplatserna. Det är inte lagligt att bosätta sig var som helst. Där står vi upp, och där är vi tydliga. Erfarenheterna pekar på att det är det som är det mest effektiva verktyget om man vill få bort problemet runt omkring

tiggeri. Sedan ska vi jobba med utsattheten, och då jobbar vi gentemot länder, bland andra Rumänien. Men vi är tydliga med var vi står, och vi går inte på SD:s linje.

Anförande nr 137

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag delar inte föregående talaresh syn. Jag tycker att det är glädjande att se att Sverigedemokraternas politik ligger helt rätt i tiden, och jag är helt övertygad om att vi kommer att se fler utspel i framtiden där Moderaterna kopierar Sverigedemokraternas politik. Vi har sett det mycket i riksdagen, och vi kommer att se det mycket också här i Rådssalen. Men jag tackar så mycket för svaret. Detta är säkerligen en fråga som vi kommer att återkomma till vid ett senare tillfälle.

Anförande nr 138

S t i n a B e n g t s s o n (FP): Fru ordförande! Jag blir alldeles matt när jag hör Sverigedemokraternas argumentation här i dag. Raljant viftar ni bort frågor om vad ni vill göra för att minska lidande och diskriminering. Inte nog med att ni helt förnekar att anledningen till att människor kommer hit är att de lever i utsatthet, fattigdom och diskriminering i sina hemländer; ni förnekar dessutom ert eget ansvar. För ser ni, sverigedemokrater, ni har ett ansvar. Ni har ett ansvar för den svartmålning ni sprider om utsatta människor. Ni har ett ansvar som en del av det politiska etablissemang som ni själva tillhör för att alla människor ska behandlas enligt de mänskliga rättigheterna. Ni har ett ansvar för att inte spä på rasism och främlingsfientlighet. Ni har som en del av det politiska etablissemang som ni själva tillhör ett ansvar att stå upp för alla människors lika rätt och värde. Men ni tar inte något av detta ansvar.

I stället vill ni förbjuda människor att be om hjälp för att ni vill slippa se fattiga människor. Jag tycker att det är sorgligt.

Anförande nr 139

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Det tycks mig som om de flesta tycker att den rådande situationen är otillfredsställande. Däremot har jag inte hört så många förslag på hur man ska göra någonting åt saken.

Flera personer här har rest frågan om att de här människorna behöver lyfta sig ur misären. Det är faktiskt någonting som jag också har funderat på. Jag bor på Södermalm och går en hel del på Götgatan. Själv är jag en gammal gubbe och har inte personligen med saken att göra, men jag kan ändå se att en del av de unga flickor och kvinnor som sitter och tigger ser väldigt bra ut; det måste man säga. Det lilla jag vet av kvinnor är att om en kvinna har möjlighet att skaffa sig själv ett badrum gör hon det.

Då blir frågan: Varför gör de inte det? Varför gör inte de här kvinnorna som Fadime, reser sig och lämnar misären bakom sig?

(O r d f ö r a n d e n : Håll dig, Rickard, till motionen som handlar om tiggeriförbud och ändring av stadens allmänna ordningsföreskrifter. Det är det motionen handlar om.)

Jag hävdar att jag håller mig till motionen precis lika mycket som andra talare. Freddy Grip började tala om 1800-talslagstiftningen. Han fick dra en lång rad utan att ordföranden ingrep. Jag avviker inte mer än vad andra gör.

(Or d f ö r a n d e n : Han fick en tillsägelse.)

Då tackar jag för tillsägelsen när mitt anförande är slut, så det blir likabehandling.

Som sagt gällde min fråga: Varför reser sig inte bara dessa kvinnor och flickor upp, sträcker ut sin hand så att någon kommer och tar den handen, och så kommer de in i det svenska samhället och lämnar misären bakom sig? Jag har funderat på det länge, och kanske är Miljöpartiet på väg till en lösning. Vi läste Ewa Larsson i Dagens Nyheter den 6 augusti där hon skrev så här: Jag har också träffat flickebarn på Sveavägen som bara är 14 år och väntar barn. Jag har sett vidden av problemet.

Så kanske det är, att när man är 18 år i de här miljöerna är man kanske trebarns-mamma, och då är man fast. Det skulle i så fall kunna vara så att lösningen på det här problemet är: Stoppa barnäktenskapen!

Anförande nr 140

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Jag förstår inte hur Rickard Wall kan stå här och dra paralleller mellan tiggeri och, som han antyder, prostitution. Jag förstår verkligen inte hur han kan säga de här sakerna i rådssalen inför de här människorna.

Kan du, Rickard, förklara för mig hur det hänger ihop? Det här är verkligen under all kritik. Jag saknar ord, jag saknar ord, verkligen.

Anförande nr 141

R i c k a r d W a l l (SD): Icke med ett ord, icke med en tanke har jag berört prostitutionen. Jag menar att det finns mängder av karlar i det här landet som gärna skulle inleda ett livslångt partnerskap med de tjusiga unga tjejer som jag har sett. Det är det jag menar.

Anförande nr 142

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Jag vet inte heller riktigt var jag ska börja. Det här handlar om individens frihet. Människor som lever i en oerhört utsatt situation väljer ändå att resa många mil, lämna barn och familj hemma för att man anser att det bästa alternativ man har är att sitta på Stockholms gator och be stockholmarna om att visa medmänsklighet.

Du menar, Rickard, att lösningen på problemet skulle vara att kvinnor sträcker ut sin hand. Jag vet inte vad jag ska säga. Det är helt ofattbart. Hur ska man svara på det? Det är uppenbart att den här gruppen inte har valt den lösningen på sina problem.

Det måste vara så att vi värnar medmänsklighet och möjligheten att få sitta här och be om pengar. Jag saknar också ord; jag vet inte vad jag ska säga.

Anförande nr 143

R i c k a r d W a l l (SD): Ett tips till borgarrådet: Innan man begär replik ska man fundera på vad man ska säga.

All right: Jag har inte sagt någonting om lösningen, utan jag sade att jag har gått och funderat på varför de här tjugiga tjejerna sitter fast i misären. Varför gör de inte som Fadime, bara reser sig, går ifrån och lämnar eländet bakom sig? Jag har funderat på det länge.

Jag har sett vad Ewa Larssons skriver. Hon säger att hon ser problemet, hon pratar om gravida 14-åriga flickor i de här miljöerna, och jag har lagt ihop två och två och sedan frågat: Kan det vara så att man i de här miljöerna låser fast flickorna genom att se till att de blir gravida när de är 15–16 år? Det är bara en fråga. Borgarrådet tyckte inte att det var så, och själv skulle jag gärna vilja höra vad Ewa Larsson tycker om saken.

Anförande nr 144

P e r O s s m e r (SD). Herr ordförande! Det är lite svårt när man hela tiden får motta olika skopor med ovett, särskilt från ert håll här i mitten. Allra mest förvånad blir man när stalinisterna här nere i den högra hörnan börjar tala om mänskliga rättigheter och förföljelser när det är de själva som har sysslat så mycket med utrotning. Det är en väldigt konstig argumentation.

Det har åberopats vissa undersökningar som gjorts. Stockholmarna är emot förbud. Det är möjligt att det är så, men det beror på hur man ställer frågorna. Andra visar ju att 57 procent tyckte att det behövdes ett förbud.

Det är klart att man kan vara lite förvånad över Moderaternas inställning, men de får tala för sig själva. Det är ganska underliga argumentationer när man börjar tala om boplatserna, som vi ju hade uppe vid senaste sammanträdet. Det är inte det frågan egentligen handlar om.

Jag vill anknyta till vad som har påståtts om att lagstiftningen skulle hindra ett förbud. Så är det ju inte. Sveriges Kommuner och Landsting säger, som jag nämnde tidigare, så här i en ganska uppmärksammanad promemoria: Sammanfattningsvis kan konstateras att utrymmet för att i lokala ordningsföreskrifter förbjuda tiggeriet är begränsat – det är riktigt – men en sådan möjlighet troligen finns. De uttrycker sig alltså försiktigt och säger att det nog finns en sådan.

Sedan har man, lite felaktigt, deciderat i stadsledningskontoret, där man har gett uttryck för att det inte finns sådana möjligheter. Man har alltså inte läst på. Det allra värsta kanske är, om man nu ska förebrå sina politiska kolleger, att när argumenten brister för stadsledningskontoret börjar de tala om medmänskliga synsätt. Jag menar alltså de juridiska argumenten.

Jag tycker att den diskussion som vi har hört skiljer sig inte från den som fördes senast när det gällde bosättningar. Den enda argumentationen är: Det är synd om tiggarna; därför måste vi hjälpa dem. Men vi hjälper inte dem genom att skänka dem pengar.

Anförande nr 145

S t i n a B e n g t s s o n (C): Nu talar Per åter om att vi vill hjälpa tiggarna. Ja, det är klart att vi vill det, men jag vill veta hur du hjälper dem, Per. Du har inte kommit med något som helst svar om det fastän vi nu har haft en lång debatt. Kom

inte och säg att de kan åka hem, för där får de hjälp. Det är för att det inte finns bra stöd hemma som gör att de kommer hit. Det är för att de är utsatta och fattiga i sina hemländer och blir diskriminerade som de kommer hit.

Kom inte och säg att det är på väg att bli bättre där. Jag önskar att det vore så, men det är inte på väg att bli så just nu.

Jag vill veta: Hur vill du hjälpa, Per?

Anförande nr 146

P e r O s s m e r (SD): Min fråga är mycket enkel: Varför ska de hjälpas?

Anförande nr 147

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Ordförande! Jag vill börja med att säga att jag är glad över att vi i alla partier, bortsett från Sverigedemokraterna, är överens om att tiggeriförbud inte är rätt väg att gå i de här frågorna. Det är bra därför att det handlar om en väldigt utsatt grupp, och då är det bra om vi inte försöker slå varandra i huvudet med politik utan i stället fokuserar på vad vi kan göra för den här gruppen. Där påbörjade Alliansen under föregående mandatperiod ett arbete med bland annat Vinternatt, och det arbetet fortsätter vi nu med, och vi höjer ambitionsnivån.

Att kriminalisera möjligheten att be om hjälp är att skapa ett samhälle som är hårt och kallt. Det är ett samhälle där vi tycker att det viktiga är att människor som har en bostad och en ordnad tillvaro och som omfattas av det svenska välfärdssamhället slipper se den här oerhörda utsattheten. Det är viktigare än att människor som lever i utsatthet ska få be om hjälp.

Att förbjuda tiggeri är ett hot mot individens frihet. Vem är jag att säga att jag vet bättre vad en enskild människa ska göra för val? Den fria rörligheten i EU ska värnas för alla, även friheten för utsatta människor. Det är positivt att den här gruppen syns, att vi ser den utsatthet som finns i Europa år 2015, att vi ser att det finns en sådan fattigdom i Europa i dag, för det skapar tryck på förändring.

Det är jobbigt att se den här utsattheten därför att vi inte vill att människor ska ha det så här. Det visar vilka konsekvenser det får att ett välfärdssamhälle brister och vilka konsekvenser det får att människor diskrimineras. Vi är inte vana vid att se den här utsattheten, för vi lever i ett välfärdssamhälle som vi har byggt under lång tid i Sverige. Men även vi har varit ett land där små barn inte gick i skolan och där små barn levde i misär. Men vi har lyft oss, sakta men säkert, inte genom att kriminalisera utsattheten, inte genom att kriminalisera föräldrar till dessa små barn som gör allt vad de kan för att försörja sin familj, utan genom utbildning, arbete och ett starkt socialt skyddsnät.

Vi har lyft oss, och det kan även Rumänien och Bulgarien.

På sikt måste vi se till att inga människor blir så utsatta i Europa att de tvingas ge sig ut och resa många mil hemifrån för att sätta sig på Stockholms gator i minusgrader och be om pengar. Vi måste se till att alla barn i Europa går i skola och kan bygga sig en bättre framtid. Vi måste se till att inga människor diskrimineras. Fram till dess måste vi jobba både på lång sikt här i Stockholm och göra allt vi kan för att påverka

andra länder och på kort sikt göra allt vi kan för att den här gruppen inte ska ha det riktigt så svårt som den har.

Anförande nr 148

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Herr ordförande! Åsa Lindhagen säger att vi inte vill ha det så här. Men gör något åt det! Ska vi ha människohandel på våra gator och torg? Agera! Har ni över huvud taget någon dialog med till exempel polisen om vad som sker på våra gator? Jag kan rekommendera alla den här broschyren: *Ett försök till ett sakligt samtal om det organiserade tiggeriet*. Vill man ha den kan man kontakta mig, så ska jag se till att man får den.

Ha en dialog med polisen som är ute på gatorna. Ska vi ha den här typen av människohandel på våra gator, eller vad är det fråga om?

Anförande nr 149

Borgarrådet L i n d h a g e n (MP): Det handlar om människor som på många sätt har organiserat sig för att ta sig hit, har till exempel ordnat en transport från Rumänien och åkt till Stockholm gemensamt. Det verkar rätt rimligt att göra på det sättet. Det skulle jag själv göra om jag befann mig i den utsattheten. Jag skulle jobba tillsammans med släktingar och vänner för att ta mig någonstans där jag tror att jag kanske på något sätt kan dra in pengar för att försörja mig och mina barn.

Ska vi ha det på det här sättet? Ja, det ska vi. Vi ska ha det på det här sättet därför att det finns så pass utsatta människor i Europa i dag. Det är konsekvensen av den fattigdom som vi ser på våra gator i Stockholm. Vi kan inte blunda för det. Vi hjälper inte den här gruppen ett dugg genom att förbjuda deras möjligheter att be om hjälp. I stället ska vi från Stockholms sida göra allt vi kan för att på något sätt påverka långsiktigt. Vi är bara en kommun, men vi kan vara med och sätta press i de här frågorna.

Vi ska också jobba på kort sikt med att på alla sätt vi kan i någon utsträckning försöka lindra den utsatthet som vi ser på våra gator. Det är vad vi ska göra, och så ska vi ha det!

Anförande nr 150

N a s s i r A b d u l l a h i A l i (S): Kära ledamöter, kära stockholmare! År 2015 skäms jag och blir verkligen berörd av att man i dag pratar om ett tiggeriförbud, och jag yrkar avslag på motionen. Det gör jag av flera anledningar. När jag gick i sjuan och åttan sade min samhällslärare till mig: Medicin mot ett stelbent och hårt hjärta är utbildning. Varför? Jo, när jag bläddrade igenom historieböckerna blev jag väldigt berörd av hur mycket man kan lära sig av historien och hur fel det kan gå om man diskriminerar folk.

Lär er av historien, Sverigedemokraterna! Gå igenom era historieböcker! Jag tror att ni har missat samhällslektionerna i skolan. Var har ni varit på samhällslektionerna?

Jag ber att få berätta om dessa utsatta människor – jag gillar inte att ta ordet tiggare i min mun. Jag ser dem i tunnelbanan, och de är de mest generösa och de snällaste och finaste personer som jag lärt känna. Varför? För några dagar sedan fick jag höra hur

en av dessa tömde sin kopp för att ge en slant till Röda Korset. Varför? Ja, han ville dela med sig när han hörde att pengarna gick till syriska flyktingar.

Kan Sverigedemokraterna göra det? Ni borde skämmas. Er egoism har tagit oändliga höjder. Dessa utsatta människor, mammor och pappor, som reser från Rumänien till Stockholm ska inte bemötas av ett tiggeriförbud, utan vi ska hjälpa dem. Vi ser hur de ger mat till sina barn, de sitter där i kylan och tigger till sina barn. De vill inget hellre, såsom jag och mina föräldrar har velat, än ge kommande generationer ett arv, ge dem något bättre i framtiden. Det är inget att skämmas för.

Det är en utmaning till er sverigedemokrater är att kolla på Sveriges historia. Det var inte länge sedan Sverige var ett fattigt land. Jag kommer ihåg hur jag läste i historieböckerna att många människor flyttade från Sverige till USA på grund av just fattigdom. Man kan inte förbjuda fattigdom. Den kan drabba dig, den kan drabba mig, och det kan hända oss i morgon. Livets lotteri och var vi föds är inget vi kan rå över, men vi kan sprida kärlek för varandra.

Jag vill avsluta mitt anförande med vad Moder Teresa sade: Alla kan inte göra stora saker, men alla kan göra små saker med stor kärlek. Vänliga ord kan vara små och enkla att uttala, men de ekar i oändlighet.

Moder Teresa fick Nobels fredspris 1979. Lär er av henne!

§ 21 Bevarande av Bromma flygplats (Utl. 2015:112)

Anförande nr 151

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Stockholmsregionen är en perifer region ur ett internationellt perspektiv. Det gör oss beroende av en väl fungerande flygtrafik. Rapporter om läget i Stockholmsregionen visar att den mest sårbara punkten är Stockholmsregionens internationella tillgänglighet. Att då lägga ned Bromma flygplats är djupt oansvarigt. Det påverkar inte bara Stockholm och inte bara Stockholmsregionen, utan det påverkar hela Sverige. Att Miljöpartiet i Stockholm har fått styra agendan är inte bara korkat, det är djupt oansvarigt.

Ni säger i svaret på motionen att ni vill flytta flygtrafiken till Arlanda och bygga bostäder på Bromma. Men vore det då inte bättre att börja med att undersöka förutsättningarna på Arlanda i stället för att kasta pengar i sjön och sprida osäkerhet kring vad som ska hända med Bromma flygplats? Ingenting tyder ju på att ni kommer att lägga ned Bromma flygplats. Ändå får flygfältet fortsätta att vara Miljöpartiets bostadsalibi. Ni säger nej till riktiga bostäder och lovar att i stället bygga på Bromma. Inget tyder på att det kommer att byggas bostäder på Bromma i närtid. Ändå menade ni allvar när ni skickade in en plan för tunnelbanesträckning förbi Bromma flygplats till Sverigeförhandlingen, en tunnelbanesträckning som förutsätter 50 000 nya bostäder på Bromma flygplats.

Jag tycker att det är en otroligt oseriös hantering av Stockholmsregionens framtidsfrågor. Det är en oseriös hantering av bostadsfrågan, det är en oseriös hantering av tunnelbanefrågan och det är en oseriös hantering av flygets framtid.

Om ni menar allvar med bostadsfrågan, sätt i gång och bygg på den byggbara marken. Om ni menar allvar med Stockholmsregionens tillväxt, lägg då ned tankarna på att lägga ned Bromma flygplats!

Anförande nr 152

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Det här är en fråga som vi har pratat väldigt många gånger här. Vi kör den om och om igen, och det pågår en utredning där man tittar på den. Kan vi inte låta den bli klar?

Det är alltid så att det dyker upp en massa konstigheter. Läs utredningen om tunnelbanan. Det var inte 50 000 bostäder där som det var fråga om, det var mycket mindre. Men man kom fram till att det var absolut det bästa projekt man kunde göra när det gäller tunnelbanesatsningar i Stockholm.

Anförande nr 153

K a r i n E r n l u n d (C): Vilken utredning är det Daniel Helldén hänvisar till? Är det den powerpointpresentation som han skickade till mig förra gången vi hade fullmäktige då Karin Wanngård lovade att hon skulle skicka till mig den rapport som ligger till grund för det som ni har skickat in till Sverigeförhandlingen? En utredning och en rapport som inte existerar.

Som jag förstår det har Sverigeförhandlingen sagt att den linjen inte är aktuell därför att det inte finns någonting som tyder på att ni kommer att lägga ned Bromma

flygplats. Det finns ingenting som tyder på att det kommer att kunna byggas 50 000 nya bostäder på Bromma.

Jag tycker att det här är en otroligt oseriös hantering av många av de stora viktiga framtidsfrågor som Stockholm står inför.

Bifall till Alliansens reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 154

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Tänk vad skönt det skulle vara, Daniel Helldén, med en opposition som bara tystnade så fort man tillsatte en liten utredning och sköt frågan på framtiden, en opposition som inte kom med en endaste liten kritik, utan man bara begravde, förlåt, skulle utreda frågan inför framtiden – lite ovisst när man kommer med svar.

Men det är ändå dags igen att debattera Bromma, och vi kommer att fortsätta att tjata och lyfta frågan fler gånger än bara vid det här tillfället. Det är en fråga som är så extremt viktig både för Stockholms tillväxt och för hela landets försörjning av jobb och företagsetableringar och därför att en majoritet av stockholmarna faktiskt vill ha kvar flygplatsen.

Precis som Karin Ernlund konstaterar jag att majoriteten åter förespråkar en tidigare avveckling än 2038 när nuvarande avtal löper ut, något som varken stadens förvaltningar eller regeringens särskilda samordnare tror är möjligt.

Vi anser, till skillnad för vad finansborgarrådet påstår i ärendet, att det är bra att regeringen ser över regionens flygkapacitet. Flyget är viktigt, inte bara för Stockholms stad utan för hela regionen. Det är bra att man ser över kapaciteten på Arlanda. Vi behöver fler direktflyg, framför allt till länder som Indien och så vidare. Det skapar arbetstillfällen och stärker vår konkurrenskraft. Men det är inte samma sak som att lägga ned Bromma flygplats.

Det här har skapat en stor osäkerhet i näringslivet. Vi ser det också i olika mätningar. För drygt en månad sedan kom Svenskt Näringsliv med sin rankning av företagsklimatet i Stockholm. På ett år har Stockholm tappat 26 placeringar. Men det mest allvarliga är tappet med 100 placeringar när det gäller politiska attityder och inställning till företagande. I undersökningar där företagarna själva får ange vad det är som har skapat det här sämre företagsklimatet nämner de i de öppna svarsalternativen återkommunaliseringar, försening av förbifarten samt nedläggningshotet gällande Bromma flygplats. Det är alltså de allra mest frekventa svaren när företagarna själva får frågan.

Det räcker dock inte med det. Vi ser det i hela landet där kommunalråd efter kommunalråd, S-märkta sådana, går ut och säger att det här står vi inte bakom. Det här betyder att näringslivet och jobben hotas i våra kommuner. Socialdemokratiska riksdagsledamöter säger att de inte tror att Bromma flygplats kommer att läggas ned; Bromma behövs.

Det är väldigt mycket dubbla budskap här. Moderaterna är för att både utöka flygkapaciteten, stärka Bromma flygplats, ha den kvar och bygga bostäder. Det är fullt möjligt, det går att förena dessa.

Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 155

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Herr ordförande! Jag har en fråga till borgarrådet König Jerlmyr: Anser borgarrådet König Jerlmyr att Stockholms kommun får rätt ersättning betald för marken från Swedavia?

Anförande nr 156

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Det var en liten ny vändning i Brommadebatten när det gäller att hitta nya argument för att eventuellt lägga ned Bromma flygplats. Vi tycker att Bromma behövs som en investering för hela regionen där det handlar om direktlinjer till resten av landet men också till utlandet därför att Arlanda inte klarar den kapaciteten just nu när det gäller peaktider, och kommer inte heller att klara det framöver.

Det handlar om vår konkurrenskraft i regionen. Sedan kan ni använda vilka argument ni än vill för att eventuellt lägga ned Bromma flygplats, hitta på nya avgifter och så vidare.

För oss är det viktigt att ha kvar Bromma flygplats därför att det stärker vår attraktionskraft; det stärker vår konkurrens och skapar jobb, inte bara i Stockholm utan även i resten av Sverige. Vi behöver bygga ut Arlanda, och vi behöver också ha kvar Bromma därför att 90 procent av dem som flyger där är affärsresenärer. Precis som vi har det med Handelshögskolan, och vi har ganska förmånliga avtal med dem när det gäller tomträttsavgäld och så vidare, så kan vi ha det även när det gäller Bromma därför att det är viktigt för vår region och vår konkurrenskraft.

Anförande nr 157

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Herr ordförande! Ni kanske vet det redan att ingen annan flygplats i Sverige stör så många människor som Bromma flygplats. Det är inte för att den bullrar mest utan för att den ligger där den ligger, mitt inne i en miljonstad, tre kilometer från innerstaden och med en inflygning över ett brett fält från Barkarby till Bagarmossen, rakt över innerstaden, Söder och Kungsholmen. Enligt en uppgift störs ungefär 100 000 människor av flygbuller i Sverige varav 80 000 drabbas av Bromma flygplats.

Jag måste säga att jag tycker att det är förvånande att ens någon vill bevara den här flygplatsen, som är så uppenbart felplacerad eller rättare sagt en kvarleva från en långt mindre stad. Ändå har den samlade borgerligheten gjort det till sin nästan främsta stridsfråga. Vi har debatterat den förut.

En fråga som jag har reflekterat över den senaste tiden är: I vems namn förs egentligen den här striden? Det är ganska sällan som jag hör att ni pratar om Stockholm och stockholmarnas bästa. Det är inte så konstigt, för en majoritet använder aldrig Bromma, utan det är kommunalråd i Luleå eller kanske ett regionråd på Gotland eller väldigt ofta med emphasis de 24 000 arbetslösa runt om i landet som

kommer att drabbas som en direkt följd om vi beslutar att lägga ned Bromma flygplats. Allt enligt det helt oberoende forskningsinstitutet Stockholms handelskammare.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att granska det påståendet. Jag har läst utredningen och måste säga att den är jättekonstig. Det finns fler saker som är konstiga, men jag ska nämna en. Det är att antagandet bygger på att inget av det flyg som nu sker till Bromma kan ersättas av flyg till Arlanda eller andra typer av transporter. Det är helt osannolikt. Vi har i den här salen debatterat massor med gånger hur mycket Arlanda kan ta över. Vi brukar hävda att det mer eller mindre är allt, och andra säger att det är mindre. Men inte en enda slottid skulle kunna användas för att ersätta dagens Brommaflyg, inte ett enda flyg skulle i stället kunna gå till Arlanda. Det förutsätts vara anledningen till att de 24 000 jobben skulle vara hotade.

Den rapport som ni hänvisar till talar faktiskt om att det är *uppemot* 24 000, alltså någonstans mellan 0 och 24 000 jobb. Men i den här fyrpartimotionen talas det i stället om att omkring 24 000 jobb är direkt hotade. Det är en väldigt stor skillnad mellan uppemot och omkring. Det är lite oseriöst att fyra partier i denna sal ställer sig bakom det.

Jag menar att ni inte behöver vara särskilt oroliga för att vi skapar arbetslöshet ute i landet om vi lägger ned Bromma flygplats. Men frågan kvarstår: Vems talan för ni egentligen?

Anförande nr 158

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Här har du, Rickard, en Brommabo, en genuin Brommabo som är född, uppväxt och bosatt i Bromma. Hela mitt liv har jag levt där, och jag är inte störd av flyget. Men jag är störd av de stora trafikmängder som hela tiden ökar och som bullrar som ett bakgrundsljud vid olika tillfällen, rusningstid eller inte. Flyget är inte störande för Brommaborna.

Men, apropå det här med den odemokratiska hanteringen över huvud taget av det här ärendet, lyssna på Brommaborna! Vi vill ha flygfältet kvar. Det är en majoritet av Brommaborna, även de som bor i mycket bullerutsatta lägen, som hellre väljer att ha flygfältet kvar än att bebygga det med bostäder. Det handlar ju om 50 000 bostäder där. Det skulle generera trafikmängder som skulle bli otroligt mycket större än i dag, 30 000 – 40 000 bilar ytterligare i det trafikkaos som vi har.

Anförande nr 159

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Jag har i och för sig inte någon vetenskaplig undersökning av hur Brommaborna tycker, men det är uppenbart att åsikten är delad. Det finns många Brommabor som flyttade dit under en period då det inte fanns något inrikesflyg att tala om på Bromma, mellan 1982 och 1991, och som är ganska förskräckta över de stora och ljudalstrande plan som numera landar där. Det gäller inte bara Bromma för den delen, utan det gäller Kungsholmen, Söder, Skarpnäck, Bagarmossen, långt ut i Nälsta, Vällingby och Barkarby.

Nej, jag håller helt enkelt inte med. Man behöver inte heller förutsätta att 50 000 nya bostäder, eller hur många vi nu skulle bygga, skulle behöva generera väldigt mycket

biltrafik. Det finns till exempel ett förslag om att bygga tunnelbana dit. Då kan folk åka tunnelbana i större utsträckning.

Anförande nr 160

S t i n a B e n g t s s o n (C): Lite svepande sade Rickard Warlenius att vi inte bryr oss om Stockholm utan bara om något kommunalråd i Umeå eller något regionråd för Gotland.

Stockholm är en motor för hela Sverige. Vi har ett ansvar som huvudstad, och då ska vi inte förakta det beroende vi har av andra städer och människor som kommer därifrån. För att vi ska kunna behålla de huvudkontor och andra arbetsplatser som finns här i Stockholm är vi beroende av en infrastruktur som fungerar väl även kopplat till Gotland och Umeå. Då räcker det inte med de möjligheter som ni föreslår.

Jo, vi lyssnar på Umeå och Gotland, men vi gör det också för att det är bäst för Stockholm.

Anförande nr 161

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Jag har inte sagt att ni inte bryr er om stockholmarna. Jag sade bara att ni väldigt sällan för den här debatten i stockholmarnas namn, att det väldigt ofta handlar om kommunalråd i olika delar av landet, regionråd på Gotland och sådant. Det är lite annorlunda.

Sedan till frågan huruvida flyg- och transportkapaciteten i Stockholm räcker utan Bromma: Det är en av de frågor som nu utreds. Väldigt mycket tyder på det. Det finns till exempel många större städer som Berlin med flera miljoner invånare som klarar sig bra med bara en flygplats. Som sagt var det inte så himla länge sedan som Stockholm i stort sett bara hade en flygplats för både inrikes- och utrikesflyg, och det verkar har gått ganska bra.

Anförande nr 162

Borgarrådet E d h o l m (FP): Rickard Warlenius ondgör sig över att han inte förstår handelskammarens rapport om varför Bromma flygplats är viktig. Det är faktiskt det enda som jag förstår i Rickards analys av läget. Sanningen är att Vänsterpartiet aldrig någonsin har förstått företagets villkor. Sanningen är att Vänsterpartiet aldrig ens har varit för en fri företagsamhet. Sanningen är att Vänsterpartiets hela ideologi bygger på att företag faktiskt inte ska finnas, att världen blir bättre av att företagen inte längre finns.

Att Rickard Warlenius från Vänsterpartiet inte förstår en rapport från handelskammaren har jag faktiskt full förståelse för.

Anförande nr 163

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Det där var erbarmligt pinsamt. Varifrån kom analysen i detta inlägg? Ja, det kanske kom från Marx som Lotta Edholm ropar. Jag är ganska bra på Marx. Jag skulle kunna berätta ett och annat om Marx och hans syn på kapitalism och företagande, men det var väl inte det som vi skulle diskutera här i kväll.

Företag är organisationer för att producera och bedriva ekonomisk verksamhet, och såvitt jag vet har Vänsterpartiet aldrig någonsin uttalat sig mot att det skulle få finnas företag.

Anförande nr 164

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Rickard Warlenius undrar vem det är vi talar för, om det är kommunalråd eller stockholmarna. Det är klart att vi talar för stockholmarna. Det är vårt uppdrag att göra det. Det handlar inte om att det ska vara lite skönt att ta sig till Bromma i stället för till Arlanda, utan detta är viktigt. Bromma flygplats är viktig för Stockholms tillväxtkraft. I och med att den är viktig för Stockholms tillväxt är den också viktig, bra och positiv för alla stockholmare då tillväxten kommer alla stockholmare till del.

Det blir lite komiskt när Rickard klagar på att det är ogrundade analyser som Stockholms handelskammare kommer med som näringsministern, statsministern och ett samlat näringsliv står för. Rickard Warlenius tror inte på de analyserna, utan han verkar tro på sina egna rapporter som jag inte tycker verkar så välgrundade. Jag har inte hört några utlägg om varför det just är de rapporterna som Rickard verkar tro är välgrundade. Vi får nog lita på de experter som finns, och de är ganska entydiga: Bromma flygplats är viktig för Stockholms tillväxt.

Anförande nr 165

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Nja, så mycket rapporter finns det inte. Den som ni väldigt ofta hänvisar till visar sig vid närmare granskning vara erbarmlig.

När det gäller synen på tillväxt ska det hela redan enligt det beslut som majoriteten har fattat utredas. Om det påverkar tillväxten eller utvecklingen negativt ska vi ta hänsyn till det. Ni behöver inte vara oroliga över huvud taget.

Jag tänker så här: Det skulle kanske kunna vara så att ni faktiskt inte vill ta fram och visa vilken grupp ni egentligen talar för. Det som egentligen hotas är det som kallas beslutandeflyget eller direktörsflyget, som nu går från Bromma. Det är inte en särskilt tacksam grupp att lyfta fram i en debatt och påminna om vissa PR-problem. Så måste man nog säga. Det är en mycket mer tacksam bild att hålla uppe de 24 000 arbetslösa i landet. Men vad vet jag?

Anförande nr 166

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Herr ordförande! Det mesta är väl redan sagt, men Bromma flygplats är en mycket viktig tillväxtmotor för Stockholm. Man får inte heller glömma att Bromma flygplats är viktig för även övriga Sverige, och självklart ska vi följa de avtal som gäller fram till 2038.

Med det sagt vill jag klargöra att Sverigedemokraterna yrkar bifall till Moderaternas reservation.

Anförande nr 167

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Stockholm är faktiskt inte världens medelpunkt. Det är inte ens Europas medelpunkt, även om det naturligtvis smärtar mig som stockholmare att säga det. Vi ligger rätt långt utanför det som kan beskrivas som Europas centralpunkt. Ändå har Stockholm lyckats rätt väl. Vi har en ganska

hög andel huvudkontor i regionen. Delar av vårt näringsliv tillhör de absolut mest framgångsrika i världen.

Det här skapas naturligtvis inte endast av Bromma flygplats; det vore ju töntigt att påstå det. Man kan naturligtvis ha olika synpunkter på om Bromma är nödvändig eller inte. Men jag tycker att det är märkligt att vi, i en stad som ligger så perifert och som har ganska få naturliga konkurrensfördelar, med öppna ögon säger att vi gör oss av med en av de konkurrensfördelarna.

Det här skulle jag tycka var helt okej om näringslivet i Stockholm sade att det inte spelar någon roll; Arlanda fungerar väl i dag, det är lätt att ta sig till Arlanda, det är inga problem, lägg ned Bromma flygplats. Men det säger inte näringslivet i Stockholm, utan näringslivet i Stockholm säger att det är viktigt att Bromma flygplats faktiskt får finnas kvar. Det finns inga alternativ till Bromma flygplats just i dag. Därför måste vi naturligtvis lyssna på det. Det tycker åtminstone jag.

Det är väldigt lätt att raljera över företagsledare som känner att de måste åka från Bromma. Sanningen är Bromma är en av Sveriges största flygplatser som den är. Den ligger väldigt bra till, det är lätt att ta sig dit, och det är väl fungerande flygplats. Varför ska vi med öppna ögon säga nej och strunta i allt det? Varför skulle vi tycka att det är helt onödigt och strunta i vad alla beslutsfattare säger i Stockholm? Det är klart att vi kan göra så i många andra frågor också och säga att det är oväsentligt vad Stockholms näringsliv tycker. Vi behöver inte bry oss om det, för vi skapar våra egna konkurrensfördelar.

Men ett av de viktigaste skälen till att Stockholm nu faller som en sten när det gäller företagsklimatet är den nya majoritetens totala ovilja att lyssna på näringslivet, att våga ta till sig en del av de synpunkter som de har. Att lägga ned Bromma flygplats i det läge som Sverige och Stockholm befinner sig nu är att lägga ned en viktig konkurrensfördel som den här regionen har, och det tycker jag vore fel.

Anförande nr 168

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Konkurrensfördel, säger Lotta. I den här diskussionen är det intressant att alla flygplatser utom en flygplats har trafik till Arlanda. Det här handlar inte om att näringslivet skulle drabbas. Det här handlar om att vi kan skapa plats för bostäder. Det är en otrolig resurs vi har.

Är det någonting vi har problem med i den här staden är det bostäder. Företagen har enorma problem när de ska värva folk som inte har någonstans att bo. Här sitter staden på en fantastisk möjlighet, och den kastar ni bort genom att säga att det kommer att hindra utvecklingen i Stockholm. Jag skulle säga att om det är någon som pratar ned Stockholm är det Stockholms handelskammare som håller på med den här frågan på det här sättet.

Det som är det intressanta med att lägga flyg på Arlanda är att där får vi den hubb, den möjlighet och den utvecklingskraft som Stockholm behöver. Helsingfors utvecklas, och Gardemoen i Oslo utvecklas. Vi har Kastrup som utvecklas och andra stora flygplatser. Vi behöver *en* flygplats där Stockholm kan utvecklas.

Anförande nr 169

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag ska börja med att yrka bifall till vår reservation i kommunstyrelsen.

Nej, det är naturligtvis inte ett stort problem för Stockholms stad att vi inte tar Bromma flygplats i anspråk för bostäder. Det stora problemet är att Miljöpartiet i dag är med och styr bostadsbyggandet i Stockholm. Det är det som gör att en mängd bostadsbyggen stoppas i den här staden därför att ni använder Bromma flygplats som ett slags reservlösning som egentligen inte existerar. Ni låtsas att man kan bygga tiotusentals bostäder där inom några få år, och därmed kan ni använda det som argument för att säga nej till bostäder i till exempel Hammarbyhöjden.

Det fungerar som ert alibi att säga nej till Bromma och låtsas som att det ger bostäder i det korta perspektivet. Det gör det inte.

Anförande nr 170

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Jag kan nästan fortsätta där Lotta Edholm slutade. Det är klart att flyget har en oerhörd betydelse för Stockholm. Den har betydelse för tillväxten, och den har betydelse för företagande. Det har också betydelse för oss medborgare för att kunna ta oss ut och resa. Jag tror på mycket mer resande i framtiden, och därför måste vi utveckla flyget.

Det motionen handlar om är huruvida flyget ska utvecklas på Bromma eller inte. Jag tror inte på att vi kan utveckla flyget på Bromma. Jag tror på Arlanda. Arlanda har 25 miljoner passagerare. Under ett år har antalet ökat från 23 miljoner till 25 miljoner, 2 miljoner fler passagerare. Bromma har 1 miljon passagerare.

Vi måste ändå förstå digniteten i hur viktigt det är att vi satsar på en nod i Stockholmsregionen, där vi satsar på direktflyg ut i världen och där man verkligen kan direktlänka Stockholm till världen. I stället vill ni borra ned er i en flygplats som inte kan utvecklas, som inte kan ta emot fler större flygplan, det som vi så mycket kommer att behöva i framtiden.

Vi behöver satsa på miljövänligt flygbränsle. Vi behöver satsa på en fjärde landningsbana på Arlanda. Vi behöver satsa på terminalutbyggnader på Arlanda. Vi måste säkerställa att hela Sverige ska leva. Då kan vi inte ha en inrikes flygplats för att sedan transporteras till en annan flygplats innan man kan ta sig vidare ut i världen.

Jag var uppe och frågade borgarrådet König Jerlmyr om hon ansåg att vi får rätt betalt för marken på Bromma. Jag tror inte att alla här inne vet vad vi får betalt för marken. Då vill jag upplysa fullmäktige om att vi får drygt 2 ½ miljon kronor per år för marken på Bromma. Det är alltså mark som är värd miljarder där vi kan växa och utvecklas. Vi kan både utveckla flyg på Arlanda och få fler bostäder i Stockholm, och vi kan få en trevligare miljö, inte bara för boende i Bromma utan även för boende lite längre ut från flygplatsen som också störs av bullret i dag.

Vi kan göra mycket med flyget, och jag ser fram emot den utredning som Anders Sundström ska presentera i oktober nästa år.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 171

E r i k S l o t t n e r (KD): Herr ordförande! Motionen handlar faktiskt inte om att utveckla flygtrafiken på Bromma, utan den handlar om något så simpelt som att det avtal som vi har slutit med Swedavia om fortsatt flygtrafik ska gälla till 2038. Jag tycker att det är viktigt att de avtal vi sluter med staten och som sätter spelregler för näringslivet och mycket annat i vår region gäller och att vi står upp för dem.

Nu vill ni bryta detta avtal, om ni får göra som ni vill, år 2022. Det är inte möjligt. Tror inte Karin Wanngård att det kommer att få konsekvenser för bland annat företagarna om vi ska lägga ned flygplatsen redan om fem sex år?

Motionen handlar också om att planerna på att plötsligt lägga ned resurser på en framtida bostadsbebyggelse på en plats som vi inte vet är möjlig att bebygga ska avbrytas. De mångmiljonbelopp som ni nu plöjer ned i detta projekt skulle vi kunna använda till bostadsbebyggelse på mer realistiska platser där vi kan få nya bostäder på kort tid i stället.

Anförande nr 172

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Tack så mycket för tydliggörandet! Ni vill alltså inte utveckla flygtrafiken, någonting som Stockholmsregionen skulle behöva och någonting som vi verkligen behöver för att hela Stockholm ska leva, med inrikesflyg och utrikesflyg på en och samma flygplats.

Det som händer i dag med flygtrafiken är att boende i våra norra kommuner väljer att flyga till Helsingfors för att flyga vidare ut i världen och att boende i våra södra kommuner väljer Köpenhamn för att flyga ut i världen. Man vill inte hamna vid Bromma och sedan transportera sig till Arlanda.

Vi måste utveckla flyget, och då måste vi utveckla Arlanda. Jag ser ingen utveckling i Bromma.

Anförande nr 173

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag kanske var otydlig. Alliansen är alltså för att utveckla Arlanda, utöka flygkapaciteten i hela regionen, men det innebär inte att det sker på bekostnad av Bromma. Arlanda klarar inte kapaciteten på peaktider med bland annat affärsresenärer som ska ta sig till jobb och företag runt om i Sverige. Det tar minst 20 år att få ett nytt miljötillstånd för eventuellt en ny bana. Då är vi långt framme, långt senare än 2022, skulle jag säga.

Det är två miljoner passagerare, inte en miljon som finansborgarrådet sade, som flyger till och från Bromma varje år. Braathens bland annat skulle kunna investera i nya tystare energisnålare plan, men det är klart att osäkerheten kring Bromma stoppar möjliga investeringar framöver.

Kommer Socialdemokraterna att verka för att Bromma flygplats avvecklas i förtid, eller inte? Kommer ni socialdemokrater att ta strid med er kollegor i riksdagen och i regeringen men också lokalt som är mot avvecklingen av Bromma flygplats i förtid?

Anförande nr 174

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Marken där Bromma flygplats finns i dag är värd miljardbelopp. Vi måste se till att vi kan få både och i Stockholmsregionen. Vi kan få fler bostäder som vi så väl behöver, fler skolor och förskolor, och vi kan också få en ökad flygkapacitet om man vill och vågar.

Det är självklart ingenting som man gör från den ena dagen till den andra. Det är därför det är så viktigt att Anders Sundström får jobba med utredningen och kan redovisa hur vi ska utveckla Arlanda, vad vi kan komma fram till och hur snabbt det ska gå. Men tro inte att flygindustrin kommer att gå till mindre plan, utan utvecklingen går mot större plan med ökad flygkapacitet. Landningsbanorna på Bromma kommer absolut inte att klara av en utökad flygkapacitet.

Anförande nr 175

K a r i n E r n l u n d (C): Det är i alla fall glädjande att höra att finansborgarrådet talar så varmt om flygets utveckling, men jag tror att hon kanske inte har läst vad vi yrkar i vår motion. Det är inte så att vi yrkar att vi inte ska utveckla Arlanda. Jag förstår inte hur en utveckling av Arlanda står emot att inte lägga ned Bromma flygplats i förtid. Det är inte så att ni har presenterat ett konkret förslag på hur ni ska flytta flygtrafiken från Bromma till Arlanda. Det är ju ett jättejobb i sig. Menar finansborgarrådet allvar med att utveckla flygtrafiken då är det som vi först vill se konkreta förslag på hur ni vill utveckla Arlanda, innan ni påbörjar arbetet med att lägga ned Bromma flygplats.

Sedan måste jag också säga att det är för väl att människor i Skåne inte åker till Arlanda för att flyga vidare ut i världen. Det är väl inte så himla konstigt att man åker till den flygplats som ligger närmast där man bor.

Anförande nr 176

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det viktigaste vi kan göra om vi vill värna flygets utveckling är att säkerställa att vi får fler direktlinjer till och från Stockholm. Det kommer vi att kunna säkerställa på *en* flygplats i Stockholmsregionen. Vi måste också säkerställa att vi kan utveckla flygkapaciteten så att fler människor har möjlighet att flyga. Då tror jag inte på att Bromma i framtiden kan ha den utvecklingen. Vi pratar om terminaler, vi pratar om möjligheter till angöring för kollektivtrafik, vi pratar om spår och vi pratar om att många människor som inte vill ta bilen till och från flygplatsen ska kunna slippa det.

Den framtid som jag ser för flyget och den framtid jag ser för transporter till och från flygplatser gör att vi inte kommer att kunna satsa på två flygplatser i Stockholmsregionen. Arlanda räcker.

Anförande nr 177

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! När jag hör finansborgarrådet känner jag mig väldigt glad över det avtal som vi har i dag och som omöjliggör för den här församlingen att säga upp avtalet ensidigt.

Jag hade trott, och jag brukar ändå tro, på politiska beslut. I det politiska beslut som den här församlingen har fattat har ingått att vi ska ta hänsyn till Stockholms stads utveckling, ta hänsyn till arbetskraft, utveckling, näringslivet och så vidare. Men det

som Karin Wanngård nu säger är att vi fullständigt ska strunta i det, för Karin Wanngård har bestämt sig för att vilja lägga ned Bromma flygplats alldeles oavsett konsekvenserna.

Jag är så glad och tacksam för att det är någon annan än Karin Wanngård som får fälla det avgörandet.

Anförande nr 178

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag förstår att det är en argumentationsteknik från borgarrådet Edholms sida, och jag har full respekt för det, men det hon påstår är ingenting som jag har sagt.

Jag har väldigt tydligt i den här talarstolen talat om utvecklingen av Arlanda. Jag har varit väldigt noga med att säga att vi verkligen behöver flygkapaciteten i Stockholm, så att vi kan ta emot större flygplan som behöver större landningsbanor och som behöver andra terminalfunktioner. Om borgarrådet Edholm vill missuppfatta det får hon gärna göra det, men jag är tydlig: Flygkapaciteten behövs i Stockholm och i Stockholmsregionen. Den behöver utvecklas, och det ska ske på Arlanda.

Anförande nr 179

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (M): Visst ska vi titta på den framtida utvecklingen och det framtida behovet av flygkapacitet. Stockholm är ju en snabbt växande stad, snabbast växande i Europa. Men problemet är att den rödgrönrosa majoriteten hemställer om nedläggning av flygplatsen på Bromma redan 2022. Det är därför vi har den här diskussionen.

Det är inte så enkelt som Karin Wanngård säger, att man flyttar en byggkloss från ett ställe till ett annat med flygtrafiken från Bromma. 20 procent av flygtrafiken på Bromma försvinner under peak, och på Arlanda dit byggklossen ska flyttas finns det alltså inte plats under peak. Det är just de attraktiva tiderna under peak då folk flyger som efterfrågas. Därför tappar man 20 procent av flygen.

Anförande nr 180

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är därför det är så viktigt att inte lägga tankeförbud på Brommafrågan. Det är därför det är så viktigt att låta Anders Sundström kolla på frågan ordentligt, vilket han kommer att göra under ett års utredande och återkomma till vad som är möjligt och vad som inte är möjligt. Men jag ser gärna att det i framtiden är möjligt att satsa på och utveckla flyget.

Anförande nr 181

E r i k S l o t t n e r (KD): Man kan tycka olika om Bromma flygplats vara eller icke vara. Det får vi ha respekt för i en demokrati. Men det vakuum som vi nu befinner oss i, och som kommer att fortsätta i ungefär ett år till innan Sundström presenterar sin utredning, är skadligt för Stockholm. Hittills har nog de flesta trott att regeringens utsedda förhandlingsperson mest har varit ett sätt att blidka Miljöpartiet, men oron har haft anledning att stiga efter Wanngårds allt tydligare uttalanden i fullmäktige i frågan, och efter att man har läst förslaget i budget för 2016 börjar man faktiskt tro att majoriteten på allvar tänker stänga Bromma flygplats.

Självklart riskerar denna osäkerhet att påverka investeringarna negativt. Man ska kunna lita på Stockholms stad som avtalspartner. Vi har slutit ett avtal med Swedavia som sträcker sig till 2038. Utifrån detta planerar näringslivet, omkringliggande kommuner och exempelvis planer för en utbyggd kollektivtrafik, jag tänker då till exempel på Tvärbanan norrut.

Osäkerheten i frågan drabbar också bostadsbyggandet negativt. En icke oansenlig summa pengar läggs nu på att förbereda bostadsbebyggelse på Bromma flygplats, trots att vi vet att sannolikheten för att regeringen skulle avbryta avtalet med Bromma flygplats är otroligt liten. Flera nämnder får nu i uppdrag att planera för bostadsbyggande på flygplatsområdet, och om det skulle bli aktuellt någon gång i framtiden att göra detta vet vi att det är just i en framtid men knappast i en nära framtid. De resurser som man nu lägger ned på detta skulle såklart kunna användas till att planera bostäder på mer närliggande, exploaterbar mark.

Man kan inte behandla en flygplats som om det handlade om ett slags parallell landsväg till en motorväg. Flygplatsen spelar en avgörande roll för stora delar av näringslivet i Stockholmsregionen och i andra delar av Sverige. Då duger det inte att säga att man ska ge besked om flygplatsens framtid när majoriteten har kommit överens. Man förhalar frågan framåt i tiden samtidigt som det ges högst spretiga och olika svar beroende på vem som frågar och vem man lyssnar på.

Detta är inte ett ansvarsfullt sätt att behandla alla dem som faktiskt är beroende av Bromma flygplats. När vi hade den första interpellationsdebatten här i dag pratade vi mycket om företagsklimatet. Det är klart att det här sättet att behandla en viktig infrastrukturfråga för Stockholm naturligtvis påverkar företagsklimatet negativt i vår stad.

Jag yrkar därmed bifall till den reservation som Alliansen har lagt i kommunstyrelsen.

Anförande nr 182

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Den här debatten blir mer och mer oseriös. Jag undrar, Erik Slottnér, vad det är för en massa människor som är beroende av Bromma flygplats. Var är alla dessa ute i landet som är tvungna att flyga till Bromma? Var ser ni dem någonstans? Det finns *en* flygplats i landet som endast flyger till Bromma, och det är Trollhättan. Resten av landet flyger till Arlanda. Det går parallellflyg. Det är bättre trafik från Stockholm till Göteborg på förmiddagen än vad det är till Västerhaninge, för det är tre flygbolag samtidigt som flyger dit. Det finns en överkapacitet. Det finns däremot problem om man ska få in alla de olika flygbolagen samtidigt. Det där är någonting som utredningen tittar på, och det är viktigt.

I de siffror och allt som lyfts fram när det gäller den här frågan så säger man att peaktiderna inte fungerar. Men på något vis har man glömt bort att sedan vi satte igång den här debatten så har man öppnat den tredje landningsbanan på Arlanda fullt ut. Det finns mycket mer kapacitet i dag än vad det gjorde tidigare.

Sedan kan man diskutera om det skulle behövas en fjärde landningsbana där. Det tar tid att bygga en ny landningsbana, och då ska ni veta att om ni läser alla tidigare

utredningar sedan långt innan vi satte igång den här debatten så ser ni att man måste sätta igång med att bygga den fjärde landningsbanan långt innan 2038. Det är ändå någonting som ligger i alltihop som måste göras.

Vad vi vet när det gäller Bromma är för det första, som jag sa tidigare, att det är en fantastisk plats att bygga bostäder på. Och oavsett, om vi går igenom alla de planer ni hade när ni satt i majoritet och försökte peta ut var alla människor skulle få plats någonstans i Stockholm, så fungerar inte det när man tittar på det konkret. Om Stockholm ska utvecklas måste vi ta denna extremt stadsnära plats där vi kan bygga otroligt bra kollektivtrafik. Enligt de utredningar som finns, bland annat Jonas Eliassons genomgång som också är den som ni backade upp när det gäller de andra tunnelbanelinjerna, visas att just ett tunnelbanebygge ut till Bromma, om man bygger bostäder där, blir den mest lönsamma tunnelbanesatsningen eller kollektivtrafiksatsningen som vi i princip kan göra i dagsläget. Det är där vi har möjligheten.

Vi vet för det andra att Bromma i dag har slagit i taket vad gäller miljötillståndet. Ni kanske vill ta fram ett helt nytt miljötillstånd som säger att man ska flyga ännu mer, bullra mer och bygga mindre utanför Brommas områden. Vi ska helt enkelt fortsätta med de restriktioner som finns så att vi inte kan bygga Stockholm på ett vettigt sätt.

Bromma behövs som bostadsutveckling, och Arlanda behövs för flyget!

Anförande nr 183

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Borgarrådet Helldén undrar vilka det är som anger att det är viktigt att flyga från Bromma. I Svenskt Näringslivs företagarpanel från 2014 menar 70 procent av de tillfrågade i Jämtland att det är mycket viktigt för dem att kunna ha kvar Bromma. Skåne har 47 procent av de tillfrågade företagen, Kronoberg hälften av företagen. På Gotland med ett miljöpartistiskt regionråd är det 87 procent som menar att en nedläggning skulle påverka dem mycket negativt.

Vi har uppror från Östersund, Umeå, Luleå, Kalmar, Gotland och Trollhättan. Samtliga S-kommunalråd skriver i en debattartikel i Dagens Samhälle att en stängning av Bromma flygplats slår direkt mot deras kommuners tillväxt och sysselsättning.

Jag kan räkna upp hur många fler kommuner som helst: Åstorp, Bjuv, Klippan, Perstorp, Svalöv, Ängelholm och så vidare. Det här påverkar alltså kommunerna ute i landet men framför allt kommuner och företag i Stockholmsregionen, för det visar ju varför just företagsklimatet har rasat. De uppger själva bland annat nedläggningen eller hotet om nedläggning av Bromma när vi frågar dem om varför företagsklimatet har försämrats.

Det är tydliga svar, och då gäller det för er i den nya majoriteten att lyssna till detta. Eller vill ni fortsätta rasera företagsklimatet och ytterligare försämma det? Det är frågan.

Anförande nr 184

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag pratade inte om vad som var viktigt för företagande, utan jag frågade Erik Slottnér vilka företag som drabbas av detta. Det finns en föreställning om att Bromma är en sådan viktig flygplats att hela landet i

princip skulle stängas ned om vi tog bort denna flygplats, trots att det finns flyg från i princip alla platser i landet. Arlanda har 30 inrikesflyg, Bromma har 11 eller om det är 12 stycken varav ett enda som är exklusivt till Bromma. Det är det som är det intressanta och som man glömmer bort i hela den här diskussionen.

Till det hör Handelskammarens fantastiska rapport som visar att det skulle försvinna så otroligt många jobb, och så pekar de på att flygplatserna ute i landet skulle komma att läggas ned.

Anförande nr 185

Erik Slottnér (KD): Helldén får väl fråga det näringsliv som nu är väldigt rädda för att flygplatsen ska läggas ned just vilka företag som hotas. Jag står inte här med någon lista, som han säkert förstår. Men det är klart att kapaciteten inte räcker. Även om det går två plan, ett till Bromma och ett till Arlanda, så innebär ju inte det att du kan ta bort planet till Bromma och bara köra ett plan till Arlanda. Arlandas kapacitet räcker inte!

Erkänn nu, Daniel Helldén, att du förde väljarna bakom ljuset i förra valrörelsen! Du gav sken av att en röst på Miljöpartiet i kommunvalet skulle innebära att Bromma flygplats läggs ned, trots att vi vet att det bara är staten som ensidigt kan säga upp avtalet före 2038. Ni gav sken av att vi skulle kunna bebygga Bromma flygplats i en täthet som Miljöpartiet aldrig har varit i närheten av att förespråka i denna stad, en täthet som skulle bli betydligt högre än exempelvis än i Hagastaden. Ni gav också sken av att dessa 50 000 lägenheter skulle kunna byggas inom loppet av några år och har haft det som intäkt för att säga nej till andra bostäder.

Ni har fört väljarna bakom ljuset, och det handlar om att ni egentligen är emot flyget som transportmedel!

Anförande nr 186

Borgarrådet Helldén (MP): Vi var otroligt tydliga innan valet med att det är staten som måste säga upp avtalet. Då pekade vi också på att det inte är något problem. Staten kan säga upp avtalet, men det är konstruerat så att vi här i staden inte kan göra det. Det var alltså inget konstigt.

När det gäller tätheten ritade vi fram ett förslag med mycket bostäder där. Det är lägre täthet än i Hagastaden. Det är ett fullt realistiskt projekt. Sedan har Handelskammaren i en av sina otaliga rapporter för att säga allting som heter Bromma sagt att det här är fullkomligt omöjligt. Så är det inte, och jag vill säga, eftersom jag inte kunde prata klart i den förra repliken, att när det gäller Handelskammaren rapport om arbetstillfällen så pekar de på att man skulle lägga ned flygplatser. Men det hade inget med det att göra! Det är som om de andra planen skulle sluta flyga därifrån. Det finns även en överkapacitet i de här inrikesplanen som är intressant.

Sedan vill jag återföra det här med den tredje landningsbanan som hela tiden glöms bort. Det finns tre landningsbanor som fullt ut går att använda på Arlanda, men den kapaciteten har man förträngt.

Anförande nr 187

Karin Ernlund (C): Jag tycker att det är jätteintressant att höra hur borgarrådet Helldén säger att vi måste bygga bostäder på Bromma. Det är liksom det enda sättet att klara bostadskrisen i Stockholm, menar han.

Bromma är egentligen det enda stället som Miljöpartiet har föreslagit att vi ska bygga tätt. Marieberg är det enda stället som Miljöpartiet har sagt att de vill bygga högt. Det är så uppenbart och faktiskt ganska fånigt att ni lutar hela er bostadspolitik på ställen där det inte går att bygga.

Därför undrar jag: Eftersom Daniel Helldén vill bygga högt och tätt i Marieberg och på Bromma flygplats, på vilka andra platser vill han bygga nya täta bostadsområden och på vilka andra platser i Stockholm vill han bygga höga hus?

Anförande nr 188

Borgarrådet Helldén (MP): När det gäller frågan om att det skulle vara det enda stället att bygga på svarar jag att det är *ett* av de ställen som man bör bygga på.

Inför valet tog vi fram en bostadsrapport där vi gick igenom alla 14 stadsdelar och letade upp platser och tittade var man kunde bygga. Detta resulterade i 150 000 bostäder. Vi gjorde en rapport av detta som presenterades vid valet. Bromma var en del av detta, men utöver det fanns 100 000 bostäder som vi pekade ut och det var nästan överallt i hela staden.

När det gäller var man kan bygga höga hus har vi pekat på Marieberg. Det är en utmärkt plats. Kista är en utmärkt plats. Alvik är en utmärkt plats. Vi har även det torn som eventuellt ska byggas på gasklockans plats. De hus som byggs i Årsta är alldeles utmärkta.

Det finns många andra bra platser, och jag tycker att det är oseriöst att hävda att vi inte har någon annanstans att bygga. Vi har en plan, och den är fullt möjlig.

Anförande nr 189

Rickard Wall (SD): Ordförande, ledamöter! Flera olika talare har talat om tunnelbanan till Bromma. Då vill jag bara i all anspråkslöshet informera om, för kanske alla inte vet det, att jag är Sverigedemokraternas representant i trafiknämnden i landstinget. Därför kan jag berätta, vilket tydligen Daniel Helldén inte ville göra, att så här är det:

Vi har nu ett program för tunnelbaneutbyggnad i Stockholm. Det är nio stationer och så vidare som ska vara klart till 2025. Det sannolika nästa steget är den tunnelbaneutbyggnad som kommer i samband med Sverigeförhandlingen, som det kallas. Man ska bygga höghastighetståg från Stockholm till Malmö och Göteborg, och i samband därmed ska staten gå in i vissa orter och stödja spårbyggnation för att det i sin tur ska utvecklas bostäder.

I förra månaden lämnade Stockholms läns landsting sitt inspel till Sverigeförhandlingen om vilka sträckningar, vilka tunnelbaneprojekt som man vill diskutera, och det är alltså ett dussintal och ännu fler olika projekt. Inte något av dessa projekt omfattar tunnelbana till Bromma.

Det betyder alltså att det är rimligt att tänka sig att tunnelbana till Bromma inte ligger inom planeringshorisonten. Uppförsbacken är ganska brant, om man inte tar till extraordinära initiativ. Det man möjligen pratar om är en spårvagn till Bromma.

Framtiden vet man så lite om, men spontant undrar jag nog att om man låter avtalet löpa ut 2038 och sedan börjar prata tunnelbana så kanske saker och ting hamnar rätt i tiden – kanske.

Anförande nr 190

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är helt korrekt att landstinget inte har petat in tunnelbanelinjen via Bromma i sin plan. Det har vi gjort här från staden, och sedan kommer Sverigeförhandlingarna att hantera det på olika sätt.

Att landstinget inte gjorde det är inte så konstigt i och med att Moderaterna som styr på nåder där vill ha kvar Bromma och inte bygga bostäder där. Därför är det inte så förvånande att de inte har matat in det. Det skulle vara konstigt annars, egentligen.

Vad som däremot är konstigt är att det enda projekt som är fullt samhällsekonomiskt lönsamt när det gäller dessa spårvägssatsningar är just denna tunnelbanelinje. Det hade varit lite kul om landstinget som ändå sitter och planerar kollektivtrafiken hade hanterat det på något sätt, tycker jag. Men det gjorde de inte.

Anförande nr 191

R i c k a r d W a l l (SD): Vad som är samhällsekonomiskt lönsamt har vi pratat om ganska många gånger i landstinget, och där tror jag nu att ledamöterna har ett grepp om vad samhällsekonomi innebär. Först och främst, i en kortversion, när man säger samhällsekonomiskt lönsamt talar man ofta om den samhällsekonomiska kalkylen, och när det gäller kollektivtrafikinvesteringar så visar de ofta på negativt utfall. Den samlade samhällsekonomiska bedömningen är däremot något annat, och då har vi ofta lönsamhet rent generellt när det gäller kollektivtrafiklösningar.

Jonas Eliasson har jag stort förtroende för. Det var en av mina kollegor. Jag var på Hawaii på konferens med honom för en väldig massa år sedan. Nu ser jag att tiden rinner ut, och det kanske är lika bra det. Tack för replikskiftet!

Anförande nr 192

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag är också Brommabo. Jag är störd, och många med mig, inte bara i Bromma, utan det handlar om 80 000 personer.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att kommunfullmäktige har gjort ett tydligt avvägande av för- respektive nackdelar när det gäller er motion. Det är ju så i politiken att sitter man i minoritet gillar man inte allt som utreds, planeras eller genomförs. Från vår sida ogillade vi starkt att närmare 28 000 hyresrätter privatiserades. Ni sålde av en masse i alla fall. Vi ogillade att ni låste fast Brommas användning i 30 år. Vi ser nu att den här marken är alldeles för värdefull för att hårbärgera en liten bullrig flygplats med mest inrikesflyg i denna klimatmedvetenhetens tid.

Visste ni att Stockholms geografiska centrum ligger i Bromma stadsdelsnämnd, i Traneberg? Det är verkligen inte långt från flygplatsen. I anslutning till Stockholms

geografiska centrum har vi alltså en flygplats som hindrar oss från att bygga bostäder och hindrar oss från att gå upp i höjd med byggnader. Det ni, Centerpartiet!

Observera att Bromma växer mest i hela Stockholm även utöver eventuellt flygplatsmark. Se framåt, kära borgerlighet – se den nya stadsdelen som vi kan utveckla här! Vi behöver marken för bostadsbyggande av en ny stadsdel med klimatsmarta lösningar och givetvis med väl utbyggd kollektivtrafik. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 193

E r i k S l o t t n e r (KD): Jag blir så störd över siffran 80 000 som kommer upp. Jag tycker att det är moraliserande på något sätt. Var har ni fått den siffran ifrån? Ni bestämmer vilka som ska vara störda av buller eller inte. Med den beskrivning ni har av de här områdena som ligger inom flygplatsen influensområde är det väldigt konstigt att bostadspriserna är så höga som de är där. Det är väldigt attraktiva bostadsområden med höga priser på bostadsrätter och med väldigt långa köer för hyresrätter. Men ni säger att det är så fruktansvärda miljöer att bo i på grund av buller är populära bostadsområden. Väldigt många av dem som bor nära – jag är en av dem – störst inte alls av bullret. Det är väldigt många som tycker att det är väldigt bra att Bromma flygplats finns där och att det är nära.

Det ni häver ur er är moraliserande och inte seriöst, tycker jag.

Anförande nr 194

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Om jag inte misstar mig är det Naturvårdsverket eller Miljödepartementet som har tagit fram siffran 100 000 flygbullerstörda personer i Sverige, varav 80 000 berörs av Bromma. Det är fakta och ingenting vi har hittat på.

Det är olika om man störs av buller eller inte. Men det finns de facto medicinska bevis för att blodtrycket ökar och att man mår sämre av att hela tiden behöva skärma av buller som stör. Ni vet hur det är när man stänger av datorn och fläkten slutar. Det är lite som att man pustar ut. Din kropp arbetar hela tiden med att försöka stänga ute det här bullret.

Vi har varit tvungna att avstyrka ett antal detaljplaner därför att det inte fungerar under bullermattan. Ni hindrar alltså staden från att utvecklas och att fler bostäder byggs. Släpp fram det här!

Anförande nr 195

K a r i n E r n l u n d (C): Det är intressant att höra hur Miljöpartiet försöker slå in något slags kil hos Centerpartiet kring höga hus. Det är ju faktiskt så att stadsbyggnadskontoret har gjort en inventering av var man kan bygga höga hus med Bromma flygplats som den är i dag, och det visar sig att det finns många ställen i princip hela Stockholm, förutom allra närmast Bromma flygplats, där det går att bygga hus uppemot 60–70 meter också ganska nära Bromma flygplats.

Det är intressant att det är just Cecilia Obermüller som tar upp det här, för det är inte direkt som att hon har gjort sig känd för att vilja bygga högt och tätt i Stockholm. Jag vill därför ställa samma fråga till henne som jag ställde till Daniel Helldén: Är det så att du bara vill bygga högt och tätt på Bromma flygplats och runt omkring Bromma

flygplats? Om inte, kan du i så fall nämna andra platser som du vill förtäta och där du vill bygga höga hus.

Anförande nr 196

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): På torsdag i stadsbyggnadsnämnden antar vi en detaljplan, kvarteret Packrummet, med två 24-våningshus. Det är ganska högt. Vi vill bygga nere i Årstadal. Det finns massor med ställen.

Jag har försökt driva på för att kanske öka höjden i Värtahamnen, där vi har det stora fria vattenrummet. Där skulle man kunna bygga högre. Vi får väl se. Även där är buller ett problem.

Det finns många ställen där det passar bra med höga hus, platser som tål höga hus i Stockholm. Men givetvis inte överallt. Jag vill inte gärna se ett höghus i Gamla stan, till exempel, men det tror jag inte heller att Centerpartiet vill.

Jag tycker att det är fascinerande hur ni tjarar. Ni tjtade om trängselskatter som mer eller mindre skulle ta död på Stockholm. Ni hade fel. Ni tjarar om Bromma flygplats. Ni har fel. Handelskammaren var de som drev det största motståndet mot trängselavgifterna. Jag tycker att det är intressant, verkligen. Ni hade fel då, och ni har fel i denna fråga!

Anförande nr 197

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Miljöpartiet driver någon sorts orealistisk tanke om att vi ska kunna bygga 50 000 nya bostäder till 2030 på Bromma om flygplatsen läggs ned. Men om man granskar dessa uppgifter inser man att dagens unga kommer att vara ålderspensionärer innan man kan bygga den volym av bostäder som Miljöpartiet vill bygga där.

Vi visar i Bostadspotential Stockholm att vi kan bygga 140 000–150 000 nya bostäder till 2030 utan att behöva bygga på Bromma flygplats. Det finns principer, tycker jag, inom politiken som är viktiga att respektera och upprätthålla, bland annat att ingångna avtal ska hållas. Men med Miljöpartiet vid rodret finns det alltid en osäkerhet: Kommer man att kunna efterleva ingångna avtal eller inte? Det är inte så att lagt kort ligger, utan Miljöpartiet har alltid en liten joker att dra fram ur skjortärmen. Det bidrar inte direkt till trygghet för Stockholms framtid.

Det vi behöver nu är långsiktiga svar på hur vi ska stärka konkurrenskraften, och då behövs Bromma flygplats!

Anförande nr 198

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ponera att vi bara bygger 40 000 bostäder. Det är väl ändå ett väldigt bra tillskott? Snacka om tillväxt om vi kan bygga nästan ett nytt Östermalm på denna mark! Där kan vi prata om tillväxt.

Självfallet gör man det inte i en handvändning. Först måste vi vänta på utredningen, och jag håller med om att Stockholm visserligen är Sveriges största stad, men i internationellt hänseende är vi en liten stad. Utredaren Anders Sundström har ju nämnt betydelsen av att stärka Arlanda. Det tror vi också på.

Tyvärr tar det tid. Jag skulle gärna göra det snabbare. Som ordförande i Bromma skulle jag gärna lägga ned Bromma flygplats i morgon!

Anförande nr 199

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, som man brukar säga ibland. Vi har ju haft ett antal Brommadebatter, och jag tycker väl att Karin Wanngård under mandatperiodens inledning varit ganska mycket mer klarsynt när det gäller Bromma och dess betydelse. Men vartefter som debatten har pågått har Karin Wanngård och Socialdemokraterna intagit en allt tuffare attityd gentemot Bromma flygplats. Det är helt uppenbart, och det oroar mig.

Det oroar mig i flera hänseenden, och jag tänkte bara lite snabbt, om tekniken fungerar, spela upp någonting som är lite drygt ett år gammalt:

[inspelning med Karin Wanngård]

Det är en oerhört orimlig tidsplan, eftersom jag aldrig kommer att gå med på att stänga flygplatsen på bekostnad av jobben och tillväxten.

[slut på inspelning]

Detta är från juni månad förra året, och jag kan inte påstå att jag hör detta längre i talarstolen. Jag hör alla argument för varför man ska lägga ned Bromma, varför Bromma inte behövs, varför Arlanda ska ersätta i stort sett allt som sker på Bromma.

Jag tycker att det är olyckligt, och det ger en tydlig signal till näringslivet och till dem som kanske någon gång har funderat på att lägga sitt huvudkontor i Stockholm att Brommaflyget inte är välkommet hos Socialdemokraterna heller. Det är inte bortförhandlat. Det är en ärlig vilja, uppenbarligen, att nu se till att stoppa alla tänkbara tankar på ett flyg på Bromma i framtiden.

Jag tycker att det är olyckligt. Vi har sett en förskjutning, och det är inte bara en förskjutning utan ett valsvek som naturligtvis ni får ta ansvar för.

Dessutom är det väldigt intressant att i den här debatten behöva lyssna på Miljöpartiets retorik kring hur de här bostäderna ska ersätta alla de bostäder som vi har föreslagit som inte fungerar i praktiken, eller med en referens från dagens debatt med Daniel Helldén: Alla platser ni pekar på som inte fungerar konkret.

Då undrar jag: Av de 122 000 bostäder som har överlämnats till er och som ni egentligen kan se till att verkställa de ni kan av under de här fyra åren, vilka av dessa är det som nu Daniel Helldén bestämmer sig för att stoppa? Vi har sett tendenser till det. Vi har sett 2 500 i Hammarbyhöjden–Björkhagen. Men hur många tusentals bostäder är det som ni ska stoppa med hänvisning till en orealistisk Brommautbyggnad?

Anförande nr 200

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Vad som är så intressant med Bromma är att en överflyttning av trafiken till Arlanda och ett bostadsbyggande på Bromma är det som utvecklar Stockholm och skapar jobb och tillväxt. Det är det som vi har pekat på och som vi fortsätter att peka på och som också Karin Wanngård pekar på.

Utredningen går ut på att titta på om vi klarar av det här. Vi säger att vi klarar av det. Det är så vi kan få igång Stockholm: genom att flytta över trafiken till Arlanda så att vi kan bygga bostäder på Bromma. Det är en del av det vi behöver, men om man ska se till att få centrala och väl kollektivtrafiksörjda bostäder på en bra plats där vi äger marken och där vi får loss värden på mellan 25 och 60 miljarder kronor så är det just där.

Sedan finns det en massa andra ställen som vi ska bygga på. Det pågår planer. Vad jag hänvisade till och påpekade när det gäller era byggplaner var de bostadspotentialer som ni tog fram och som var rent teoretiska modeller, där det visade sig att en del av marken inte ens var stadens. En del av marken gick inte ens att bygga på. Men det såg bra ut inför valet.

Några klargöranden: Som Cecilia Obermüller sa är det flera myndigheter som har pekat på de 80 000 som störs. Bland annat i en utredning som kom 2013, *Samordnade bullerregler för att underlätta bostadsbyggandet*, står det tydligt att 80 000 störs i Stockholm. 4 000 störs av Arlanda. Det var det som den utredningen laborerade med.

När det gäller höjden har Bromma höjdrestriktioner. De lägsta restriktionerna säger att man inte får bygga högre än 59 meter ovanför havsytan. Bromma ligger på 14 meter, så då kan ni först räkna av det. Den höjden gäller 4 kilometer åt vardera hållet, och sedan trappas det upp. Det är en enorm massa bostäder som vi inte kan bygga på grund av detta, och det är viktigt att ha med sig och tänka på. Om vi ska tänka högre och se potentialen i Stockholm är det Bromma som måste bort. Det går inte att bygga högt i princip hela Sundbyberg. Man hann få upp några hus innan man tittade på riksintressepreciseringen, höjde nivåerna och sa att det här går inte. Det är i princip hela Solna som man inte kan bygga högt längre. De höga hus som finns får inte finnas där.

Detta är vad Bromma handlar om. Det handlar om bostäder. Det handlar om att på ett smart sätt flytta över transporterna till Arlanda. Vi får en bra, samlad flygplats, och det utvecklar Stockholm.

Anförande nr 201

Borgarrådet L a r s s o n (M): Daniel Helldén lever verkligen i en hypotetisk fantasi. Vi vet faktiskt i praktiken inte vad vi får med det han påstår. Ingen vet vad vi får med de löften som Daniel Helldén kommer med. Vi vet vad vi har. Vi vet vad vi har för avtal till 2038. Vad som kommer därefter vet ingen. Men det Daniel Helldén säger är att vi ska se till att det här avtalet, med allt vad vi kan, ska stoppas långt dessförinnan, och så ska vi påbörja byggandet av 55 000 eller 50 000 bostäder. Han vägrar att säga när de ska vara klara, men det kan jag berätta: Det finns inte en enda i byggbranschen som tror att Daniel Helldén kan bygga de där 55 000 bostäderna på tio år, inte på femton år och inte på trettio år.

Nu börjar det närma sig fyrtio år, som Anna König Jerlmyr stod här och berättade om. Det är när vi är ålderspensionärer som vi kan flytta in i Daniel Helldéns fantasibubblor till bostäder.

Anförande nr 202

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag trodde inte att Joakim Larsson var så gammal att han snart är ålderspensionär.

Det spännande med Handelskammarens rapport var ju att helt plötsligt kunde man inte bygga mer än kanske 600 eller 1 000 bostäder per år på den här platsen. Man pratade om transportmöjligheter dit, och man pratade om att byggföretagen inte skulle kunna bygga. Helt plötsligt gick det inte att bygga bostäder i Stockholm. Man kunde inte köra dit, trots att den här platsen kan försörjas från ett antal håll.

Läs rapporten ordentligt, Joakim Larsson! Studera vad de skriver och fundera över de andra bostadsprojekt som du har varit med om under den tid som du satt i majoritet! Skulle du kunna bygga någonting med de förutsättningarna som Handelskammaren hade i sin rapport? Nej, du skulle inte få fram någonting, därför att den rapport som de tog fram är inte seriös.

När det gäller avtalet så ja, det finns ett avtal med staten, och vi har sagt att staten borde säga upp det. Två parter som diskuterar en sak tillsammans kan ju säga upp ett avtal, och det är det vi föreslår.

Anförande nr 203

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är verkligen så att varenda rapport som kommer i den här staden som inte bekräftar Miljöpartiets syn på hur man bygger bostäder förkastas. Varenda rapport som inte säger att man skulle kunna inrymma betydligt mer flyg på Arlanda, även om man struntar i den där fjärde banan, den förkastas.

I själva verket har jag inte ens hänvisat till den där rapporten som Daniel Helldén hänvisar till. Det har jag aldrig gjort. Men jag kan berätta för Daniel Helldén att i de bostadsutvecklingsområden som finns i den här staden – Hammarby Sjöstad, Norra Djurgårdsstaden, Hagastaden – där har man i numerären ungefär 500 bostäder per år inplanerade, just av logistiskäl. Byggbranschen ser nämligen att det är vad man klarar av att bygga på ett begränsat område.

Nu är Bromma större än Norra Djurgårdsstaden. Låt oss därför säga att man kan bygga dubbelt så snabbt, kanske 1 000 bostäder per år. Vi tar inte så lång tid att räkna ut hur många år det tar att bygga 55 000 bostäder. Även om man skulle dubbla den takten så pratar vi om helt andra siffror, helt andra verkligheter än vad Miljöpartiet står och levererar gång efter annan, framför allt i valrörelsen.

Verkligheten kommer i kapp er. Jag tycker faktiskt att ni ska sätta er ned och fundera på hur lång tid det tar för er att kunna leverera detta antal bostäder innan ni använder er av det i debatten, för ni måste börja peka på andra ställen att bygga på. Ni måste börja peka på annat än på Bromma flygplats, därför att staden kan inte utvecklas i en enklav, i ett kluster. Staden måste utvecklas överallt – i förorten, i närområden till innerstaden och till och med här och där i innerstaden kan vi utveckla nya bostäder och nya arbetsplatser. Men inte bara på ett ställe.

Miljöpartiet måste släppa att hela tiden fokusera på någonting som de inte ens har färdigutrett själva. Börja prata om hur staden ska utvecklas på lite fler ställen än bara på ert älskade Bromma!

Anförande nr 204

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det var just det jag tidigare har pratat om. Vi hade för det första en rapport i valet som visade var man kan bygga mycket bostäder. Många bostäder är också på gång.

Bromma är en fantastisk plats att bygga på. Det är något helt annat än att sätta igång med projekten som till exempel Norra Djurgårdsstaden med de otroliga miljöproblem som fanns där och som man måste ta hand om. De rapporter som finns om Brommas mark visar att det finns nästan inga problem alls, inte tillnärmelsevis av den dignitet som man stötte på i Norra Djurgårdsstaden.

Man har dessutom inte en hel vattenfront som man inte kan bygga utifrån, man har inte de kraftverken som finns där – man har inte de problemen.

Det här är den möjlighet som finns. Jag skulle vilja veta vilken rapport det är som säger att flyget inte går att flytta till Arlanda, för det är ju uppenbarligen så att ni sitter på en massa rapporter.

Anförande nr 205

Borgarrådet L a r s s o n (M): En sak har ju framkommit väldigt tydligt under den här debatten, och det är att Miljöpartiet inte litar på Handelskammaren. Handelskammaren är enligt Miljöpartiet det värsta som katten har dragit in, och det som de hundratals medlemmarna och Handelskammaren säger i den här diskussionen, det är ju helt oväsentligt. Det är ju nästan en jävsituation, Daniel Helldén. Väldigt märkligt.

Faktum är att vad jag har försökt få fram i den här diskussionen, åtminstone nu på slutet, är att ni faktiskt inte är sanningsenliga i er analys. Ni kan inte se till att både bygga på andra ställen och samtidigt fortsätta blåsa upp tongångarna kring Bromma. Ni måste börja acceptera att det kan komma en dag då staten bestämmer sig för att säga att nej, vi kommer inte att stänga Bromma. Vad händer då, Daniel Helldén? Om ni inte börjar titta på andra ställen där det går att bygga kommer ni inte att kunna hålla uppsatta mål i den majoritet som ni sitter i.

§ 22 Upprättande av riktlinjer om vårdad klädsel i rådssalen under kommunfullmäktigesammanträden (Utl. 2015:120)

Anförande nr 206

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Någon får gärna rätta mig om jag har fel, men om jag är rätt informerad så delades det för ett antal år sedan ut information till alla ledamöter om just riktlinjer om rekommenderad klädsel? Säkerligen kan någon ledamot som har suttit här väldigt länge bekräfta detta.

Detta är alltså inget nytt. Det finns riktlinjer i riksdagen. Jag tycker inte på något sätt att det här är någonting konstigt, utan det handlar om respekt för vår demokrati och respekt för våra väljare.

Jag yrkar bifall till motionen!

Anförande nr 207

E r i k M a l m (MP): Om man nu har den inställningen att det här inte är ett problem, varför väljer man då att lägga fram en motion så att vi ska ta den här tiden att diskutera det i den här rådssalen? Det är min första undran.

Sedan skulle jag vilja börja med att instämma i kommunstyrelsens förslag till beslut. För att sammanfatta min och mitt partis inställning är det för mig vad som sägs i den här debatten, i rådssalen, viktigare än vilka kläder den som säger det har på sig.

Jag ställer mig därför kritisk till den här motionen som vill reglera hur fullmäktiges ledamöter klär sig. Med vårdad klädsel som utgångspunkt känner jag mig fullt trygg i att mina kollegor i den här salen klarar av att klä sig på ett bra sätt inför fullmäktigesammanträdena utan en klädkod eller liknande.

Ärligt talat är den här motionen om klädkod i mina ögon bara ytterligare ett förslag om förbud som draget till sin spets syftar till att likrikta och exkludera. Jag är så stolt över att vi i den här salen klarar oss utan en sådan här klädkod, att vi i våra debatter kan sätta fokus på det politiska innehållet och inte på yta och utseende.

Ni säger i motionen att ni vill ha riktlinjer för klädsel av respekt för presidiet. Men presidiet åt sin sida menar ju att de har förtroende för att ledamöterna, på samma sätt som jag precis redogjorde för, själva kan avgöra vad som är respektfullt. Ni försöker återigen att lösa ett problem som inte existerar. Dessutom finner man sällan lösningar genom förbud och likriktning. Det måste finnas utrymme för mångfald, precis såsom det råder en mångfald bland våra väljare. Jag har stort förtroende för och litar på de förtroendevalda ledamöternas omdöme att själva bestämma vilka kläder de ska ha på sig.

Framöver hoppas jag att vi kan fokusera på att debattera frågor som är avgörande för Stockholms framtid och för Stockholms välfärd. Det tycker jag är en bättre användning av vår tid i den här salen och av skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 208

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Jag delar inte riktigt Erik Malms åsikt. Man ska göra klart att väldigt många tittar på oss på internet och så vidare. Alla måste väl se

det som ett problem om vi tillåter till exempel att ledamöter står här uppe med stora reklamsymboler för olika företag och så vidare. Den utvecklingen vill vi väl inte ha.

Jag ser inte det extrema i att man har vissa riktlinjer. Det står ju även i den text som har kommit ut att gruppledarna kan sitta ned och diskutera det här och så kan man komma fram till några enkla riktlinjer. Det handlar inte om att man ska stå i frack och balklänning, utan det handlar om att till exempel, som jag nämnde, vi inte ska ha personer som är sponsrade av företag när de står här och talar i rådssalen.

Anförande nr 209

E r i k M a l m (MP): Återigen, det här är faktiskt inte ett problem över huvud taget. Vi har vårdad klädsel som utgångspunkt, och det är någonting som alla fullmäktigeledamöter i den här salen ställer upp på i mina ögon.

Jag tycker att den typ av lösryckt tyckande som Sverigedemokraterna har gett uttryck för, både i artiklar i medierna och som jag läser mellan raderna i motionen, är en dålig grund att basera nya riktlinjer på. Alla trivs inte i kostym, och det finns så klart full rättighet för den som inte vill ha det att inte heller bära kostym.

Vad som är snyggt är så klart allt som oftast en subjektiv bedömning. En vårdad klädsel är återigen självklart utgångspunkten för alla parter. Förbud är inte vägen här. Vi förespråkar i stället dialog och konstruktiva samtal. Med det behöver vi faktiskt inte ta upp värdefull tid i kommunfullmäktige.

Anförande nr 210

J o n a s N a d d e b o (C): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tvekade länge inför att gå upp i just den här debatten. Frågan känns, med respekt för motionärerna, oerhört futtig. Just nu har vi ett oroligt läge i världen och i Europa. Sverige står inför stora utmaningar när det gäller flyktingar och migration, och här ska vi stå och diskutera vilken sorts kläder vi borde ha på oss i den här salen under våra möten. Det känns på något sätt oerhört futtigt.

Men nu när jag ändå har tagit till orda utgår jag ifrån att varje ledamot i detta fullmäktige själv känner ansvar att förvalta det förtroende som personen har fått i valet. Hur man gör detta är faktiskt upp till varje ledamot och ersättare.

Jag måste säga att det är uppfriskande att inte alla, liksom jag, är uppfostrade i en konform politikerroll sedan ungdomsåren. Politik behöver mångfald, inte mer enfald. Det skadar faktiskt inte att några politiker klär sig som folk gör mest. Det skadar inte om det finns olika uttryckssätt och olika förebilder i den här salen.

Som liberal politiker tycker jag att till syvende och sist ska människan själv få bestämma hur man klär sig och hur man förvaltar sitt förtroende. Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 211

F r e d d y G r i p (V): Jag kan bara hålla med Jonas och Erik att det känns lite som slöseri med tid, men: I rådssalen samlas vi folkvalda politiker. Vi är här för att representera våra väljare i vår tid. Mode och idéer förändras. Det som var snyggt på 1800-talet och kändes rimligt känns omodernt och förkastligt i dag.

Vårdad klädsel är olika för olika människor. Jag gillar fluga. Någon annan gillar keps. En tredje matchar slips och strumpor. Jag har full tilltro till att vi tillsammans kan respektera varandra och våra val av vårdad klädsel.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 212

G i t a N a b a v i (FI): Det är inte våra kläder som definierar oss, utan det är våra idéer och visioner. Det är inte vår yta som är avgörande, utan det är våra ideal.

Därför vore det snarare på sin plats med ett vårdat språkbruk i rådssalen. Ovårdad klädsel har aldrig dödat någon, men det fascistiska språkbruk som Sverigedemokraterna så frekvent använder legitimerar det våld och de bränder som vi har sett den senaste tiden, precis som det gjorde i 1930-talets Europa. Det politiska våldet ansågs då även vara sanktionerat och befogat, underblåst av hatretorik, katastrofscenarier och domedagsstämning.

Då krävdes det inte att någon gav ordern, utan folk tog saken i egna händer. De gick från ord till handling eller som en sverigedemokrat så tydligt uttryckte i ett tal nyligen: Nu smäller det!

Vårdad klädsel är därför det sista som bekymrar mig när ett antidemokratiskt parti tar plats i våra parlamentariska rum. Därför vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 213

P e r O s s m e r (SD): Jag är lite förvånad över den föregående talaren som gav sig in på ett helt annat ämne och talade om bränder på flyktingboenden. Det hör ju inte riktigt samman med det här.

Samtidigt var det trevligt att se sådana som Erik Malm som var välklädd, eller ska jag säga västklädd, och även Freddy Grip som har den goda smaken att ha fluga som jag.

Jag är väl medveten om, som en del har sagt, att det kanske inte är det tyngsta ärendet som fullmäktige har haft på sitt bord i höst. Samtidigt kan jag förstå motionärerna. Det finns ett behov av regler. Vi har redan talat om riksdagen och riksdagsordningen, 3 kap. 3 § står det att det ska finnas en god ordning vid sammanträdena, och det gäller både åhörare och ledamöter. I remissinstanserna har det också talats om att det gäller kavaj på.

Samtidigt är det så att tycke och smak alltid kan diskuteras. Var och en kan kanske inte vara sin egen Magdalena Ribbing, men jag för min del tycker i alla fall att det inte är lämpligt att vissa sitter i kepsar och t-shirts här, än mindre om de äntrar talarstolen. Det visar ett medvetet förakt för vad som avhandlas här i salen och kanske ännu mer för de väljare som förväntar sig ett annat uppträdande av sina valda ledamöter.

Jag yrkar bifall till motionen!

Anförande nr 214

E r i k M a l m (MP): När man blir apostroferad på det här sättet känner man ett ganska stort behov av att gå upp och bemöta eller kommentera det som sägs. Jag kan väl bara lite kort sammanfatta mina känslor inför det här inlägget som också sammanfattar hur jag ser på motionen i sin helhet: Att mina kläder och klädval ska diskuteras i den här rådssalen är ett sådant fruktansvärt slöseri med tid att jag inte riktigt vet var jag ska börja. Jag slutar där.

Anförande nr 215

P e r O s s m e r (SD): Jag vet inte heller vad jag ska svara på Erik Malms replik. Den säger mig inte ett dugg. Jag försökte vara vänlig mot honom, men jag förstår att det inte hjälper när man har den inställningen.

Anförande nr 216

H a v a l M u r a d (MP): Så lämpligt att jag då går upp i keps och talar!

Stockholm är Nordens största stad med närmare 1 miljon boende i staden. Här finns en av Europas fem största tillväxtregioner. Det är en mångkulturell stad som med stolthet möjliggör möten, innovationer och utveckling. Det är denna mångfald som skapar vår tillväxt. Här bor människor i varierande åldrar och differenta bakgrunder. Det är också förståeligt att dessa medborgare röstar fram politiker i varierande åldrar och med differenta bakgrunder.

Denna stolthet över mångfalden bejakas och frodas i kommunfullmäktige i dag genom att vi får bevittna politiska kollegor i alla åldrar, från alla stadsdelar, i alla möjliga klädesplagg.

Klädesplagg kan vara ett sätt att uttrycka sin identitet, att säga att politiker inte behöver ha kostym. Det är märkligt att Sverigedemokraterna år 2015 inte kan lyfta fram denna mångfald och bredd i salen som en styrka och tillgång. Att de i stället försöker släta ut alla under en och samma klädkod och homogena kostym, att försöka klumpa ihop dessa politiska representanter under en och samma klädkod är också att avidentifiera oss politiker och våra olikheter.

Det är ju inte plagget som gör politiken – det är vi som sitter här i salen. Jag säger det igen så att det ska vara tydligt: Det är inte plagget som gör politiken!

Jag hoppas att vi efter denna debatt en gång för alla kan lägga allt skitsnack om kläder och kepsar åt sidan och fokusera på det som faktiskt spelar roll, nämligen vårt politiska arbete och denna underbara stad som vi tillsammans ansvarar för!

Anförande nr 217

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Det är tydligen så att det är det som sägs som är det viktiga här. Då tänkte jag bara som information säga att det är inte, såsom talaren säger, Stockholm som är Nordens största stad. Det är Köpenhamn som är Nordens största stad.

Anförande nr 218

H a v a l M u r a d (MP): Det är bra. Jag behåller kepsen på.

Anförande nr 219

D e n n i s W e d i n (M): Det blir en väldigt raljant diskussion, och jag håller med föregående talare om att det här är slöseri med tid. Det verkar som om detta är ett lite felinriktat engagemang, och jag undrar om SD-väljarna egentligen är stolta över de representanter man har fått in här om man fick veta vilka prioriteringar de lägger tid på här i salen.

Jag vill yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Låt oss alla betänka att vi ju faktiskt står nakna inför väljarna vart fjärde år. Det får vi ha i åtanke. Med detta får vi hoppas på mindre symbolpolitik av det här slaget och mer prioritering kring samhällsfrågorna.